

100ամեակն ու Անխուսափելի հրականութիւնը

Հայութիւնը 2018 կը դիմաորէ ան-
նախադէպ խառն զգացումներով:
Այս տարի ազգովին պիտի նշենք
Հայաստանի Անկախութեան 100ամե-
կը՝ համահայկական տարբեր միջոցա-
ռումներով եւ համախմբումներով: Դարէ
մը ի վեր մեզի հասած պատգամը նոյն
է. գոյրգորալ արհաւիրքէն հրաշքի մը
պէս ազատած եւ բազում զոհողութիւն-
ներով կերտուած հայրենիքին մնացոր-
դացին:

Սակայն, տօնական մթնոլորտէն եւ
ինքնագոհութեան մտածումներէն ան-
կախ, որքանով յաջողած ենք տէր ըլլալ
այդ աւանդին:

Իր իրագործումներով հանդերձ, այ-
սօր Հայաստանի Հանրապետութիւնը
կը դիմագրաւէ իր գոյութեան եւ բարօ-
րութեան սպառնացող բազմաթիւ հար-
ցեր: Մեծագոյն վտանգը կը մնան ըն-
կերային եւ տնտեսական անար-
արութիւնը եւ մանաւանդ՝ հայրենիքի գո-
յութեանն իսկ սպառնացող արտագաղ-
թը:

Երկրորդը առաջինին ուղղակի հե-
տեանքը ըլլալով, հայրենի պետակա-
նութենէն պէտք է պահանջատէր ըլլալ՝
հարցին հետ վերաբերելու կենաց մա-
հու լրջութեամբ:

100ամեակի նշումը կ'իմաստաւոր-
ուի միայն երբ հայրենիքը դարձնուի մը թա-
ւալումով աւելի ամրապինդ, բարգաւաճ
կը ներկայանայ: Սակայն, իր իրագոր-
ծումներով հանդերձ՝ Հայաստանի
տնտեսական եւ մարդագրական պատ-
կերը այլ իրականութիւն մը կը մատնէ.
իրականութիւն մը, որ այնքան ցաւալի
է՝ չենք ուզեր այդ ուղղութեամբ նայիլ:

Բայց պէտք է նայինք. ստիպուած
ենք նայելու:

Դարձեալ կրկնենք. ինչ շահած կ'ըլ-
լանք եթէ, վերապրումի կամ իրագոր-
ծումի 100ամեակներ նշենք, բայց Հա-
յաստանի բնակչութիւնը կորսնցնենք:

Ընդհաւոր Նոր Տարի եւ Սուրբ Ծնունդ Merry Christmas and Happy New Year

Հրավառութիւն Երեւանի Հանրապետութեան Հրապարակին վերեւ:

Պաքու Պատրաստ Է Ընդարձակ Ինքնավարութիւն «Տալու» Արցախին, Համաձայն Է Դիտորդներու Դերի Ընդլայնման

Ազրայէճանի նախագահ Իլիհամ Ա-
լիեւի հանրային-քաղաքական հարցե-
րով խորհրդական Ալի Հասանով, «Ճե-
րուզալէմ Փոսթ» թերթին հետ հարցա-
զրոյցի մը ընթացքին յայտարարած է,
որ Պաքու պատրաստ է Արցախին տրա-
մադրելու անցեալէն ա՛լ աւելի ընդար-
ձակ ինքնավարութիւն: Ան նշած է, որ
Պաքու պատրաստ է փոխզիջումներու
հիման վրայ տագնապին լուծում մը
գտնելու:

«Միջազգային օրէնքներու համա-
պատասխանող քայլերով եւ հիմնախն-
դիրին արդիւնաւէտ ու արդար լուծում մը
գտնելու համար, կարելի է Լեռնային
Ղարաբաղին տրամադրել նախկինէն
աւելի ընդարձակ ինքնավարութիւն մը՝

Ազրայէճանի կազմէն ներս, երաշխաւ-
րելով իր բնակող հայութեան քաղա-
քացիական, ընկերատնտեսական եւ
մշակութային իրաւունքները», ըսած է
Ալիեւի խորհրդականը:

Ան նաեւ կրկնած է, թէ հայկական
ուժերը պէտք է հեռանան Արցախէն,
Ազրայէճանի տարածքային ամբողջա-
կանութիւնը եւ ինքնիշխանութիւնը պէտք
է վերականգնին, իսկ գաղթականները
պէտք է վերադառնան իրենց բնակա-
ւայրերը:

Միւս կողմէ, Ազրայէճանի դրական
կերպով կը մօտենայ Ղարաբաղեան
հակամարտութեան գօտիին մէջ դիտոր-
դական առաքելութեան ընդլայնման վե-
րաբերելու ԵԱՀԿ Մինսկի խմբակի հա-

մանախաղահներու առաջարկին, ըստ
արտաքին գործոց նախարարութեան
խօսնակ Հիքմէթ Հաճիեւ:

Միաժամանակ, ան ընդգծած է, որ
այդ «գործընթացը պէտք է ընթանայ
Ղարաբաղեան հակամարտութեան
կարգաւորման ուղղուած բովանդակա-
լի եւ աշխոյժ բանակցութիւններուն զու-
գահեռ»:

Հաճիեւ նշած է, որ զարաբաղեան
հակամարտութեան գօտիին մէջ հրա-
դարի պահպանման համար պար-
բերաբար հսկողութիւն իրականացնող
դիտորդական առաքելութեան ընդլայն-
ման հարցը այս տարի քանի մը առիթ-
ներով քննարկուած է:

Հար. տես էջ 4

ԹԱՐՍ ԵՒ ՇԱՏ ՀԱՄԵՂ
ԼԱՀՄԱՃՈՒՆ

**We make lahmajoun
fresh everyday.**

Monday: closed
Tuesday: 9am to 7pm
Wednesday: 9am to 7pm
Thursday: 9am to 9pm
Friday: 9am to 9pm
Saturday: 9am to 7pm
Sunday: 9am to 5pm

Please call to order

www.mamajoun.com
209 Ellesmere road, Scarborough, Ontario
Tel.: 647-350-5686

Get ready for the holidays with our platters.

Ճոխացնենք մեր տօնական սեղանները

Հովանավորությամբ
Գերաշնորհ Տ. Բաբգեն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Առաջնորդի Ընթրիք

Ի նպաստ Եկզային Առաջնորդարանին

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ
ԿԱՆԱՆՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

Հաշկերոյքը տեղի պիտի ունենայ

ԿԻՐԱԿԻ՝ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2018-ԻՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ ժԱՄԸ 5-ԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ՝ 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2018-ԻՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ ժԱՄԸ 6-ԻՆ

ՁԵՌՆԱՐԿԻ ՀՈՎԱՆԱԴՈՐ
ՏԵՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ
ՇԱՆՔ ԵՒ ԱԼԻՆ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ՁԵՌՆԱՐԿԻ ՀՈՎԱՆԱԴՈՐ
ՏԵՐ
ԳՐԻԳՈՐ ՏԵՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԹՈՐՈՒՆՅԱՆ ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆ
45 HALLCROWN PLACE, WILLOWDALE, ON M2J 4Y4
\$100.00

ՄՈՒԹՐԵԱԼԻ ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆ
3401 OLIVAR ASSELIN, MONTREAL, QC H4J 1L5
\$100.00

Ցանկեղ տեղեկություններու
և տոմսերու համար դիմել

514-856-1200

prelacy@armenianprelacy.ca

armenianprelacy.ca

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian

Broker & Sales Representative

Call us today
for builders
pre construction
Condo and home
packages

office: 416.494.7653

Direct: 416.417.5626

TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

Տուներու եւ Կալուածներու համար դիմեցեք մեզ
Serving our Community for 30 years

MERRY & HAPPY CHRISTMAS & NEW YEAR

Շնորհակալոր եւ Սուրբ Նոր Տարի Ծնունդ

BOB SAROYA MP
MARKHAM-UNIONVILLE

SUITE 201 8300 WOODBINE AVENUE MARKHAM, ON L3R 9Y7 905-470-2024 BOB.SAROYA@PARL.GC.CA BOBSAROYA.CA

ԵՐԳ ԲԱՅԱՍՏԱՆԻ

a musical / comedy variety show

HAMAZKAYIN THEATRE | ARMENIAN YOUTH CENTRE
50 Hallcrown Place, Toronto, Ontario, M2J 1P6
416.836.6569 (TATEVIK) or 416.298.1675 (ARSHO)

Համազգայինի «Ծաղկունք»ը

Լուսանկարները՝ Յ. Գուգուեանի

«Ծաղկած Բալենի» կը կատարէ Մինէ Ծատուրեան, Թալին Արթինեան Գըլըպոզեան, Մատիանա Թորոսեանի եւ Համազգայինի Էրեբունի պարախումբի աղջիկներու հետ:

Time to say goodbye. Մինէ Ծատուրեան եւ Լեւոն Գարակիլեան

«Որտեղ գտնեմ քեզ». Սեւակ Յարութիւնեան

Մարաթուկ

Չկայ արժանաւոր վերելք՝ առանց տքնաջան աշխատանքի. եւ այդ աշխատանքը անելի կ'իմաստաւորուի, ապագայ յաջողութիւնները անելի կ'ամրապնդուին մեր հաւաքական ոյժով, իւրաքանչիւր իրը տալով, բաժնեկից դարձնելով ուրիշին: Ի վերջոյ՝ Թէքեանի խորհուրդին համաձայն՝ մեզի կը մնայ այն ինչ որ կու տանք ուրիշին:

Համազգայինի Գլխավոր մասնաճիւղի «Ծաղկունք» երաժշտական երեկոն, փոխադարձ սիրոյ, վստահութեան, յարգանքի, բարձրացիր-բարձրացուրի, միասնական ծիգերու տօնախմբութիւն էր: Արհեստավարժ, տաղանդաւոր արուեստագէտին ու նորահաս, խոստմնալից, ծաղկող երիտասարդին կամրջումն էր, ամիսներու իսկ ոմանց համար տարիներու աշխատանքին արգասիքն էր, Հայրենի Տուն էր, Ծաղկած Բալենի էր, սէր ու խաղաղութիւն էր, գոյատեւում էր, անցեալէն դէպի ապագայ ձգտող, արմատներէն դէպի սաղարթներ երկարող յոյսի ու լոյսի դրսեւորում էր, որուն վայելքով ջերմացանք տօնական օրերու սեմին, բոլք ու բորանք մէկ դի դնելով:

Շաբաթ, 16 Դեկտեմբեր, 2017. Հայ երիտասարդական Կեդրոնի «Համազգային» թատերասրահը լեցուն է հայ եւ օտար հանդիսատեսներով, որոնք հետաքրքրութեամբ կը թերթեն խնամքով պատրաստուած յայտագիրին էջերը. Դասական, քնարական, ժողովրդական երգեր՝ հայերէն, անգլերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, ռուսերէն լեզուներով, դաշնամուրի, տուտուկի, քանոնի ընկերակցութեամբ, համեմուած՝ նայիրեան հեղաձկուն աղջիկներու պարերով: Աւելորդ է ըսել, թէ որքան հարուստ, բազմերանգ երկնոյ մը մեզ կը սպասէ:

Մենակատարը՝ շնորհալի Մինէ Ծատուրեան, Համազգայինի «Հայ Աստղեր» մանկապատանեկան երգչախումբին մէջ զարգացուցած է երգարուեստի հանդէպ սէրն ու հետաքրքրութիւնը, մասնակցած է Royal Conservatory of Musicի մրցոյթներուն փայլուն արդիւնքներու հասնելով. ծայրամարզութեան կը հետեւի խմբավար Հռիփսիմէ Թովմասեանի մօտ: 12րդ դասարանի աշակերտ Մինէ արդէն իսկ մրցանակներու արժանացած եւ քանիցս իբր մենակատար բեմ բարձրացած է:

Մինէի պիտի միանան Համազգայինի «Հայ Աստղեր» երգչախումբի մեծերը, որոնք բազմիցս իրենց ներդաշնակ կատարողութեամբ, գեղեցիկ ձայներով հմայած են մեզ. Սեւակ Յարութիւնեանը, որ իր յատուկ ձայնով տպաւորիչ մեկնաբանութիւններով արժանացած է հանդիսատեսի բարձր գնահատանքին. Հայկա ծնունդ՝ Լեւոն Գարակիլեանը, վերջերս հաստատուեցած է Թորոնթօ եւ արդէն իսկ տարբեր առիթներով իր գեղեցիկ ձայնով հարստացուցած էր ձեռնարկները:

Յայտագիրին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն քանոնահար Մատիանա Թորոսեանը, որուն մեկնաբանութիւնները վայելած ենք մեր մշակութային ձեռնարկներուն ընթացքին. մեր զուտ հայկական տուտուկը հազարամեակներու պատմութիւն ունի եւ այսօր նոր շունչ պիտի ստանայ Սեյրան Ղազարեանի կատարողութեամբ. արհեստավարժ դաշնակահար Թալին Արթինեան Գըլըպոզեան, որուն մենահամերգներն ու նուագակցութիւնները վայելած ենք տարիներու ընթացքին: «Ծաղկունք»ին յաւելելով բոլորմունք կու տան այս երեկոյ Համազգայինի «Էրեբունի» պարախումբի հեղաձկուն, մախմուր աղջիկները, բեմադրիչ եւ պարուստյց Արեւիկ Մարտիրոսեանի ղեկավարութեամբ:

Բախտաւորութիւն է մեր կողքին ունենալ Համազգայինի «Հայ Աստղեր» եւ «Գուսան» երգչախումբերու տարիներու տաղանդաւոր դաշնակահար ու մշակ Վանիկ Յովհաննէսեանը: «Ծաղկունք»ի ղեկավարն ու մտայղացողը՝ Հռիփսիմէ Թովմասեան, տարիներու տաղանդաւոր, արհեստավարժ խմբավար եւ ձայնամարզող է, Համազգայինի «Հայ Աստղեր» եւ «Գուսան» երգչախումբերու խմբավարը:

Օրուան հանդիսավար՝ Թամար Տօնապետեան Գուգուեանի երկլեզու, համապարփակ բացման խօսքէն ետք, կարմիր, թաւշեայ վարագոյրը կը բացուի ու ետին՝ բեմին խորքը, երկինքի կապոյտին մէջ, Չարենցի կամարին ներքեւ, լուսիքը իր կլոր դէմքը պարզած, մեծ ու փոքր Մանիսին հետ ծառերուն ծաղկունքը կ'աւետէ՝ յարգարումը Արփի Գաթրճեանի: Ծափերուն հետ բեմահարթակին վրայ կը յառաջանան դաշնակահար Թալին Արթինեան Գըլըպոզեանն ու մենակատար Մինէ Ծատուրեանը:

Առաջին երկու կարծ ներկայացումներէն ետք (vocalise), կ'անցնինք Let there be peace on earth, Girl La Notte S'avvicina, Sometimes I feel like a motherless child, Old Irish blessing, Empty chairs at empty tables երգերուն, որոնք իրերայաջորդ կերպով, ինքնավստահօրէն ներկայացնելէ յետոյ էջը կը դարձնենք դէպի շատերուն սիրելի՝ Ave Maria: Ծափերը իւրաքանչիւր ներկայացումէ յետոյ անելի ու անելի կը բարձրանան: Դժուար է հաւատալ, որ մեր աչքերուն առջեւ կանգնող երկար, կարմիր զգեստով, հասուն, գեղեցիկ ձայնով պարմանուիին, երէկուան «հայ աստղ»իկն է, նոյնիինքն Մինէն:

«Մախմուր աղջիկ»ը նոր էջ մը կը բանայ երեկոյին մէջ. քանոնահար Մատիանա Թորոսեան, դաշնակահար Թալին Արթինեան Գըլըպոզեան, մենակատար Մինէ Ծատուրեանն ու Համազգայինի Էրեբունի պարախումբի աղջիկներէն՝ Վանի Եագուպեանը, Մարիա Մանուկեանն ու Լանա Տէր Պետրոսեանը՝ իրենց երազային կապոյտ զգեստներով, հոյակապ ամբողջութիւն մը կը ստեղծեն բեմի վրայ: Պարին բեմադրութիւնը Արեւիկ Մարտիրոսեանի:

Կու գայ յաջորդել սրտաճմլիկ Տէր Եամանը, տուտուկի ընկերակցութեամբ Սեյրան Ղազարեանի: Մինէի ու Սեյրանի հարազատու համերաշխ մեկնաբանութիւնը պահ մը մոռցնել կու տայ, թէ մեր աչքերուն դիմաց կանգնողները տակաւին չեն թեւակոխած երիտասարդութեան տարիքը:

Խմբավար Հռիփսիմէ Թովմասեան, Մինէ Ծատուրեան, դաշնակահարներ՝ Վանիկ Յովհաննէսեան եւ Թալին Արթինեան կ'ընդունին ծաղկեփունջեր՝ յետ համերգ:

«Ծաղկած բալենի»ն վրայ կը հասնի. քանոն, դաշնամուր, երգ ու պար կը խլեն բոլորիս որոտընդոտ ծափերը: Մատիանա, Թալինը, Մինէն եւ Էրեբունի պարախումբէն Լանա Տէր Պետրոսեանը, Ատրինէ Արթինը, Էմմա Ղուպաթեանը, Վանի Եագուպեանը, Մարիա Մանուկեանն ու Բերլա Բուշմանեանը վարդագոյն, ծաղկաւոր զգեստներով, քնքոյշ, հեղափառ պարով (բեմադրութիւն՝ Արեւիկ Մարտիրոսեանի) յայտագիրի առաջին բաժինը կը հասցնեն իր պանծալի աւարտին:

Հանդիսատեսը ջագեցած՝ անհամբեր կը սպասէ երկրորդ բաժինին: «Իմ անուշ» հայերէնիք»ը կը գրաւէ մեր հոգիները: Դաշնամուրի վրայ է Վանիկ Յովհաննէսեանը, Մինէի կ'ընկերակցի Համազգայինի «Հայ Աստղեր»ու մեծերու խումբը: Բարձրորակ մեկնաբանութիւն, իրարու ամբողջացնող ձայներ մեզ յուզումնալից «Պատրանքի թեով» կը փոխադրեն մօր գիրկը ու ապա՝ «Տուն իմ հայրենի»:

Հիացմունքի մեծագոյն ապացոյցը՝ հանդիսատեսին թաց աչքերը ու սրահը թնդացնող ծափերն են: Չմոռնանք նշել, որ երգչախումբի բաժիններու մշակումին մէջ իր կարեւոր ներդրումը ունի Վանիկ Յովհաննէսեանը: Եօթանասունականներու I will survive-ը տարբեր մթնոլորտի մէջ կը դնէ մեզ: Դաշնամուրի վրայ է Հռիփսիմէ Թովմասեան, Մինէ իր աշխարհին մէջ է: Մինէի եւ Սեւակ Յարութիւնեանի զուգերգը՝ «Էլեգիա»ն՝ դաշնակահար Վանիկ Յովհաննէսեանի ընկերակցութեամբ, այնքան հոգեհարազատ ու անպաճոյճ է: Դարձեալ կը վերադառնանք եօթանասունականներուն, այս անգամ ABBAի Winner takes it all-ը կը հնչէ, կատարողութեամբ Մինէ Ծատուրեանի, Վանիկ Յովհաննէսեանի ընկերակցութեամբ: Լեւոն Գարակիլեանն է Մինէի ընկերակցողը, What a wonderful world հռչակաւոր երգին մէջ: Լեւոնն ու Մինէն իրենց տպաւորիչ զուգերգովաջողած են հրաշալի աշխարհ փոխադրել հանդիսատեսը: «Որտեղ գտնեմ քեզ»ին դարձեալ առիթը կ'ունենանք վայելելու Սե-

ւակ Յարութիւնեանի ձայնը. Սեւակ եւ Մինէ այս երգին կու տան նոր աւին: Padonne-Moi, Maybe I maybe you, Love is like a dream ֆրանսերէն, անգլերէն եւ ռուսերէն երգերուն մեկնաբանն է Մինէ Ծատուրեանը. երգերուն այլազանութիւնը զգալի է: Ամիրխանեանի «Քեզ հետ իմ սէր»ին, Մինէի կ'ընկերակցին Դուին Գաթրճեանն ու Արթինա Եալըզգճեանը դարձեալ, մշակումին մէջ իր ներդրումը ունի Վանիկ Յովհաննէսեանը:

Մինէ խօսք կ'առնէ շնորհակալութիւն յայտնելով Համազգայինին, իր ուսուցիչներուն, ծայրամարզութեան ուսուցիչ խմբավար Հռիփսիմէ Թովմասեանին եւ բոլոր անոնց որոնք նեցուկ կանգնած են իրեն:

Con te partirò (Time to Say Goodbye)ին Մինէ իր եթերային գոյներով շքեղ զգեստով, Լեւոն Գարակիլեանի հետ սիրոյ զգացումներու տարափ մը կը ստեղծեն բեմի վրայ:

«Ապրել, Ապրել, այնպէս ապրել որ ուրիշի խնդրութիւնս խնդաս, ուրիշի ցնծութիւնով ինքը էլ ցնծաս, ինքը էլ թնդաս...: Ապրի մեր Ծաղկունքը...»: Շնորհակալական հակիրճ խօսքին մէջ, Թամար Տօնապետեան Գուգուեան կը նշէ բոլոր մասնակցողները, առաւել՝ երաժիշտ Խաչիկ Բաբայեանը, գլխաւոր նուիրատու Լեւիկ եւ Սեւանա Մաթեոսեանները, Սամուէլ եւ Լիլիթ Շահպազեանները, բոլոր նիւթապէս եւ բարոյապէս օժանդակողները, Մինէի ծնողքը՝ Վահէ եւ Անաբել Ծատուրեանները, երգչախումբի վարչական կապ Լորիկ Գաթրճեանը: Բոլորը բեմի վրայ են, վերջին երգը՝ Happy Christmas. Let it be a good one, without any fear.

Ծաղկեփունջերու տուջութեան ժամանակ ծափերը կը շարունակուին երկար. շնորհատրանքի խօսքերը, յուզիչ ողջագոյրումները, կ'երկարին գումար խմիչքներու ու միրգերու ճոխ սեղանին շուրջ:

«Ծաղկունք»ին ընդմէջէն նոր թեւեր առնելով՝ Հայաստանի Հանրապետութեան 100ամեակն ու Համազգայինի հիմնադրութեան 90ամեակը կը դիմաւորենք վառ յոյսերով, շարունակելու այն ինչ որ մեզի վստահուած է՝ տօնախմբել, վառ պահել մեր մշակոյթը եւ ներշնչել մեր նորահաս սերունդը դէպի լուսաւոր ապագայ:

«Hidden Treasure».

Տաղանդաւոր Զուգակահար՝ Նունէ Մելիքի Ելոյթը Թորոնթոյի Մէջ

Շատերու ծանօթ է ջութակահար Նունէ Մելիքի անունը, Հայոց Ցեղասպանութեան 100ամեակին, իր ներկայութիւնը վայելեցինք Թորոնթոյի Ford Centre-ին մէջ կայացած նուագահանդէսին, Նուրիան Արմանի ղեկավարութեամբ:

Ան բազմաթիւ միջազգային բեմերէ հանդէս եկած է, միշտ հմայելով հանդիսատեսը: Բազմաթիւ յիշարժան մրցանակներու արժանացած՝ Սիպերիոյ մէջ ծնած Նունէ Մելիքը վկայուած է Մոսկուայի պետական երաժշտանոցէն, ապա Մոնթրէալի համալսարանին մէջ երաժշտութեան մարզին հետեւելէ ետք, գերազանցութեամբ տիրացած է մագիստրոս կոչումին:

Ուսման յաջորդ հանգրուանը տղերքորայի կոչումն է, որուն դասընթացքին ան կը հետեւի այժմ, իբր աշխատութեան նիւթ ունենալով հանրաճանաչ Առնօ Բաբաջանեանի ստեղծագործութիւնները: Նունէ կը ձգտի հայ դասական երաժշտութիւնը օտարին ծանօթացնել. այդ նպատակով էր, որ վերջերս ան հրապարակեց Hidden Treasure խտասալիկը, որուն թողարկման առիթով, Համագայինի հրաւերով ան այցելեց Թորոնթօ:

Ելոյթ մը կազմակերպելու միակ յարմար թուականը շաբթուան մէջ Չորեքշաբթի Դեկտեմբեր 6ի երեկոն էր, գաղութիս, ինչպէս նաեւ Նունէի բազմազբաղութեան պատճառով: Հայ երիտասարդական Կեդրոնի «Համագային» թատերասրահին մէջ հաւաքուած

Նունէ Մելիք

էին հայ դասական երաժշտութիւնը գնահատող անհատներ, որոնք հաճոյքը ունեցան այս տաղանդաւոր հայուհիին գրաւիչ ներկայութիւնը վայելելու: Նունէի կը միանար դաշնակահար դոկտ. Միշել Ալեքսանդր Պրոքարը. երկուքին ներդաշնակ, նուրբ ու բարձրորակ մեկնաբանութիւնները մեծապէս տպատրեցին նոյնիսկ ամենէն բժախնդիր ներկաները:

Ներկայացուած յայտագիրը խնամքով պատրաստուած էր. Բաբաջանեան, Խաչատուրեան, Կոմիտաս, Սքեմեաբեան եւայլն: Հայ դասական երաժշտութիւնը օտարին ծանօթացնելու միտու-

մով է, որ Նունէ իրաքանչիւր կտորէ առաջ հակիրճ բացատրութիւններ փոխանցեց. բացատրութիւնները՝ նոյնիսկ հայ ունկնդիրներուն համար, չափազանց դաստիարակիչ եւ հետաքրքրական էին: Նշենք որ Նունէ կը նուագէ 1750 թուականի Carlo Ferdinando Landolfi կնիքը կրող ջութակի վրայ, որուն արժանացած է Canada Council for the Arts-ի կողմէ:

Նունէի տաղանդին համապարփաւորէն ծանօթանալ կարելի է միայն ներկայ ըլլալով իր համերգներուն, ըմբռնելով իր ջութակահարի հմտութիւնը եւ այս արուեստին իր բացարձակ տիրապետութիւնը:

Միշել Ալեքսանդր Պրոքար

Ներկաները ձեռնարկի աւարտին առիթը ունեցան անձնապէս ծանօթանալու Նունէին. Նունէ եւ Միշել-Ալեքսանդր սիրով մակագրեցին խտասալիկէն օրինակներ:

Կ'արժէ նաեւ յիշել որ Նունէ ոչ միայն տաղանդաւոր ջութակահար է այլ նաեւ արդէն հրատարակած է բանաստեղծութեան հատոր մը ռուսերէնով որ նաեւ թարգմանուած է հայերէնի, անգլերէնի եւ ֆրանսերէնի:

Նունէ Մելիքի յաջողութիւններուն կարելի է հետեւիլ առցանց, այցելելով իր կայքէջը կամ YouTubeի միջոցով:

Համագայինի Գրասէրներու Խմբակի հաւաք - Համաստեղ

Յասմիկ Պապեան

Կիրակի, 4 Դեկտեմբեր, 2017ի յետմիջօրէին, Համագայինի Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան Գլխավոր մասնաճիւղի գրական յանձնախումբի կազմակերպութեամբ, կատարուեցաւ արդէն իսկ վերջին տարիներուն աւանդութիւն դարձած գրասէրներու հաւաքներէն առաջինը՝ վերանորոգուած «Յարութիւն Մանուկեան» գրադարանին մէջ: Գրական դէմքը Համաստեղն էր, իսկ ներկայացնողը՝ գրասէրներու խմբակի երիտասարդ անդամներէն՝ Արտա Տէր Յակոբեանը:

Բացման եւ բարի գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ Գլխավոր մասնաճիւղի վարչական եւ գրական յանձնախումբի անդամ՝ Վարազ Պապեան: Գնահատելով

գրասէր հասարակութեան ներկայութիւնը, ան յայտնեց որ նման ձեռնարկներով, Համագայինը կը շարունակէ վառ պահել մեր մշակոյթի կանթեղը, ապա սեղմ գիծերու մէջ, ներկայացուց Հալէպ ծնած, Քարէն Եփփէ ձեմարանէն եւ ապա Հալէպի Պետական համալսարանէն biotechnology ճիւղը աւարտած՝ Արտա Տէր Յակոբեանը, որ ներկայիս Թորոնթօ հաստատուած է եւ մաս կը կազմէ Համագայինի մեծ ընտանիքին:

Արտան սպառիչ եւ բժախնդիր պատրաստութեամբ մեզ փոխադրեց Խարբերդի Փէրչէնձ գիւղը, ուր 1895ին, ծնած էր գիւղագրական սեռին ամենէն տաղանդաւոր հայ գրագէտներէն՝ Համաստեղ, աւագանի անունով Համբարձում Կէլէնեան: Ան յստակ առողակաւորութեամբ, անսեթեւեթ հայերէնով

Արտա Տէր Յակոբեան

ներկայացուց Համաստեղի կեանքն ու գործերը, առաւելաբար ծանրանալով Համաստեղի եւ այլ մտաւորականներու ինչպէս Նիկոլ Աղբալեանի, Սիմոն Վրացեանի, Արամ Հայկազի, Յ. Խաչմանեանի, Ա. Իսահակեանի եւ ուրիշներու հետ եղած նամակագրութիւններուն, որոնք հետաքրքրութեամբ ունկնդրուեցան ներկաներուն կողմէ:

ՀՕՄԻ Գոլդեան նախակրթարանի ութերորդ կարգի աշակերտներէն՝ Էլիզ Գանտահարեան (Հայու ոգին) եւ Վարազ Մեսրոպեան (Կապոյտ ուլունք) ընթերցումներով ներկաներուն գնահատանքին արժանացան: Վարազ Պապեան ընթերցեց Նիկոլ Աղբալեանի նամակը, գրուած 193-ին եւ ուղղուած

Համաստեղին, իր հօր մահուան առթիւ: Ձեռնարկի վերջաւորութեան, Պապեան վարչութեան կողմէ, Աբել վրդ. Օդլուգեանի՝ «Գրական նշխարք Կոմիտաս Վարդապետի բեղուն գրչէն» եւ Համաստեղի՝ «Գիւղը», «Անձրեւ» գիրքերը որպէս յուշանուէր յանձնեց Համաստեղը ներկայացնող Արտային եւ ընթերցողներուն, որմէ ետք ներկաները հիւրասիրուեցան սուրճով եւ բլիթներով:

Դեկտեմբեր ամսուայ Կիրակի օրու ան այս յետմիջօրէին, Խարբերդէն հազարաւոր մղոններ հեռու՝ Թորոնթոյի այս հայաբոյր «ովասիսին» մէջ, Արտան յաջողեցաւ Փէրչէնձ գիւղի ջերմութեամբ վարակել մեզ եւ խնկարկել՝ Համաստեղի անմար յիշատակին:

Պաքու Պատրաստ ...

Հար. Ա. Էջէն

Ինչպէս նշած էինք, Դեկտեմբեր 25ին, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարի տեղակալ Կրիկորի Քարասին ըսած էր, որ հակամարտող կողմերուն փոխանցուած են ԵԱՀԿի դիտորդական առաքելութեան ընդլայնման հետ կապուած յստակ առաջարկներ: Ներկայիս, ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելութիւնը բաղկացած է 6 հոգիէ:

Առաքելութեան ընդլայնման մասին համաձայնութիւն ձեռք բերուած էր 2016ի Ապրիլեան պատերազմէն ետք, Վիեննայի եւ Ս. Փեթերզպուրկի մէջ կայացած Հայաստանի եւ Ազրայճանի նախագահներու հանդիպումներուն ընթացքին, սակայն ցարդ պաշտօնական Պաքուն խուսափած է այդ քայլին իրականացման մասին որեւէ յայտարարութիւն կատարելէ:

Join us

www.facebook.com/Torontohyepaper

Համագգայինի 3. Մանուկեան Գործունեայ Գրադարան-Գրատարածը

Արշո Չաքարեան

-Մուրախներու մասին գիրք ունի՞ք, կը հարցնէ 4րդ կարգէն վառվռուն աչքերով աշակերտ մը:

-Եգիպտոսէն, Ալեքսանդր Սարուխանը կը ծանչնա՞ք, հարց կուտայ աշակերտուհի մը՝ զարմացնելով գրադարանի պատասխանատուն:

-Շէքսպիրի Հայերէն գիրքերը ու՞ր դրած էք, կը հարցնէ 5րդ կարգէն ուրիշ մը:

-Սուրբ Գիրք եւ աղօթքի գիրքեր ունի՞ք, հարց կուտայ լաւատեղեակ աշակերտուհի մը:

Այս հետաքրքրական հարցումները կ'ուղղուին ՀՕՄԻ ամէնօրեայ վարժարանի աշակերտներուն կողմէ Համագգայինի 3. Մանուկեան գրադարան գրատարածի յանձնախումբի մէկ անդամին: Նոյեմբեր 30ին, 4րդ եւ 5րդ կարգերու աշակերտները, իրենց Հայերէնի ուսուցչուհիին՝ Զանի Մետրոպեան Շահինեանի առաջնորդութեամբ կ'այցելեն գրադարանը: Աշակերտները իրենց ձեռքի շաշմատանքով շնորհակալական բացիկներ պատրաստած են գրադարանի պատասխանատուին: Ան ալ, իր հերթին, կը բացատրէ գրադարանի բաժինները ինչպէս վէպերու, քերթածներու, արուեստի, ցեղասպանութեան եւ հնատիպ գիրքերու մասերը: Նաեւ կը տեղեկացնէ, որ Fairview եւ Bridlewood հանրային գրադարանները յատուկ բաժին ունին հայերէն մանակապատանեկան գիրքերու: Ան կը շեշտէ հայերէն գիրքերու կարեւոր դերը եւ արժէքը՝ մեր մշակոյթը պահպանելու մէջ:

Դեկտեմբեր 8ին, դարձեալ կ'այցելեն 4րդ եւ 5րդ կարգերը, ինչպէս նաեւ՝ 6րդ եւ 7րդ կարգերը իրենց ուսուցչուհիներով: Այս անգամ արդէն որոշած են իրենց ընտրութիւնները: Վարագի, Պարոն Նիկողոսի եւ Յովհաննէս Թումանեանի գիրքերու շարքերը ամենէն փնտռուածներն են:

Դեկտեմբեր 8-10-ը Հայ Գիրքի տարեկան ամառական շաբաթավերջն է: Կան նորութիւններ ինչպէս՝ Մովսէս Պաքսեանի 8 հատորներու հաւաքածոն, The memoirs of of Roustan, որ Նափոլիոնի հայածին պահակ եւ խորհրդատուի յուշագիրն է: Նաեւ կան տաղանդաւոր ջութակահար Նունէ Մելիքի նոր խտասանքը Hidden Treasure խորագիրով, երկլեզու Քարէն Չիթեանի «Առաջին Երգարանս» մեծադիր գիրքը՝ իր խտասանական: Ընթերցողներու խնդրանքով Ֆրանց Վերֆելի «Forty Days of Musa Dagh»-ը՝ թարգմանութիւնը կատարեալ, առանց կրճատումներու: Այնտեղ է նաեւ Սոմերսէթ Մոեմի «Վերեվում՝ Առանձնատանը» գիրքին Հայերէն թարգմանութիւնը՝ Անահիտ Պապայեանի կողմէ:

Այսպէս է յուշանութներու եւ բացիկներու բաժինը: Զեղչեալ գիներով գիրքերը կը հետաքրքրէ անյայտ գանձեր փնտռողները: Երիտասարդուհիները կը սիրեն Հայաստան պատրաստուած զարդեղէնները: Ուսուցիչները իրենց դասարաններուն համար կ'ընտրեն գիրքեր, որմնագարդեր եւ դաստիարակչական խաղեր:

Յաջորդ Հինգշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը, Դեկտեմբեր 14 եւ 15, գրատարածը ՀՕՄԻ Պապայեան եւ Գոլդեան նախակրթարանի Առաջին, Երկրորդ եւ Երրորդ կարգերուն յարմար գիրքեր, տեսահոլովակներ եւ հանելուկներ կը ցուցադրէ եւ կը վաճառէ դպրոցի արձակ-

ման պահուն: Սրտապնդիչ է, երբ փոքրիկ աշակերտ մը մատիկով ցոյց կուտայ ծնողքին, Անահիտ Սարգիսեանի զուարճալի գիրքերէն մէկը: Հայր մը կը փնտռէ «ամա»ով գիրքը: Մայր մը իր զաւակին անունով խորագիր մը կը տեսնէ, անմիջապէս գաղտնաբար կ'ապսպրէ, որպէսզի Կաղանդ Պապուկին տուրակին մէջ դրուի: Մեծ հայրիկ մը իր թոռնիկներուն ազատութիւն կուտայ ընտրելու իրենց բոլոր փափաքածները:

Համագգայինի 3. Մանուկեան գրադարանը բազմատեսակ որմնագարդեր եւ դասարանային գիրքեր կը նուիրէ նաեւ դպրոցի գանազան կարգերուն: Դպրոցի տնօրէնութիւնը, ուսումնական մարմինը եւ Համագգայինը կ'աշխատին, որպէսզի Հայերէնը միայն դասապահի լեզու չըլլայ այլեւ ապրող, հաճելի, օգտաշատ եւ գաղափարներ ու զգացումներ արտայայտող մայրենի լեզու մը:

Փոքրերու Պատմութեան Ժամ

Թամար Տոնապետեան

Պատմելու սովորութիւնը դարերու խորքէն հասած է մեզի. գիր ու գրականութենէն շատ առաջ, բերանացի պատմումներու միջոցով բազմաթիւ գիտելիքներ սերունդէ սերունդ փոխանցուած են, սերունդներ դաստիարակուած են այս ձեւով: Պատմողները նկատուած են որպէս ուսուցիչ, խորհրդատու, զուարճացող, դաստիարակ, բարոյական դասեր փոխանցող, ամբողջ, յուսադրող: Մեր իրականութեան մէջ, ցայտուն օրինակը Սասունցի Դափթ հերոսավէպն է, որ բանահիւսուած ու բերանացիօրէն փոխանցուած ժամանակի ընթացքին, ի վերջոյ գրի առնուելով Գարեգին Եպս. Սրուանձտեանցի կողմէ, ամփոփուելով չորս առանձին ծիւղերու մէջ՝ Սանասար Պաղտասար, Մեծ Միւր, Սասունցի Դափթ ու Փոքր Միւր:

Համագգայինի Գլածոր մասնաճիւղի Գրական յանձնախումբը, 2017-ին յառաջացուց Փոքրերու պատմութեան ժամ ծրագիրը. Դեկտեմբեր 18-ին, չորրորդ հաւաքն էր որ տեղի ունեցաւ, առաջինը՝ Համագգայինի նորոգուած ու բարեզարդուած «Յարութիւն Մանուկեան» գրադարանէն ներս: Պատմողը այս անգամ Տոքթ. Անի Հասըրճեանն էր, նիւթը՝ Կաղանդը: Յայտագիրին մէջ ընդգրկուած էր նաեւ ձեռնային աշխատանք, Գրական յանձնախումբէն՝ Արտա Տէր Յակոբեանի ու Արմինէ Թորիկեանի առաջնորդութեամբ: Տոքթ. Անի Հասըրճեան, յատուկ, գրափչ ոճով պատմեց Ս. Ծննդեան ու Կաղանդի մասին. փոքրիկները հետաքրքրութեամբ լսեցին պատմութիւնը եւ մեծ խանդավառութեամբ ամբողջացուցին ձեռնային աշխատանքը:

Կասկածէ վեր է, որ թէ պատմողին եւ թէ ունկնդրողին համար, պատմութեան ժամերը օգտաշատ են. ընդհանուր գիծերու մէջ, օրինակ՝ երեակայութիւն կը զարգացնեն, բարոյական դասեր կը փոխանցեն, ընթերցանութեան առնչութեամբ հետաքրքրութիւն

Անի Հասըրճեան կը ներկայացնէ փոքրերու պատմութեան ժամը:

կ'արթնցնեն, ունկնդրելու, համբերութեան կը վարժեցնեն: Ասոնցմէ անդին սակայն, Համագգայինի Փոքրերու պատմութեան ժամ ծրագիրը կը հետապնդէ երկու գլխաւոր նպատակ. առաջին՝ փոքրերուն առիթ մը եւս ընծայել հայերէն լսելու, հայերէնով արտայայտուելու. երկրորդ՝ ընկերային հաճելի մթնոլորտի մէջ զանազան դպրոցներէ (հայ թէ օտար) փոքրիկները մտերմիկ միջավայրի մէջ համախմբել, իրարու ծանօթացնել, ընկերային կապեր ստեղծելու առիթ տալ:

Գրասէրներու հմբակի հաւաքներուն առթիւ՝ Փոքրերու պատմութեան ժամը եւս, ամսական հերթականութեամբ ծրագիր մը դառնալու միտումով է որ ծամբայ ելած է. համեստ քայլ մը եւս՝ Համագգայինի կրթամշակութային ծիրէն ներս: Կապալինիք ծնողներու քաջալերանքին:

Համագգայինի Գլածոր Մասնաճիւղ
Hamazkayin Klatsor Chapter

Գրական Յանձնախումբ

Փոքրերու Պատմութեան Ժամ Եւ Ձեռնային Աշխատանք

4-8 տարեկան մանուկներու համար

Կիրակի. 21 Յուն. 2018, ժամը 2:00-3:00

Համագգայինի «3. Մանուկեան» Գրադարան

Բարեհաճեցէք արձանագրուիլ նախքան

13 Յունուար 2018

Դիմել Արտա Տէր Յակոբեանին՝

647-885-5906

Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Ծուխի Կազմաւորման Եւ Ներկայ Եկեղեցւոյ Օծման Զոյգ Տարեդարձներու Տօնակատարութիւն

Մատաթ Բ. Մամուրեան

Կիրակի, 3 Դեկտեմբեր 201-ին, եկեղեցւոյ ծուխի կազմաւորման 89րդ եւ ներկայ եկեղեցւոյ (Scarborough) օծման 30րդ տարեդարձներու առթիւ Սուրբ եւ Ամնայն Պատարագը մատուցելու յաւուր պատշաճի քարոզեց Գանատահայոց Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Արքար Եպս. Յովակիմեան իրեն առընթերակայ ունենալով Թեմիա Փոխառաջնորդ եւ եկեղեցւոյ Յովի՝ Զարեհ Աւագ Քինյ. Զարգարեանը:

Յընթացս Ս. Պատարագի, Տիար Զոն Սաթուրի արժանացաւ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի սրբատառ Կոնդակին եւ «Ս. Ներսէս Շնորհալի» շքանշանին: Ապա, Ս. Խորան առաջնորդութեամբ եկեղեցւոյ դպրաց դասը, ստանալով համար Սրբազան Հօր եւ Տէր Հօր օրհնութիւնները:

Յաւարտ Ս. Պատարագի տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօն Դեկտեմբեր 7, 1988ին Հայաստանի երկրաշարժի զոհերուն, եկեղեցւոյ վախճանեալ հոգեւորականներուն, նախկին Ծխական Խորհուրդներու անդամներուն, կնքահայրերուն, ինչպէս նաեւ բարեկաշտ հաւատացեալներու պարագաներու հոգիներուն ի հանգիստ:

Պատարագէն ետք, եկեղեցւոյ «Մակարոս Արթինեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պաշտօնական ճաշկերոյթ:

Գանատայի եւ Հայաստանի քայլերդներու յոտնկայս ունկնդրութենէն եւ սեղաններու օրհնութենէն ետք, բացման խօսքով հանդէս եկան օրուայ հանդիսավարները՝ օրդ. Ալեքսիա Չիթաք (անգլերէն) եւ բրշ. Տարիյուս սրկ. Կիմիւշճեան (հայերէն):

Պատուով սեղանին՝ Առաջնորդ Արքար Սրբազան հօր կողքին տեղ գրաւած էին գանատահայոց թեմի փոխառաջնորդ եւ եկեղեցւոյ հովի՝ Զարեհ Աւագ քինյ. Զարգարեան, ազնուափայլ երէցկին՝ Նայիրա Զարգարեան, Թեմական Խորհուրդի Ատենապետի՝ Աբէթ Ալբայ եւ Արա Ալբայ, Ծխական Խորհուրդի Ատենապետ՝ Օհան Օհաննէսեան եւ Անիթա Օհաննէսեան, եկեղեցւոյ Տիկնանց Միութեան Փոխատենապետուհի՝ Ժագին Իսաղովեան եւ Մասիս Իսաղովեան: Ի պատուի էին նաեւ Սարգիս Աւագ քինյ. Կիւլեան, Հարոլտ Քինյ. Նահա-

պետեան (անկլիզան հոգեւորական), գաղութի մէջ գործող կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, նախկին Ծխական Խորհուրդի անդամներ, կնքահայրեր եւ բարերարներ:

Գեղարուեստական յայտագրին մասնակցեցան Յովհաննէս Մուպայէտ (ջութակ), Միւր Մինասեան (երգեցողութեամբ), եւ եկեղեցւոյ «Բարեւ» կեդրոնի «Սասուն» պարախումբէն պարմանապարմանուհիներ, ղեկավարութեամբ՝ պարուար Սեակ Աագեանի, որոնք հայկական խանդավառ պարերով ելոյթ ունեցան արժանանալով բոլոր ծափահարութիւններու:

Կենաց բաժակներ բարձրացան Ս. Էջմիածնի բարօրութեան եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին ողորմած արեւշատութեան մաղթանքներով: Ապա, «Բարի Տարեդարձ» երգեցողութեամբ ներս բերուեցաւ կարկանդակը:

Յաջորդաբար խօսք առին Օհաննէսեան եւ ապա Ալբայ եւ շնորհաւորեցին եկեղեցւոյ 89րդ տարեդարձը: Զարեհ Աւագ քինյ. Զարգարեան փոխանցեց իր պատգամը յատկապէս վերջիշեղով այն անձերը, որոնք 89 տարիներ առաջ գոհաբերութիւններու շնորհիւ, կերտած ու մեզի ժառանգած են հաւատքի այս տունը: Ապա առողջութիւն մաղթեց հիմնարկի Ատենապետ՝ Հայկ Սելեանին եւ տիկնոջը՝ Ալիսին: Յատուկ շնորհակալական խօսք ուղղեց նաեւ՝ Շաքէ Պասմաճեանին եւ Դոկտ. Իզա Պասմաճեանին եկեղեցւոյ հիմնադրամին սրտաբաւ իրենց նուիրատուութեան առթիւ: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ ներկաներուն, հովանաւորներուն ինչպէս նաեւ՝ Ծխական Խորհուրդի անդամներուն, տարեդարձի կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամներուն, յարակից մարմիններուն, եկեղեցւոյ քար-տուղարուհիներուն, գրասենեակի կամաւոր աշխատողներուն եւ եկեղեցւոյ հոգատարին:

Յաջորդաբար պարգեատրուեցան ժազկին Իսաղովեան՝ «Տարուայ Կին»ը, Լեւոն Գալմբէրեան՝ «Տարուայ Մարդը» յատուկ յուշատախտակներով: Երիտասարդ սերունդէն պարգեատրուեցան Արին Մարտիրոսեան եւ Սեդրակ Աթաշեան՝ իբրեւ «Տարուայ երիտասարդուհի եւ երիտասարդ»։ «Տարուայ Օրինակելի Ընտանիք» գնահատագիր յուշատախ-

Զոն Սաթուրի արժանացաւ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի սրբատառ Կոնդակին եւ «Ս. Ներսէս Շնորհալի» շքանշանին:

Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ ծուխի կազմաւորման 89րդ եւ ներկայ եկեղեցւոյ օծման 30րդ տարեդարձներու տօնակատարութիւն:

տակին արժանացան Յովիկ եւ Հռիփսիմէ Թահմազեան եւ իրենց զաւակները՝ Նարէ, Ռաֆֆի եւ Արթուր: Պատուով Գիր ստացան Ծխական Խորհուրդի շրջանաւարտ անդամները, Հօրի Ազնաւորեան եւ Զոն Սաթուրի: Սրբուհի Էվրան պարգեատրուեցաւ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ «Ս. Խաչ» շքանշանով, առ ի գնահատանք երկարամեայ իր ծառայութեան: Էվրան շնորհակալութիւն յայտնեց Տէր Հօր եւ Ծխական Խորհուրդին սոյն պարգեատրումին համար:

Առ ի գնահատանք, Թեմական Խորհուրդի նախկին Ատենապետներէն Արա Պոյաճեանի եւ իր տիկնոջ՝ Գալապրի-

նայի բացառիկ նուիրումին, հանդէպ՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, Սրբազան հայրը Առաջնորդարանի առաջին կարգի «Ս. Խաչ» շքանշանով պարգեատրեց Պոյաճեանը:

Աւարտին, Առաջնորդ Սրբազան հայրը շնորհաւորեց պարգեատրեալները, եւ անդրադառնալով եկեղեցիէն ներս տարուած գործունէութեան, բարձր գնահատեց Զարեհ Ա. Քինյ. Զարգարեանի հոգատարութիւնը իր ծուխին եւ գաղութին նկատմամբ: Ուրախ եւ գոհ մթնոլորտի մէջ ընթացած ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Սրբազան Հօր «Պահպանիչ»ով:

Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական եւ Քաղաքական Նոր Ժողովները Կ'ընտրուին

Նախագահութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. վեհափառ հայրապետին, Ազգային Ընդհանուր Ժողովը Դեկտեմբեր 2017ին իր յարկին տակ առաւ շուրջ 100 պատգամաւորներ, թեմակալ առաջնորդներ եւ հիւրեր, որոնք չորս օրուան վրայ քննարկեցին Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Կեդրոնական վարչութեան Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովներուն քառամեայ գործունէութիւնը, ինչպէս նաեւ յատուկ զեկուցաբերներու միջոցով ներկայացուցին կաթողիկոսութեան հիմնախնդիրներէն՝ քրիստոնէական եւ հայեցի դաստիարակութիւն, երիտասարդութիւն, պահանջատիրութիւն եւ Սփիւռքի վերակազմակերպում:

Իր օրակարգերու աւարտին, ժողովը ընթերցեց անկէ բխած բանաձեւերը, կատարեց անոնց քննարկումը եւ ստացաւ առաջնորդարաններէն եւ ժողովէն եկած առաջարկներ: Ապա տեղի ունեցաւ ընտրութիւնը Կեդրոնական վարչութեան Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովներուն:

Հայրապետական փակման խօսքին մէջ Արամ Ա. կաթողիկոս բարձր գնահատեց ժողովին ընթացքը եւ վստահեցուց, թէ յառաջիկայ չորս տարիներուն

Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովները ջանք պիտի չխնայեն ծառայելու ազգին: Ան նշեց, որ ժողովը քննարկումներու ճամբով լուրջ մտահոգութիւններ արժարժած է, ինչ որ նոր ծրագիրներու մշակման մղիչ ուժ պիտի հանդիսանայ: Վեհափառը յիշեցուց նորընտիր ժողովներուն, թէ կաթողիկոսութեան աշխատանքները համայն հայութեան համար են եւ անոր համար հարկ է թափ տալ թեմերու վերակազմաւորման ու նոր որակով պարուրել աշխատանքները, ինչպէս նաեւ յառաջացնել կաթողիկոսութիւն-թեմեր գործակցութեան նորարար միջոցներ: Հայրապետը առաջնահերթութիւն նկատեց Սուրիոյ հայութեան վերականգնումը կատարել ծրագիրներու ճամբով ու աւարտեց իր խօսքը ըսելով, որ «հայ ժողովուրդը կաթողիկոսութեան կիզակէտն է եւ ոչ՝ լուսանցքային. մեկնելով հայ ազգի գերագոյն շահերէն՝ համահայկական մօտեցումով ըսելիք ու ընելիք ունի Ս. Աթոռը»:

Ստորեւ՝ Ազգային Կեդրոնական նորընտիր վարչութիւնը.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կոմիտաս արք. Օհանեան, Օշական արք. Զօյլեան, Վարուժան արք. Հրեկե-

լեան, Սեպուհ արք. Սարգիսեան, Մուշեղ արք. Մարտիրոսեան, Գեղամ արք. Խաչերեան, Նարեկ արք. Ալեմնդեան, Խորէն արք. Տողրամաճեան, Շահան արք. Սարգիսեան, Բաբգէն արք. Զարեան, Շահէ եպս. Փանոսեան, Մեղրիկ եպս. Բարիքեան, Գրիգոր եպս. Զիֆթեան, Վաղինակ Ծ. վրդ. Մելոյեան, Մեսրոպ Ծ. վրդ. Սարգիսեան, Պօղոս վրդ. Թինքճեան եւ Պետրոս վրդ. Մանուէլեան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Դոկտ. Նորա Պայրազտարեան-Գապագեան (Պէյրուֆ), Սեդա Մարկոսեան-Խողջեան (Պէյրուֆ), Տիգրան Ժինպա-

շեան (Պէյրուֆ), Ստեփան Տէր Պետրոսեան (Պէյրուֆ), Վրէժ Սապունճեան (Պէյրուֆ), Յակոբ Եսփունճեան (Պէյրուֆ), Արթուր Նազարեան (Պէյրուֆ), Աւետիս Կիտանեան (Պէյրուֆ), Յակոբ Գըլպաշեան (Պէյրուֆ), Վահէ Ղազարեան (Հայկ), տղք. Արմէն Տէրեան (Աթէք), Թովմաս Թովմասեան (Թեհրան), Վահէ Եագուպեան (Լոս Անճելըս), Կայծակ Զէյթլեան (Լոս Անճելըս), տղք. Տրդատ Մանկիկեան (Ուաշինկթըն), տղք. Ժիրայր Պասմաճեան (Մոնթրէալ, Գանատա) եւ Գրիգոր Մահսէրճեան (Ապո Տապի):

«Որքան Ալ Մեր Վիրաւոր Զինուորներուն Օգնենք, Դարձեալ Պարտական Կը Մնանք Անոնց»։ Հայ Վիրաւոր Հերոսներու Ֆոնտ»-ի Գործադիր Տնօրէն

Սալբի Սաղտըճեան

1994ի զինադադարէն ի վեր, Հայաստան կը գտնուի ո՛չ պատերազմ-ո՛չ խաղաղութիւն իրավիճակի մէջ։ Այս 23 տարիներուն ընթացքին, Հայկական զինուած ուժերը դէմ կը դնեն Ազրայէճանի ոտնձգութիւններուն։ Դեռ 2016ի Ապրիլին թշնամին մեծ ուժերով եւ արդիական զինուորական սարքերով յարձակեցաւ Հայաստանի սահմաններուն վրայ։ Զանի մը օրուան բուռն մարտերէն ետք՝ կրկին «զինադադար» հաստատուեցաւ։ Սակայն, առ այսօր, ազերի ուժերը կրակոցի տակ կը պահեն Հայկական բանակի դիրքերը, որուն հետեւանքով կ'ունենաք բազմաթիւ զոհեր եւ վիրաւորներ։

Զոհուած զինուորներու ընտանիքները՝ կորուստի ցաւը իրենց արտայայտելով մէջ՝ կը շարունակեն ապրիլ, իսկ վիրաւորներէն շատեր տարբեր անդամաւոր վնասուածներով կը դառնան հաշմանդամ։

Հայաստանի մէջ այսօր ունինք զինուորական ծառայութեան ընթացքին հաշմանդամ դարձած բազմաթիւ երիտասարդներ, որոնց իրենց կարելիութեան սահմաններուն մէջ ձեռք կը մեկնեն պետութիւնը, կազմակերպութիւններ եւ անհատ բարերարներ։ 2016ի Ապրիլեան պատերազմէն ետք, Պաշտպանութեան նախարարութեան առաջարկով հիմնուեցաւ զոհուած եւ վիրաւորուած զինծառայողներու հիմնադրամ՝ աջակցելու Հայաստանի պաշտպանութեան ժամանակ զինծառայողներու կեանքին կամ առողջութեան պատճառով վնասներու հատուցման համար։ Հիմնուեցան նաեւ կազմակերպութիւններ, որոնք Պաշտպանութեան նախարարութեան հետ գործակցաբար կ'աջակցին բանակին եւ վիրաւոր զինուորներուն։ Այսպիսի կազմակերպութիւններէն է «Հայ վիրաւոր հերոսներու ֆոնտ» (Armenian wounded heroes fund)ը։

2016 Ապրիլին հիմնուած այս բարեսիրական կազմակերպութեան նպատակն է փրկել, աջակցիլ եւ զօրակցիլ վիրաւոր զինուորներուն։ Ան հիմնուած է Միացեալ Նահանգներու մէջ՝ ամբողջութեամբ կամաւորական սկզբունքով, իսկ ֆոնտին նուիրուած իրաքանչիւր կուպէլը՝ կը նուիրաբերուի հայ զինուորին։ Գոհաբանութեան օրուան (Thanks giving) առիթով, Նոյեմբոր 24ին, վերոնշեալ կազմակերպութիւնը կազմակերպած էր բաց երեկոյթ-հանապիպում մը՝ ի պատիւ Հայաստանի բանակի վիրաւոր զինուորներուն։ Երեկոյթին ներկայ էին վերջին տարիներուն զինուորական ծա-

ռայութեան ընթացքին տարբեր վնասուածները ստացած մօտ երկու տասնեակ զինծառայողներ, զինծառայողներու մայրեր, Միացեալ Նահանգներու դեսպանութեան զինուորական կցորդներ, զինուորականներ եւ հիւրեր։

Ֆոնտի գործադիր տնօրէն Ռազմիկ Արզումանեան՝ բարի գալուստ մաղթելով ներկաներուն, յայտնեց, որ այս հանդիպումը կազմակերպած են՝ շնորհակալութիւն յայտնելու մեր վիրաւոր հերոսներուն եւ անոնց տառապած ծնողներուն, յատկապէս մայրերուն, ինչպէս նաեւ, որպէսզի մեր հերոսները շփուին ժողովուրդին հետ եւ իմանան, որ իրենք առանձին չեն եւ բոլորը իրենց կողքին են։ Արզումանեան «Հայ վիրաւոր հերոսներու ֆոնտ»-ի գործունէութիւնը ընդհանուր գիծերու մէջ ներկայացնելով, նշեց։

«Ֆոնտը ԱՄՆ դեսպանատան հետ համագործակցաբար՝ Զինուած ուժերուն համար կազմակերպած է առաջին բուժօգնութեան դասընթացք։ Ըստ անոր, առաջին օգնութիւնը չափազանց կարեւոր է զինուորին կեանքը փրկելու համար։ Այդ իսկ պատճառով՝ կազմակերպութիւնը, նաեւ առաջնագիծի զինուորներուն համար նուիրած է 7500 առաջին բուժօգնութեան պայուսակներ՝ 400 հազար տոլարի պիտոճէով մը։ Իսկ յաջորդ տարի, նոյնպէս նկատի առնուած է 150 հազար տոլարի պիտոճէով մը շարունակել պայուսակներու նուիրաբերումը։

«Օգնութիւն հիւանդանոցներուն •b7-Մուրացանի զինուորական հիւանդանոցին եւ Միքայէլեան վերականգնողական կեդրոնին, ուր պառկած են վիրաւոր եւ վերականգման մէջ եղող զինուորներ։

Ըստ անոր, կազմակերպութեան գործունէութեան յաջորդ փուլը պիտի ըլլայ օգնութեան ձեռք մեկնել հաշմանդամ զինուորներուն, սորվեցնել, պատրաստել, որպէսզի անոնք մտնեն սովորական կեանք։ «Կան կամաւորներ, որոնք զինուորներուն կը սորվեցնեն հաշուապահութիւն, օտար լեզուներ։ Իսկ եթէ կան գործատուներ, որոնք ցանկութիւն ունին աշխատանքի ընդունելու մեր հերոսները, մենք ըստ այնմ կը պատրաստենք զանոնք», ըսաւ ան։ Ան իր խօսքի վերջաւորութեան ըսաւ •b7«Մի-րելի հերոսներ» մենք, որքան ալ ձեզի օգնենք, դարձեալ կը մնանք ձեզի պարտական»։

Ֆոնտը աջակցած է շատ մը վիրաւոր զինուորներու՝ կեանքի վերադարձնելով զանոնք եւ կեանքին հանդէպ անոնց հաւատք ներշնչելով։

Ձեռնարկին ներկայ մօտ երկու տասնեակ հաշմանդամ երիտասարդներէն իրաքանչիւրը ունի իր փորձութիւնը, իրաքանչիւրը արժանի է մեծ ուշադրութեան եւ նեցուկի։ Դժուար է այս էջերուն մէջ գրել բոլորին մասին, այդ իսկ պատճառով, պիտի անդադառնամ քանի մը հոգիի միայն։

Աագ սպայ Սարգիս Ստեփանեանը վիրաւորուած է 2014 թուականի ամբար, Արցախի մէջ ազրայէճանական ներթափանցման փորձին դէմ դնելու ընթացքին՝ իր վիրաւոր ընկերը ականապատուած տարածքէն դուրս հանելու ժամանակ։ Ան կորսնցուցած է իր երկու ոտքը եւ մէկ ձեռքը։ Սարգիսը, շնորհիւ իր զօրաւոր կամքին, կրցած է յաղթահարել իր ֆիզիքական դժուարութիւնները։ Ան մարզուած է եւ վերջերս մասնակցած է հաշմանդամներու աշխարհի բաժակի ախոյեանութեան, ուր նուաճած է երկու ոսկէ եւ մէկ արծաթէ մետալ։ «Հաշմանդամութիւն ունեցող մարդ ես կամ ոչ, կարեւորը ցանկութիւնն է, ձգտումը, հաւատքը քու ուժերուդ։ Եթէ դուն նպատակասլաց ես եւ կ'ուզես որեւէ բան ընել այս կեանքին մէջ եւ քեզի համար նպատակ կը դնես, անպայման կը հասնիս», կը վստահեցնէ Սարգիսը եւ կ'աւելցնէ, որ յատուկ շնորհակալութիւն կ'ուզէ յայտնել «Հայ վիրաւոր հերոսներու հիմնադրամին», որ իրեն հնարաւորութիւն ընձեռնեց մասնակցելու ախոյեանութեան՝ հոգալով իր բոլոր ծախսերը։

Դաւիթ Սարգսեանը ողնահարի վնասուածք ստացած է 2015ի Օգոստոսին։ Մէկ տարուան մարսումներէ ետք, այժմ ինքզինք աւելի լաւ կը զգայ, կրնայ հանգիստ նստիլ սայլակին։ Բուժման եւ վիրահատութեան համար պէտք է արտասահման մեկնի, բայց նիւթական դժուարութիւններու պատճառով չի կրնար։ Ինքնաշխատութեամբ անգլերէն սորված է եւ քանի մը ամիսէ ի վեր կ'աշխատի Արտակարգ իրավիճակներու նախարարութեան մէջ։ «Թէեւ կը յոգնիմ, բայց հաճելի յոգնութիւն է», կ'ըսէ ան։ Վերոնշեալ ֆոնտի կազմակերպած դասընթացքներուն կը մասնակցի եւ հաշուապահութիւն կը սորվի։ Դաւիթը վստահ է, որ դեռ շատ ընելիքներ ունի, յոյսով է՝ որ օր մը անպայման ոտքի պիտի կանգնի։

Ռոլանտ Սահակեանը վիրաւորուած է Թալիշի մէջ, Ապրիլ 4ին, քառօրեան պատերազմին ժամանակ։ Մայրը կ'ըսէ, երբ որդիս բերին, միայն սիրտը կ'աշխատէր, մնացեալ ամէն օրգանները վնասուած էին։ 12 վիրահատութեան ենթարկուած է։ Մոսկուա ուղարկուած է բուժման։ Բժիշկներու գնահատմամբ՝ մարսումներով ժամանակի ընթացքին պիտի վերականգնի։ «Բայց այդ բոլորով հանդերձ Փառք Աստուծոյ կ'ըսենք», կ'աւելցնէ Ռոլանտի մայրը։

Աւետիս Զարգարեանը քառօրեայ պատերազմի մասնակիցներէն է։ Գետաշէնցի ծնողներու զաւակ 19ամեայ երիտասարդը, որ վերջին տարիներուն ընտանիքին հետ Ռուսիա կ'ապրէր, ծառայելու եւ հայրենիքի հանդէպ իր պարտքը կատարելու նպատակով վերադարձած է Հայաստան։ 2016ի Ապրիլին, Թալիշի մէջ ընթացող մարտերուն ընթացքին ծանր վիրաւորուած է։ Գնդակը մտած էր անոր ծնոտէն, թիկունքով ներքեւ իջած՝ վնասելով քանի մը ող եւ ողնուղեղ։ Բժիշկները յոյս չեն տուած, թէ կ'ապրի, բայց Աւետիսը կեանքի վերադարձած է եւ այժմ կը պայքարի իր առողջութիւնը վերագտնելու հա-

Ամանորին՝ Ձեր Սիրելիներուն Նուիրեցէք Հայ Վիրաւոր Զինուորներու Առողջութիւնը

ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԷՔ-

Երեւանի «Հերացի» հիւանդանոցի Վերականգնողական կեդրոնի ծախսերուն։ Այս նոր կեդրոնը հնարաւորութիւն կու տայ, որ վիրաւոր զինուորներուն (rehabilitative) վերականգնողական բուժումը սկսի անմիջապէս եւ կատարուի անվճար։ Նախաձեռնութեամբ ՀՀԴ ԳԵՄ-ի Կեդրոնական Վարչութիւնը կը կազմակերպէ «Նուիրագիր փոխան նուիրի» ծրագիրը, զօրակցելու վերականգնողական նոր կեդրոն կառուցման աշխատանքներուն։

ԻՄԱՍՏԱԽՈՐԵՆՔ ՄԵՐ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ՝ ԱՋԱԿՑԵԼՈՎ ՄԵՐ ԶԻՆՈՒՐՆԵՐՈՒՆ ԲՈՒԺՄԱՆ

Իբրեւ ծախսերուն մասնակից՝ պիտի ստանաք հետեւեալ նուիրագիրը, նուիրելու ձեր սիրելիներուն եւ բարեկամներուն։

Ձեր նուիրներու նուիրագիրները ապահովեցէք դիմելով հետեւեալ կայքէջին։

www.heratsirehab.com/

«Աջակցութիւն վիրաւոր զինուորներին»ը ոչ-կառավարական կազմակերպութիւն է (Non Governmental Organization (NGO))։

www.facebook.com/wounded.heroes/

մար։ «Հայ վիրաւոր հերոսներու ֆոնտ»-ի նիւթական միջոցներով ուղարկուած է Մոսկուա վիրահատութիւններու։ Այժմ ան իր բուժումները կը շարունակէ Երեւանի Միքայէլեան հիւանդանոցի վերականգնողական կեդրոնին մէջ։ «Պատերազմը թէեւ իմ ֆիզիքական վնասեց, բայց կեանքի հանդէպ իմ լատենտութիւնը ու հաւատքը չմարեց։ Ես առաջուան պէս ուժեղ եմ, դարձած եմ աւելի նպատակասլաց եւ համոզուած եմ, որ օր մը անպայման ոտքի պիտի կանգնիմ», համազուած կ'ըսէ Աւետիսը։

Երիտասարդներ, որոնք հերոսաբար դէմ դրին թշնամիին՝ շարունակելով գաւառը սահմանէն այն կողմ, այսօր նոյնքան քաջութեամբ եւ մեծ կամքով կը պայքարին իրենց առողջութիւնը վերականգնելու եւ որպէս լիիրաւ անձ կեանքին բացուելու։ Անոնց վերականգնումը բաւական ծախսալից է, որու համար կարիք կայ իրաքանչիւրիս նիւթական եւ բարոյական աջակցութեան։ Նեցուկ կանգնիք մեր վիրաւոր զինուորներուն՝ վերագտնելու իրենց առողջութիւնը։

Մօտ 7000 Հոգի Այս Տարի Հայաստան Մէջ Երկքաղաքացի Դարձած Է

«Արմենփրես»- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու համար՝ 2017ի առաջին ինն ամիսներում ընթացքին՝ դիմած է 6866 անձ: 2016ի ամբողջ տարուան ընթացքին՝ 7229 անձ: ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաներու վարչության պետ Մնացական Բիչակչյանը ցույց տալով, որ 2017 Յունուար-Մեյամսերին մերժուած է 356 անձի դիմում, 2016ին՝ 840 դիմում:

Հակառակ անոր, որ պաշտօնական վիճակագրություն չի վարուի, սակայն «Վերադարձ Հայաստան» հիմնադրամի տնօրէն Վարդան Մարաշեան տեղեկացուցած է, որ երկքաղաքացիություն ստանալու համար անելի յաճախ կը դիմեն Սուրիոյ, Լիբանանի, Վրաստանի հայերը: «Երկքաղաքացիության հիմնարկը ժամանակին ստեղծուած է անոր համար, որ կապեն Սփիւքը Հայաստանի հետ: Ոչ ուղղակի ձեռով՝ ատկա նաեւ կը վերաբերի հայրենադարձութեան զարգացման, որովհետեւ մարդիկ, եթէ

ձեռք կը բերեն երկքաղաքացիութիւն, իրենք կը սկսին երթալ-գալ Հայաստան եւ երթալ-գալով Հայաստան կապուածութեան աստիճանը շատ լուրջ կ'ըլլայ եւ մարդիկ կը սկսին մտածել տեղափոխուելու մասին», ըսած է ան:

Մարաշեան նշած, որ շատ պետութիւններ կ'արգիլեն մարդոց այլ երկրի քաղաքացի ըլլալը: «Իսկ Հայաստանի մէջ անոնք կը համարուին իբրեւ Հայաստանի քաղաքացի», անցուցած է ան:

Հայաստանի Հանրապետութեան երկքաղաքացի կը համարուի այն անձը, որ ՀՀ քաղաքացիութենէն բացի, ունի նաեւ այլ պետութեան (երկիրներու) քաղաքացիութիւն: Հայաստանի Հանրապետութեան երկքաղաքացին Հայաստանի Հանրապետութեան համար կը ծանցուի միայն իբրեւ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացի: Օտարերկրացիներու համար կը գործէ Հայաստան մուտք գործելու, երկրին մէջ գտնուելու եւ բնակելու օրէնսդրական կառուցակազմ: Իսկ Վարչական իրա-

ւախախտումներուն վերաբերեալ ՀՀ օրէնսգիրքով ալ սահմանուած է վարչական պատասխանատւութիւն՝ օտարերկրացիներու կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ առանց վաւերական արտօնագրի կամ կացութեան կարգավիճակի կամ անվաւեր փաստաթուղթերով բնակելու համար: Նոյնիսկ այն պարագային, երբ Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացին ունի նաեւ այլ երկրի քաղաքացիութիւն, Հայաստանի մէջ կրնայ բնակիլ առանց ժամկէտային սահմանափակման: Եթէ լրացած է անոր ՀՀ քաղաքացիի անձնագրի վաւերականութեան ժամկէտը կամ զայն կորսնցուցած է եւ դեռ նորը չէ ստացած, որեւէ պատասխանատւութիւն չի կրնար կիրառուիլ անոր հանդէպ:

ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու դիմում ներկայացնելու համար «ՀՀ քաղաքացիութեան մասին» ՀՀ օրէնքով սահմանուած է ընդհանուր պայման, պէտք է լրացած ըլլայ անձի 18 տարին, ըլլայ գործունակ, վերջին երեք տարին

մշտապէս բնակած ըլլայ Հայաստանի մէջ, կարենայ բացատրուիլ հայերէն լեզուով, ծանօթ ըլլայ Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան:

Հայաստան Հաստատուած Սուրիահայը Կ'ընդլայնէ իր Գործը

«Արմենփրես»- Շանթ Խայալեանը այն բազմաթիւ սուրիահայերէն էր, որ սուրիական պատերազմի պատճառով հարկադրուած տեղափոխուեցաւ Հայաստան: 2013 թուականին էր, երբ ան եկաւ Երեսն: Սուրիոյ մէջ ան կը զբաղէր գովազդի ձեւաւորումով, ունէր ձիթապտուղի արտադրամաս եւ այլ գործեր: Ատկէ զատ, սիրողական ձեռով կը զբաղէր բնական միջոցներէ օժառ պատրաստելով: Այն ժամանակ զանոնք կը նուիրէր իր ծանօթներուն, բարեկամներուն, կը ներկայացնէր ցուցահանդէսներու մէջ: Անգամ մը Շանթի պատրաստած օժառները ներկայացուցան Յորդանանի մէջ տեղի ունեցած ցուցահանդէսի մը եւ մեծ գովեստի արժանացան:

Հայաստանի մէջ որոշեց իր սիրողական զբաղումը անելի արհեստավարժ մակարդակով ընել եւ դարձնել հիմնական գործի: Ան դիմեց Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրութեան զարգացման ազգային կեդրոն, ցած տոկոսադրոյքով վարկ ստանալու համար:

«Բնականաբար, դժուարութիւններ կային, նոր գործ կը սկսէի, ինձի ժամանակ պէտք էր, որ շուկան ծանօնայի եւ հակառակը՝ մարդիկ ծանօթանային

Շանթ Խայալեան

ապրանքիս: Իմ պատրաստած ապրանքատեսակը քիչ-քիչ ծանաչելի դարձաւ, սկսայ անցնել տեսականին: Օժառներէն բացի, բնական միջոցներէ սկսայ պատրաստել մազի օժառներ (shampoo)», կ'ըսէ ան:

Երիցուկէ, խնկածաղիկէ, ստեպլի-նէ, ազատեղէ եւ այլ միջոցներէ պատրաստած գլխու ու սովորական օժառներ-

ըր շուտով ընդունելութիւն գտան: Ձեռքի աշխատանքը ընդլայնելուն զուգահեռ Շանթը մասնակցած է առեւտրի, գործարարութեան դասընթացներու:

«Այս ընթացքին, օգտագործելով տարբեր առիթներ, քանի մը երկրի մէջ ներկայացուցած եմ իմ ապրանքս: Մասնաւորապէս, Իրանի, Ղազախստանի, յառաջիկային կը նախատեսեմ ներկա-

յացնել Վրաստանի, Լիբանանի մէջ: Ի դէպ, արդէն գործընկեր գտած եմ Ռուսիոյ մէջ, կը նախատեսեմ ապրանքները քիչ-քիչ դուրս բերել նաեւ ռուսական շուկայ, որ երկու ամիսէ ի վեր կ'ուսումնասիրենք: Այնտեղ մեծ ներուժ կը տեսնեմ, այժմ թղթաբանութեան հարցերով կը զբաղիմ», կ'ըսէ Շանթը:

Ան կը ցանկայ անցնել բնական միջոցներէ պատրաստած ապրանքներու տեսականին, լոգանքի օժառներ, ձեռքի հեղուկ օժառներ, յառաջիկային ալ՝ անելի ուշ, մանկական լուացքի փոշի: Ան նաեւ կայքէջ ունի, ուր ներկայացուած են տարբեր անձերու ձեռքի աշխատանքները: «Գործը կամաց-կամաց առաջ կ'երթայ, տեղի սովորութիւններուն կ'ընտելանամ, օրինակ՝ Ամանորին սկսած եմ խոզի բուռ պատրաստել (կը ծիծաղի)»:

«Հայաստանը շատ սիրեցի: Սուրիա պիտի չվերադառնամ: Միայն կրնայ ըլլալ երթամ՝ տեսնելու, թէ այնտեղ ինչ մնացած է, ինչ կրնամ վաճառել եւ վերադառնալ», կ'անցնէ ան:

Ի դէպ, Շանթ Խայալեանի քոյրն ալ ընտանիքով կը փորձէ Հայաստան հաստատուիլ: Այժմ կ'ուսումնասիրեն շուկան՝ խմորեղէններու արտադրութեամբ զբաղելու համար:

Աւտորալիոյ Կանաչները Պաշտօնապէս Ծանցան Արցախի Հանրապետութիւնը

Աւտորալիոյ Կանաչներու կուսակցութիւնը կուսակցական քաղաքականութեան ծրագրին մէջ ներառած է Արցախի Հանրապետութեան բնակիչներու ինքնորոշման իրաւունքը:

Կուսակցութիւնը, որ ծանցած է Հայոց Ցեղասպանութիւնը, կոչ ըրած է կառավարութեան «Ծանշնալու Լեռնային Ղարաբաղի անկախութիւնը եւ զօրացնելու Աւտորալիոյ յարաբերութիւնները Լեռնային Ղարաբաղի եւ անոր քաղաքացիներուն հետ»:

«Աւտորալիոյ Կանաչները կ'արձանագրեն Լեռնային Ղարաբաղի գործադրած ջանքերը՝ կառուցելու ազատ եւ ժողովրդավարական հասարակութիւն օրինաւոր խորհրդարանական ընտրութիւններու միջոցով, ինչպէս նաեւ շարունակական աշխատանքները պատասխանատու կառավարութիւն ունենալու հարցով», կ'ըսուի կուսակցութեան յայտարարութեան մէջ:

Աւտորալիոյ Հայ Դատի յանձնա-

խումբի տնօրէն Վաչէ Ղահրամանեան ողջունած է կուսակցութեան որոշումը՝ նշելով, որ Լեռնային Ղարաբաղը հազարամեակներ շարունակ եղած է մեծ հայկական հայրենիքի մէկ մասը: Աւտորալիոյ մէջ Արցախի մշտական ներկայացուցիչ Քայլար Միքայէլեան եւս Արցախի կառավարութեան անունէն ողջունած է քաղաքական ուժի որոշումը: «Սա իսկապէս պատմական ծանաչում է: Արցախի Հանրապետութեան ժողովուրդը արդէն 26 տարիէ կ'ապրի անվտանգութեան մշտական սպառնալիքի տակ: Այդուհանդերձ, անոնք կրցած են կառուցել ժողովրդավարական պետութիւն, որ կը սպասէ աշխարհի կողմէ ծանաչման», ընդգծած է ան:

Աւտորալիոյ դաշնային խորհրդարանին մէջ Աւտորալիոյ Կանաչները ներկայացուած են Վերին պալատին մէջ ինը ծերակուտականով եւ Ներկայացուցիչներու պալատին մէջ մէկ անդամով:

3.6 Միլիոն Տոլար՝ Ի Նպաստ Հայաստանի Գիւղերուն

Դեկտեմբեր 16ին Հայաստանի Մանուկներու Հիմնադրամի (COAF) 14րդ տարեկան երեկոյթի ընթացքին հանգանակուեցաւ 3.6 միլիոն տոլար: Նիւ Եորքի յայտնի Սփիւքսիի դաւիթին մէջ տեղի ունեցած երեկոյթի գլխաւոր հիւրերու շարքին էին Թոնի Շաֆրագ, դերասանուհի Անտրէա Մարթին, ձեռնորոգ Մայքըլ Արամ, խոհարար Ճեֆրի Զաքարեան, դերասան ու երգիչ Վանեսա Ուիլիզմը եւ ուրիշներ:

Երեկոյթի ընթացքին ոգետորոգ ելոյթով հանդէս եկաւ եւ Հայաստանի Մանուկներու հիմնադրամին իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Լեռնագոգ գիւղէն 16ամեայ Նարէ Գալստեան:

Երեկոյթի ընթացքին հանգանակուած ամբողջ գումարը պիտի յատկացուի գիւղական շրջաններու մէջ Հիմնադրամի ձեռնարկած կրթական, առողջապահական եւ ընկերային ծրագիրներու իրականացման: Առանձին ուշադրութեան պիտի արժանանայ նորարար

SMART նախաձեռնութիւնը, որ կ'առաջադրէ թուային արհեստագիտութեան կրթութիւն ջամբել գիւղացի երեխաներուն:

Նշենք, թէ Հայաստանի Մանուկներու Հիմնադրամի նախագահն ու հիմնադիրն է տոքթ. Կարօ Արմէն:

ԹՈՐՈՆԹՈՆ
TORONTO, ONTARIO

Խմբագրութեան կողմէ
«Թորոնթոնայ» պալատականապարտ չէ
իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրու-թիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Հայրենահանումը Մեր Ժողովուրդի Ամէն Օր Ապրուող Աղէտն է

Յ. Պալեան

Հայրենիքի սէրը գոյութիւն ունի միայն մեծ հոգիներու մէջ, շահի սէրը կը ներծծէ գռեհիկ հոգիները:
Փիէր-Ժիլ Սթահիլ

Ինչո՞ւ երբեմն հանդիսաւորութեամբ, մամուլով, խորհրդաժողովներով եւ գիտաժողովներով չենք նշեր Հայոց Հայրենահանման Օրը, որպէսզի խօսուի, գիտակցութիւն արթննայ Ազգի մը մեղմ եւ անցաւ մաշումին մասին:

Հայրենահանման ըմբռնումը բովանդակութիւն կու տայ զգացական հայրենասիրութեան եւ ծամբայ կը հարթէ յանձնառու հայրենասիրութեան առջեւ, յիշեցնելով տիրոջ պարտականութիւնը:

Ցեղասպանութեան զոհ միլիոնը սոսկ յիշատակ է, զանազան որակումներով. մարդկութեան դէմ ոճիր, սրբացում: Գումարեցէ՞ք բարոյական միութեան յարաժուռ ծանաչումները, որոնք անհետեանք աղմուկ են ցարդ, կը ծառայեն թուղթ սեւցնելու: Անոնք պատմութիւնը վերստին իր հունին մէջ դնող ազդակ չեն, ազգի որպէս այդպիսին վերականգնումին վրայ քար չեն աւելցներ: Գէթ չկրցան այդ ընել ցարդ:

Հարիւր տարիէ ի վեր կ'ապրինք Հայրենահանման Աղէտին մէջ, բայց կարծէք այդ երեւոյթը մեզ չ'անհանգստացներ, ընդհակառակն: Բացորոշ կամ լուռ գոհունակութեամբ ընդունած ենք Հայրենահանումը, քանի որ ճողոպարած ենք օսմանեան հարստահարութիւններէ, ջարդէ, դարձած ենք յառաջադէմ երկիրներու քաղաքացի, կ'ապրինք ապահով պայմաններու մէջ, ձեռք կը բերենք բարձր կենսամակարդակ: Այս գոհունակութիւնը այն աստիճան մեզ գերած է, որ այժմ ունի իր նորագոյն հետեանքները Կամատր Հայրենահանման իր ձեւով, զոր կը կոչենք Արտագաղթը:

Ազգի որակի եւ համրանքի տեսանկիւնէ, Արտագաղթը կը շարունակէ Հայրենահանումը:

Հայրենահանման եւ Արտագաղթի քաղաքական, ընկերային եւ մշակութային հետեանքները համապատասխան վերաբերումի չենք արժանացներ, քանի որ անհատական եւ հաւաքական մակարդակներու վրայ, անոնց նկատմամբ չունինք ընկերային գիտութիւններու լոյսին տակ մշակուած ազգային գաղափարախօսութենէ ներշնչուած կեցումք: Աւելի պարզ խօսելով, ցեղասպանութեան զոհերը ազգին համար մեծ կորուստ եղան, քանի որ ազգը կ'ապրի իր համրանքով: Ի՞նչ պիտի ըլլան Հայրենահանման եւ Արտագաղթի հետեանքները Ազգին համար, ժամանակի գիծին վրայ, երբ կը դադրինք անմիջականի հաւկուրութեամբ զանոնք դիտելէ եւ դատելէ:

Ասիոյ մէջ, կրօնական տարբերու-

թիւներու եւ մոլեռանդութեան պատճառով, երկրի բնիկներ ապաստան կը գտնեն դրացի երկրի մը մէջ (Ռոհինյակաները կ'ապաստանին Պանկլատէշ): Ինչպէս երէկ, նաեւ այսօր, Միջազգային համայնքը իր օրէնքներու անբաւարարութիւնը եւ իր անկարողութիւնը կը շղարժէ բարեսիրութեամբ եւ քաղաքական երթեւեկով: Հայրենահանման կանխարգիլման, սրբագրութեան, եւ Հայրենահանումներու իրաւունքի պաշտպանութեան օրէնքներ չկան: Եւ մեծ խօսարանին մէջ, որ ՄԱԿ կը կոչուի, այս մասին ոչ ոք կը խօսի:

Ոչ մէկ ուժ, ոչ մէկ օրէնք, ինքզինք աշխարհի իրաւարարութեան կոչած ոչ մէկ պետութիւն, Հայրենահանումները որպէս օրակարգ չունին: Թերեւս օր մը, աշխարհի բոլոր պետութիւնները, ՄԱԿը եւ անոնց շարքին Թուրքիան, կրնան ծանչնալ Հայոց ցեղասպանութիւնը, ցաւակցիլ, բայց ոչ ոք ձայն-ծալուն պիտի հանէ Հայրենահանում աղէտի մասին, որուն այսօր գոհունակ զոհերն են Հայրենահանումները եւ անոնց յետնորդները:

Ցեղասպանութեան ծանաչումներուն մէջ տեղ մը, մեր եւ այլոց կողմէ, չի յիշուիր, թէ ինչո՞ւ ցեղասպանութիւն գործուեցաւ: Կրնա՞նք մէկ տող գտնել եղած եւ բազմապատկուող ծանաչումներուն մէջ, մէկ տող, որ խօսի իրաւ պատճառի մասին, որուն հետեանքն է նաեւ այսօրուան սփիւռք(ներ)ը: Բայց ինչո՞ւ մեզի բաւարարութիւն տուող այդ ծանաչումներուն հեղինակները պիտի խօսին մեր կողմէ անգիտացուող եւ չպահանջուող հարցերու մասին:

Դիպուկ է 2001ին Ֆրանսայի կողմէ Հայկական Ցեղասպանութեան ծանաչման պարագան, որ չի յիշեր ոչ ցեղասպանութիւն գործողը, ոչ այն երկիրը ուր ան գործուած է, ոչ ալ պատճառը այդ ցեղասպանութեան: Մենք մեզի հարց կու տանք, թէ ի՞նչ կը պահանջենք, ինչո՞ւ կը պահանջենք, ի՞նչ կը ծանչնան կամ պիտի ծանչնան:

Բայց պատճառի եւ նպատակի անգիտացման համար միթէ՞ ցեղասպանութիւնը այս կամ այն ձեւով թերացողները ծանցողներն են, թէ այդ ծանաչման համար դիմողները, աշխատողները:

Պահ մը երեւակայենք, թէ ի՞նչ պիտի մտածեն եւ ինչպէ՞ս պիտի հակադրեն ցեղասպանութիւնը ծանցող մեր բարեկամները, եթէ հարցը ներկայացնենք ըսելով, որ ցեղասպանութեան պատճառը հողն էր, եւ հայոց հայրենիքի բռնագրաման եւ ցեղասպանութեան ծանաչման հարցերը անանջատելի են:

Մեր բարեկամները եւ խօսակիցները առնուազն մեզմէ նուազ միամիտ են: Անոնք կրնան հարց տալ, որ եթէ այդ բռնագրուած հողերը ազատագրուին, այսօրուան սփիւռք(ներ)ը, հայրենահա-

նուածները եւ անոնց յետնորդները կը վերադառնան: Քայլ մըն ալ առաջ երթալով, կրնան դիտել տալ, թէ ինչո՞ւ - պէտք է պահանջել այդ հողերը, երբ այսօր ուրիշներ կ'արտագաղթեն, հողը կը լքեն, կ'աժեցնեն հայրենահանումներուն համրանքը:

Աւելին ալ կրնան ըսել: Հայաստան եւ Արցախ միացեալ տարածութեան վրայ ամբողջ սփիւռքի բնակեցման տեղ կայ:

Այս անգիտացուած իսկական պատճառով կը բացատրուին հայոց ցեղասպանութեան բարոյամիութեարական ծանաչումները, որոնք ոչ մէկ քաղաքական նկարագիր ունին եւ չեն անհանգստացներ ոչ մեր բարեկամները ոչ ալ մեզ:

Խօսիլ ցեղասպանութեան պատճառի մասին պիտի ստիպէր, որ մենք որպէս անմիջական օրակարգ ունենայինք հայրենաստիրութիւն եւ հայրենադարձութիւն գոյգը:

Հետեւաբար կէս-բերան եղած պահանջին կը տրուի կէս-բերան բաւարարութիւն:

Հայրենանում Ժողովուրդի իսկական կացութեան գաղափարախօսական պատասխանը հայրենիքի ամբողջացումն ու բնակեցումն են:

Ցեղասպանութեան այսօրուան իրողական քաղաքական բովանդակութիւնը եղած եւ տեղը հայրենահանումն է: Այսինքն հողային պահանջն է, որ իսկական իմաստ կու տայ ցեղասպանութեան ծանաչումներուն, լացէն եւ սուգէն, յուշէն եւ յուշագրութիւններէն անդին, ազգային իրաւունքին եւ գոյութեան կու տայ քաղաքական որակ:

Եւ ի հարկէ, պէտք է խօսիլ սփիւռք(ներ)ի քաղաքական նախաձեռնութիւններու նկատի առնուելիք լրջութեան բովանդակութեան մասին: Ըսինք, քաղաքական նախաձեռնութիւններ, որոնք հայրենակցական միութիւններու ոչ հերիսայով եւ ոչ տուտուկ-զուռնայով կը սահմանուին:

Ի՞նչ ընել եւ ինչպէ՞ս, որպէսզի ազգի անելի քան սփիւռք(ներ)ը կող չերթայ համաշխարհայնացման հեղեղին: Այդ ընելու համար մենք պէտք է դադրինք բաւարարուել բաժակի կէս կամ քառորդ

լեցուն մասով, այլ բոլոր միջոցներով մտածել եւ գործել որպէսզի այդ դատարկ մասը կրկին լեցուի, լեցուն մասն ալ ամէն օր քիչ մը աւելի չդատարկուի:

Այս նպատակով, իրապէս պէտք է կազմակերպել հայկական սփիւռք(ներ)ը ոչ որպէս այս կամ այն ձեւի հայկական ծագումով մարդոց ինքնագոհ համայնքներ, որոնք իրենք զիրենք կը տեսնեն յաւերժացող եւ յաւերժական սփիւռքացման մէջ: Սերունդ պէտք է պատրաստել հայրենաստիրութեան եւ հայրենադարձութեան ենթահողի վրայ, օրինակ, դպրոցներու, միութիւններու, կուսակցութիւններու, եկեղեցիներու ծրագրային-կրթական առաջադրանքներուն մէջ պէտք է արձանագրել նոյն հայրենաստիրութիւն-հայրենադարձութիւնը: Այսինքն, հայրենահանումը ըլլալու գիտակցութիւնը պէտք է թելադրէ այն առաջնորդող միտքը, որ սփիւռք(ներ)ը ժամանակատար սպասման կեդրոններ է հայուն համար:

Եթէ այս ժամանակատարի սուր զգացողութիւնը կորսուի, սփիւռք(ներ)ը ինքզինք կը դատապարտէ դեռ ժամանակ մըն ալ ըլլալու ծագումով հայ, օր մը այդ անգամ մոռնալու: Ընկերութիւններու ձեւաւորման մէջ ժամանակը անգութ է:

Հայրենահանումը ազգի մը հանդէպ գործուած յոռեգոյն ոճիրն է: Ան ազգի անդամները կը դատապարտէ այլասերման, ազգին համար ողջ մեռելներու:

Հայրենահանման աներ գործած եւ գործող հետեանքներուն, եւ անոնց վերացման կարելիութիւններու քննութեան համար, չ'արժե՞ր հակա-ամբոխավարական եւ հակա-ինքնախաբէական խորհրդաժողով մը գումարել, եւ խօսիլ զանգուածներուն, դուրս գալով բջիջներու օղակէն:

Զանգուածներուն. մէկ առ մէկ: Իւրաքանչիւրին իր յարկին տակ, ոչ միայն յայտարարութիւններով եւ հաղորդագրութիւններով, որոնք կը հասնին գիտցողներուն եւ համոզուածներուն:

Համաժողովը պէտք է արտայայտուի լուռ մեծամասնութեան եւ անտեսանելի դարձածներուն մասին, զինուելով հայրենաստիրութեան եւ հայրենադարձութեան առաջադրանքներով:

Մենք Պէտք է Կարենանք Հնարաւորութիւններ Ստեղծել Ներգաղթի Համար. Մերժ Սարգսեան

ՀՀ նախագահ Մերժ Սարգսեան՝ «Արմենիա» հեռուստաընկերութեան տուած հարցազրոյցի ընթացքին իրատեսական գնահատած է 2040ին Հայաստանի բնակչութիւնը 4 միլիոն դարձնելու իր ներկայացուցած ռազմավարութիւնը:

«Ատիկա մեզ բնականոն զարգանալու թիւն է, որ ես կը համարեմ իրատեսական: Յստակ գործողութիւններու ծրագիր չկայ, թէ ամէն տարի մենք ինչ պէտք է ընենք, որովհետեւ, ելոյթէն յետոյ ստեղծուած է աշխատանքային

խումբ եւ այդ աշխատանքային խումբը ատով զբաղած է: Կը կարծեմ՝ մեր յառաջիկայ խնդիրն է այս ինչ տարիներուն ընթացքին արտագաղթը հասցնել, այսպէս կոչուած գերոյական մակարդակի, որպէսզի գացողներու-եկողներու տարբերութիւնը դրական ըլլայ Հայաստանի համար, կամ գոնէ՝ գերոյական»:

Նախագահը նշած է, որ անհրաժեշտ է պայմաններ ստեղծել ներգաղթի համար:

«Մէկ կողմէ, ի հարկէ, շատ լուրջ ուշադրութիւն դարձնելով առողջապահա-

կան խնդիրներուն, շատ լուրջ ուշադրութիւն դարձնելով ընտանիքներուն, անոնց ամրապնդման, հասարակական վիճակին, երիտասարդներու զբաղած ըլլալուն եւ այլն, մենք պէտք է կարենանք այս ժամանակահատուածին հնարաւորութիւններ ստեղծել ներգաղթի համար: Ես ասիկա շատ իրատեսական կը համարեմ, որովհետեւ շատ-շատ մարդիկ, որոնք արտագաղթած են Հայաստանէն չեն գտած այն, ինչ կը փնտռէին: Եւ այդ մարդիկ կարելի է վերադարձնել», ընդգծած է նախագահը:

Բեմադրիչ Ջիւան Աւետիսեանի Յետ Հարցազրոյց. «Արուեստում Պէտք է Մենք Այնքան Յաջողութեան Հասնենք, Որ Կարողանանք Ամուր Պահել Մեր Սահմանին Կանգնած Զինուորի Թիկունքը»

Հարցազրոյցը վարեց՝ Կարին Սաղտըճեան

Համազգայինի Թորոնթոյի Նուռ ֆիլմի փառատօնին (Նոյեմբեր 15-19), կը մասնակցէր նաեւ հանրածանօթ բեմադրիչ Ջիւան Աւետիսեան իր *The Last Inhabitant* (Վերջին Բնակիչը) ֆիլմով, որ շահեցաւ երկրորդ մրցանակը լաւագոյն ֆիլմ մրցակատեսակին մէջ:

Նշենք, թէ Աւետիսեանի «Թեանիկ» ֆիլմը 2014ին շահեցաւ «Ոսկէ Ծիրան» մրցանակը համանուն ֆիլմի փառատօնին: Ամրան, անոր՝ *The last Inhabitant* ֆիլմը Սկանտանաւեան ֆիլմի փառատօնին շանեցաւ Լաւագոյն Ֆիլմ մրցանակը. անիկա ցուցադրութեան դրուեցաւ նաեւ Վենետիկի աշխարհահռչակ ֆիլմի փառատօնին:

The Last Inhabitant հիմնուած է Ծովինար Խաչատրեանի «Կիրքեանի Վերջին Բնակիչը» պատմութեան վրայ: Երաժշտութեան հեղինակն է Սերժ Թանքեան, իսկ նկարահանումները կատարուած են բեմադրիչին պապենական՝ Խաչմաշ գիւղին մէջ:

Առիթն օգտուելով, «Թորոնթոյայ» թերթի խմբագիր Կարին Սաղտըճեան հանդիպում մը ունեցաւ Աւետիսեանի հետ՝ խօսելով անոր մշակած ֆիլմարուեստին եւ այս ծանապարհին՝ անոր հանդիպած դժուարութիւններուն մասին:

Թորոնթոյայ - Ինչո՞ւ ձեր ֆիլմերուն մէջ առանելաբար Արցախի մասին կը պատմէք:

Ջիւան Աւետիսեան.- Ես դրա համար ունեմ իմ հաստատուն պատասխանը, որովհետեւ, ըստ իմ պատկերացման՝ եթէ հայութեան յուզող առաջնակարգ տասը հարցեր կան, տասն ալ փոխկապակցուած, կամ ուղղակիօրէն կապուած են Արցախի հետ: Հաւատացե՛ք, իմ պատկերացմամբ, մենք իրաքանչիւր պէտք է մեր օրը, մեր առօրեան, մեր գործունէութիւնը այնպէս ծաւալենք, որ կարողանանք իրաքանչիւր մեր կեանքի ընթացքին ինչ որ չափով գործենք ի նպաստ հայրենիքի, մասնաւորապէս հիմա՝ Արցախի համար: Որովհետեւ պատերազմը չի աւարտուել: Իմ յուշերից չեն հեռանում այն մարդիկ, այն դէպքերը, ովքեր առանցքական կարեւոր տեղում են իմ կեանքում, եղել են ու կան: Մենք ուղղակիօրէն պարտաւոր ենք յիշել, ներկայացնել, եւ քայլ առ քայլ աշխարհին պատմել մեր պատերազմի մասին:

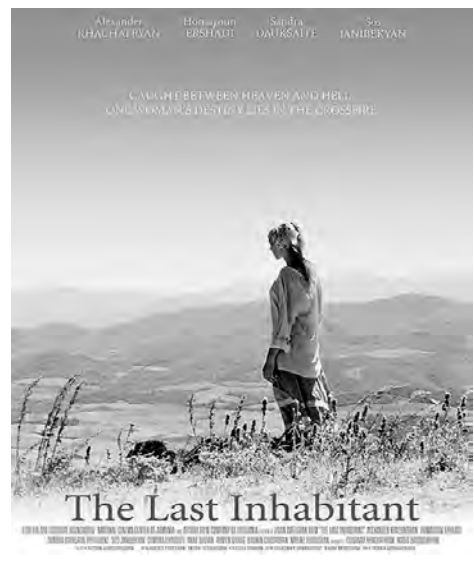
Մի նախադասութեամբ ասած՝ արուեստում, մշակոյթում պէտք է մենք կարողանանք այնքան յաջողութեան հասնել, որ կարողանանք ամուր պահել մեր սահմանը կանգնած զինուորի թիկունքը: Սա շատ կարեւոր, փոխկապակցուած, միմեանց լրացնող գործընթաց է: Որքան կարող ենք երոպայում, Ամերիկայում, Երկիր մոլորակի ցանկացած անկիւնում յաջողացնել ֆիլմ, որով մարդիկ սիրեն եւ ընկալեն Արցախը, այնքան անելի շատ կը մօտիկանանք այն բաղձալի երազանքին՝ Արցախի անկախութեան եւ միջազգային բոլոր երկրների կողմից ճանաչելիութեան:

Այս է պատճառը, յետոյ նաեւ ես Արցախից եմ եւ ինձ հետաքրքիր է պատմել իմ գիւղի մասին. ոչ թէ միայն գիւղը, այլ՝ գիւղ իր դրական ու ամբողջական իմաստով: Ֆրանսիացիների նման մենք չենք կարող սիրային պատմութիւններ պատմել, ամերիկացիների նման մարտաֆիլմեր սարքել: Էդ իրանց կեանքն է, իրանց էութիւնն է: Մենք պէտք է կարողանանք խօսել մեր մասին. հարցը պատերազմը չի, հարցը մշակոյթն է, մարդիկ են, բարքերը: Այս ամէնը մի ամբողջութեան մէջ, մարդկային բնատրուութիւնների երանգ, վարքագիծ, ճակատագիր. էս մենք ենք: Ինձ հետաքրքիր է դրա մասին խօսել: Ի հարկէ, մասնաւորապէս մենք՝ ես, գործընկերներս, պէտք է պատերազմը, մեր ջոնֆիլքթը հնարաւորինս կարենանք ներկայացնել աշխարհին:

Թ.- Պատերազմի մասին ձեր ֆիլմերուն մէջ շատ ազգայնական հռետորութիւն չէք ընէր, այլ ինչ որ համամարդկայինը կը շեշտէք:

Ջ.Ա.- Հռետորութիւնը ինչի՞ կամ ո՞ւմ համար անես, երբ աշխարհում շատ տէրութիւններ, շատ-շատ մարդիկ չգիտեն այդ հարցի մասին, երկրորդ՝ մեզ իրաւացի չեն համարում: Ո՞ւմ հանդէպ սուր ծոծես: Եկէք պարզ խօսենք, մարդիկ կան, որ ասում են, ինչի էք կռւում, ապրէք ձեզ համար. գնացէ՛ք մի հատ օտարների հետ խօսէք: Չեն ընկալում մեր խնդիրը:

Մենք էնքան ենք կենաց խմել եւ երգել, որ մոռացել ենք գործ անելու մասին, եկէք դրա փոխարէն գործ անենք: Մենք անընդհատ փրփականտում ենք ինքներս մեզ, ինքներս մեզ ենք պատմում, մեր հերոսութիւնների մասին, մեր արհաւիրքների մասին: Հերիք է մենք ինքներս մեզ պատմենք, մենք մեզ գովանք, ձեռները գինու սեղանին խփելով՝ ասենք մենք զօրեղ ենք: Պէտք է աշխատել եւ ամբողջ աշխարհին դա ապացուցել: Մենք էդ շրջանակից պէտք է դուրս գանք, ինչ փրփականտա, ինչ լուզումքներ: Աշխարհի ցանկացած քաղաքացու կարող ես միայն մի ձեռով մօտենալ՝ յուզելով նրա ներաշխարհը: Այս է ճանա-

պարհը: Մարդկային ճակատագիրը, որ նա կարողանայ ապրել քո հերոսի հետ, որ էս արհաւիրքը, էս վիշտը կարող է իրա հետ էլ պատահի եւ նա էլ ապահովագրուած չի այս անապահով աշխարհում: Դրա համար ես պատմում եմ պատերազմի մասին՝ քարոզելով խաղաղութիւն: Եւ փորձում եմ էս անապահով աշխարհը մէկ ակնթարթ, իմ արուեստի միջոցով սարքել անելի ապահով:

Թ.- Ձեր ֆիլմերուն մէջ արցախցին անելի կը մարդկայնանայ: Ան ոչ միայն կռուող է, մարտականացած հաւաքականութիւն, այլ մարդ է, ինձի, քեզի պէս, որ իր գոյութեան կայքարը կը մղէ: Ձեր ֆիլմերուն թեմաները ինչպէ՞ս կը յառաջանան ձեր մօտ: Ինչպէ՞ս կը կատարէք նիւթի ընտրութիւնը:

Ջ.Ա.- Ինձ հետաքրքրող թեմաներ կան, որ ես կարողացել եմ, կամ լսել, կամ՝ հանդիպել եմ շատ տարբեր ձեւերով: Հանդիպելուց, մտքումս մշակուելուց, յաճախ խորհրդակցելուց յետոյ, որոշում եմ, կանգ եմ առնում տուեալ նիւթի վրայ եւ որոշում եմ, որ տուեալ նիւթի վրայ ֆիլմ պէտք է սարքեն: Ինքս եմ ընտրում՝ փորձելով հասկանալ ինքս ինձ, թէ ես ինչի՞ մասին եմ հիմա ուզում խօսել, ինչի՞ մասին եմ ցանկանում պատմել, ինձի համար ի՞նչ է հետաքրքիր, որովհետեւ ես իմ բոլոր ֆիլմերը գնահատում եմ եւ համարում եմ շատ տեղին ստեղծուած ֆիլմեր: Բայց այո, ես հինգ տարի առաջ ստեղծած ֆիլմս, պէտք է սարքեն ինչից տարի առաջ, որովհետեւ էդ ժամանակ, իմ ապրումները, իմ մտորումները, զգացական աշխարհը էդպիսին էր: Իսկ հիմա ես փորձում եմ այլ բանի մասին խօսել, բայց այս չի նշանակում, որ դրանք ժամանակավրէպ են: Մենք աշխատում ենք ստեղծել ֆիլմեր, որոնք ժամա-

Ջիւան Աւետիսեան

նակավրէպ չեն, որոնք շատ արագ չեն յայտնուում youtubenւմ, այլ պայքարում են փառատօններում, տարբեր կինօաշխարհի, ֆիլմաշխարհի շուկաներում: Մեր պատկերացումը ֆիլմը Արցախի մասին կռուող ֆիլմ է, բայց ոչ թէ կռուի մասին, այլ՝ ֆիլմ, որ կարողանայ կռուել իր իրաւունքների համար:

Որովհետեւ մենք ֆիլմ չենք նկարել, որ

դենք մեր պահարանի մէջ ու հպարտանանք: Միայն մի բան կայ հպարտանալու, երբ օտարները ընկալեն, ծանօթանան, սիրեն քո ժողովրդին ինչպիսին դու կաս, հասկանան ժողովրդի ցաւը զոհուած զինուորի համար՝ էս է լրիւ գաղափարը: Սրանից անելի կարեւոր բան կա՞: Դրա համար պէտք է ունենանք կռուող, մարտնչող ֆիլմ, որ ոչ թէ կռուի մասին է, այլ՝ խաղաղութեան: Մենք պէտք է կարողանանք, այո՛, պատմել մեր դաժան, դառն իրականութիւնը, մեր պայքարի մասին յաճախ շատ չոր, շատ կտրուկ, շատ խոցող թեմայով խօսում ենք մեր հարեան ժողովուրդին մասին: Բայց գիտէք, որ լուզումքային, ոչ փրփականտային մակարդակում, որ մենք լան ենք, նրանք վատն են, ո՞վ ասաց:

Դրա համար պիտի կարողանանք ծիշ ձեռով մօտենալ, որովհետեւ էս աշխարհը էնպիսի խառն ժամանակ է ապրում, ուր մտքերի, ցանկութիւնների բախման եզրագծում է, որ մենք չենք կարող մօտենալ հարիւր տարուայ առաջուայ Կարմիր Յեղափոխութեան սկզբունքով, մարդկանց անել, որ ձեր ծարր վատն է: Շատ նուրբ պէտք է մօտենալ էսօրուայ մարդկանց: Մարդը էսօր այնքան գերազեցած ինֆորմացիա ունի, որ դժուար է նրան ինչ որ բան համոզել: Հարիւր տարի առաջուայ գիտացին չի, ում կարող ես գալ ու ասել, որ ծարր ձեզ սոված է պահում, որ դուք նրան պէտք է սպաննէք, որ Համայնավարութիւն տիրի եւ դուք լաւ կ'ապրէք: Էսօրուայ մարդը բարդ է, ամէն ինչ գիտի, էսօր ոչինչ պէտք չէ էդ մարդուն ասել, ինքը գիտի: Դու իրան ասա genocide, ինքը genocideի բոլոր մակարդակները, սպանութեան բոլոր ձեւերը իր ուղեղի մէջ գիտի, իրան ասա պատերազմ, ինք բոլոր պատերազմի արհաւիրքները իր ուղեղի մէջ բոլոր մակարդակներով գիտի:

Այ դու ինչպէս կարող ես ցոյց տալ մէկին մէկ մանրամասնութիւն, մէկ հայացք, որ ինքը այդ դառնութիւնը, այդ ցաւը ապ-

րի, այլ ոչ թէ իրան ցոյց տաս, թէ ինչպէս են գլուխներ կտրում եւ ասես, տեսէք ինչ դաժան է, ոչ: Էսօրուան մարդուն ոչինչով չես զարմացնի, պէտք է միայն յուզել: Յուզելը դա պարտադիր չի որ ծիշդ ես, կարող ես միայն երկու բառ ասել նրա ականջին, նա կը յուզուի: Նա մարդ է, այո իրա աղամական մեղքով, բայց Աստուծոյ պատկերով է շինուած. նա անելի զգայուն է, անելի շատ մարդ է: Իմ պատկերացումը դա է կինոյի մասին, կինոյի ապագայի ֆիլմերի մասին:

Թ.- Ի՞նչ դժուարութիւններու կը հանդիպիք ձեր ֆիլմերու պատրաստութեան ընթացքին:

Ջ.Ա.- Ցաւօք, ստեղծագործելը նաեւ ցատկ կողմ ունի, դա ֆինանսի հայթայթումն է: Եւ դա ծիգ փորցես է եւ մենք փորձում ենք մարդկանց մէկ առ մէկ համոզել, եւ սարքել Արցախի գաղափարակիցը, ջատագովը: Նաեւ փորձում ենք ամբողջ աշխարհում համոզել, փնտռել, գտնել մարդիկ, որ իրենց ներդրումը կ'անեն ֆիլմի ստեղծման համար: Էդ ահաւոր բարդ է, որովհետեւ դուք գիտէք ֆիլմերը թանկ են եւ միջազգային մակարդակի ֆիլմ ստեղծելը նշանակում է ունենալ բաւական մեծ գումար: Ոչ թէ դու ունես երկու քամերաման եւ երկու դերասան, եկ կի՛նօ նկարենք: Սենարը զարգանում է, սենարը մշակում է, սենարի մակարդակում շփում ես ինստիտուտների հետ, փորձում ես գտնել փրոտաքշըն հաուսեր, փրոտիալըներ, ովքեր որ մաս են կազմում *փրոտեքթին*. դերասանական ինթըրնեշնըլ քասթ, որ ֆիլմը հետաքրքրացնի յետագայում. էդ ա, քլասիք կինոյի սկզբունքով տարրող աշխատանք է, որ անում եմ: Պատկերացրէք դա որքան դժուար է, որովհետեւ դա ծախսատար է, հիծող, դժուարին:

Ոչ թէ միայն ես ունեմ լաւ ֆիլմ ստեղծելու խնդիր, ես ունեմ գումար գտնելու խնդիր ֆիլմի համար եւ երկրորդ՝ քաղաքական խնդիրներ, արգելքներ՝ դերասանին համոզելու Արցախի նուիրում թեմայով ֆիլմում խաղալ, յետոյ պէք լիստում յայտնուի, իրա համար ոչինչ, համոզել տարբեր ֆոնտերի ներկայացուցիչներին, *փրոտաքշըն հաուսերին*, որոնք օգնում եմ ֆիլմին համարատադրողին, որ իրանք չվախենան ատրպէյճանական ակրեսիայից: Այսինքն՝ սա կի՛նօ նկարել չի, գումար գտնել եւ քաղաքական դաշտում անտվել՝ գտնել էդ խաղալու ֆորմուլան, որ չձախտուի: Այսինքն՝ եթէ մէկը գնահատում ա իմ արուեստը, շնորհակալ եմ իրեն, բայց շատ կարեւոր բաներ կան, որ ուղղակի արուեստով չի սահմանափակում, սա ուղղակի պայքար է, պատերազմ է, որ մղում եմ: Որովհետեւ իրաքանչիւր օտար մարդու, որ կարող է մաս կազմի քո ֆիլմում, ինք էդ վախը ունի, որ վաղը ատրպէյճանցիները դուռը ծեծելու են:

Թ.- Ասոնք արդէն սովորական ֆիլմէ շատ անելի տարբեր դժուարութիւններ են...

Ջ.Ա.- Գլխաւոր դերասանուհին, որ Լիթուանիացի է, *պէք լիսթիւմ* է: Տարիներ աղջկան ներկայացրել ենք մեր *քոնֆլիք-*

շար. տես. էջ 11

Հայաստանի Աղքատ Երեխաները

«Փանորամա»- Հայաստանում անցած տարի մինչև 18 տարեկան երեխաների 2 տոկոսը ապրում է ծայրայեղ աղքատության, իսկ 34.2 տոկոսն՝ աղքատության մեջ: Ընտանեկան նպաստը անելու դեպքում, ծայրայեղ աղքատ չհամարող երեխաների 16 տոկոսը կը համարուի ծայրայեղ աղքատ: Միեւնոյն ժամանակ, աղքատ չհամարող երեխաների 13 տոկոսը կը համարուի աղքատ:

Աղքատ երեխաների մեծ մասը գրկում է հանգստանալու, գրքեր ունենալու, մտով ծաշ ուտելու, ծնունդ նշելու հնարավորությունից:

Աղքատ երեխաների մեծ մասն ապրում է բազմանդամ ու բազմազան ընտանիքներում:

Ազգային վիճակագրական ծառայության տուեալների համաձայն՝ մինչև 18 տարեկան երեք կամ ավելի երեխայ ունեցող ընտանիքներում աղքատ է երեխաների 44.6 տոկոսը կամ բոլոր երեխաների 34.2 տոկոսը, իսկ մեծ ընտանիքներում ծայրայեղ աղքատ է երեխաների 3.8 տոկոսը կամ բոլոր երեխաների 2 տոկոսը:

Տարիքով ավելի փոքր երեխաների աղքատ լինելու հաճախակիությունն ավելի բարձր է: Աղքատության ռիսկն ավելի մեծ է այն ընտանիքների երեխաների շրջանում, որոնցում կրտսեր երեխան հինգ տարեկան է կամ ավելի փոքր: Նշուած ընտանիքներում աղքատ է երեխաների 36.3 տոկոսը, մինչդեռ այն ընտանիքներում, որոնցում կրտսեր երեխան 6-14 տարեկան է, աղքատ է երեխաների 32.2 տոկոսը:

Կնոջ գլխավորությամբ տնային տնտեսություններում երեխաների աղքատ լինելու հաճախակիությունը բարձր է: Երեխաների ընդհանուր թուաքանակի մօտ մէկ քառորդը (24.3 տոկոս) ապրում է կնոջ գլխավորությամբ տնային տնտեսություններում, որոնց 41.6 տոկոսն աղքատ է, իսկ տղամարդու գլխավորությամբ տնային տնտեսություններում ապրող երեխաների շրջանում այն կազմում է 31.8 տոկոս:

Մասնական աղքատության վրայ ազդող կարեւոր գործոններից է նաեւ տնային տնտեսության գլխավորի ամուսնական կարգավիճակը: Ամուսնի (չամուսնացած), այրի կամ ամուսնալուծո-

ւած գլխավորով տնային տնտեսություններում ապրող երեխաների աղքատ լինելու հաճախակիությունն ավելի բարձր է (40.8 տոկոս), քան ամուսնացած կամ համատեղ բնակուողներինը (32.5 տոկոս):

Աղքատության ռիսկը նուազում է, երբ երեխան ապրում է այնպիսի տնային տնտեսությունում, որտեղ գլխավորի կրթական մակարդակը բարձր է:

Ինչ պայմաններում են ապրում այս երեխաները:

Արագածոտնում ծայրայեղ աղքատ երեխաներ չկան, ամենաբարձր ցուցանիշն այս առումով Շիրակում է: Այս մարզում են ապրում աղքատ երեխաների 50.9 տոկոսը: Ստացւում է, ամէն երկրորդ երեխան Շիրակում ապրում է աղքատության մէջ:

Աղքատ տնային տնտեսությունների երեխաներն ավելի յաճախ բնակւում են կարեւոր յարմարություններից զուրկ՝ հոսող տաք ջուր, կենտրոնացւած գազամատակարարում, ստացիոնար (կայուն, տան-հմբ.) հեռախօս, լոգարան կամ ցնցուղ չունեցող կացարաններում: Ծայրայեղ աղքատ երեխաներն ավելի յաճախ, քան աղքատ երեխաները, գրկում են այնպիսի կացարանային այդ յարմարություններից:

Աղքատ երեխաների 56 տոկոսը եւ ծայրայեղ աղքատ երեխաների 48 տոկոսն ապրում են անբաւարար ջեռուցմամբ տնային տնտեսություններում: Խոնաւ տնային տնտեսություններում է

բնակւում աղքատ երեխաների 36 եւ ծայրայեղ աղքատ երեխաների 42 տոկոսը, իսկ ընդհանուր երեխաների 31 տոկոսի համեմատ: Այսինքն, Հայաստանում ամէն երրորդ երեխան ապրում է խոնաւ պայմաններում:

Ինչից են գրկւած նրանք.

Հայաստանում աղքատ երեխաների 72 տոկոսը, ծայրայեղ աղքատ երեխաների 90 տոկոսը տնից հեռու մէկ շաբաթեայ արձակուրդ չեն ունեցել: Այս ցուցանիշը ընդհանուր երեխաների դէպքում 67 տոկոս է: Ստացւում է, որ 10 երեխաներից 7ը նման հանգիստ չեն ունեցել:

Սպորտային ակումբ կամ նման խմբակ ամիսը մէկ անգամ չեն այցելել երեխաների 59 տոկոսը: Աղքատ երեխաների դէպքում այդ ցուցանիշը 68 տոկոս է, ծայրայեղ աղքատ երեխաներինը՝ 76 տոկոսը:

Ծայրայեղ աղքատ երեխաների 88 տոկոսը գրկւած են ժամանցի համար պարագաներից, օրինակ հեծանիւ, խաղեր եւ այլն: Ոչ աղքատ երեխաների 23

տոկոսը չունեն նման պարագաներ: Ծայրայեղ աղքատ երեխաների 73 տոկոսը գրկւած են սիրուած զբաղմունքի (հոբբի) առարկաներից, ոչ աղքատ երեխաների 36 տոկոսը նման առարկաներ չունի:

Ծայրայեղ աղքատ երեխաների 50.3 տոկոսը չունի գրքեր, որոնք կարող է ընթերցել ազատ ժամանակ: Ընդհանուր երեխաների դէպքում այդ ցուցանիշը 1.1 տոկոս է, աղքատ երեխաների դէպքում՝ 13.5 տոկոսը:

Ծայրայեղ աղքատ երեխաների 69.1 տոկոսը չի տօնում յատուկ առիթներ, այդ թւում ծնունդ, աղքատ երեխաների՝ 27.9 տոկոսը:

Ծայրայեղ աղքատ երեխաների 89 տոկոսը չեն կարող իրենց թոյլ տալ որոշ նոր հագուստներ ունենալ, 71 տոկոսը՝ ստուգման նպատակով տարին առնուազն մէկ անգամ այցելել ատամնաբոյժի, իսկ 61 տոկոսը՝ ուտել թարմ մրգեր կամ բանջարեղէն օրական մէկ անգամ:

ԱՎԾ սահմանմամբ, աղքատ են գնահատուել նրանք, ում սպառումը մէկ չափահաս անձի հաշուով ցածր է եղել աղքատության վերին գծից, շատ աղքատ են գնահատուել նրանք, ում սպառումը մէկ չափահաս անձի հաշուով ցածր է եղել աղքատության ստորին գծից, իսկ ծայրայեղ աղքատ կամ թերսնուած գնահատուել են նրանք, ում սպառումը մէկ չափահաս անձի հաշուով ցածր է եղել աղքատության պարէնային գծից:

Աղքատության վերին գիծ է սահմանուած 40,867 դրամ/ամսական, աղքատության ստորին գիծն է 33,418 դրամ/ամսական, պարէնային աղքատության գիծն է 23,313 դրամ/ամսական:

Տուեալները՝ «Հայաստանի սոցիալական պատկերը եւ աղքատութիւնը, 2017» զեկոյցից:

Բեմադրիչ Ջիւան...

շար. 10րդ էջէն

թը: Ան ոչ թէ միայն ֆիլմ ա խաղացել, այլ մեր քոնֆիքթում իր դիրքորոշումն է ընտրել: Դուք հասկանում էք, սա ֆիլմ չի միայն: Պարսիկ դերասանների հետ եմ աշխատում. պարսիկ դերասանը էս քոնֆիքթում իմ դիրքորոշումը ընտրել է, եւ այլեւս Ատրպէյժան չի գնալու դեր խաղայ: Այսինքն՝ մարդը որոշում ա կայացրել. ընտրել է կողմը ու գործընկերներին բոլորը ընտրութիւն է կատարել. ինձ չեն զանգում, ասեն՝ ինձ խաբէցիր, հիմա ատրպէյժանցիները դուռն ծեծել են եւ ես չգիտեմ ինչ անեմ+ Դուք պատկերացրէք դա ինչ է, համարէք սա Հայ Դատի ծրագիր, Հայ Դատի պայքար, դա կռիւ է, էնպէս չի, որ ուղղակի գումար ունես եւ ֆիլմ ես նկարում. էդ գումարն էլ չկայ դեռ, գոյացնում եմ: Գումարից յետոյ գտնել համախոհներին:

Թ.-Բնականաբար, նման ֆիլմեր իսկալական պիտէ լինելու կը կարօտին: Հայաստանի եւ Արցախի մէջ ապրող բեմադրիչ մը, դուք, ինչպէս կը լուծէք այդ հարցերը:

Զ.Ա.- Ամենապարզ, ամենամարդկային եւ ամենաազնիւ կերպով: Դա մի քանի բաժիններից է, պէտք է ասեմ, որ իմ միջոցների հիմնական մասը գոյանում է ֆիլմի ցուցադրություններից, դա կարող է լինի մասնատու ցուցադրություններ սփիւռքում, արտերկրում, դա կարող է լինի կինոթատրոններում: Երկրորդը՝ նուիրատուութիւններն են. ես խօսում եմ տարբեր մարդկանց հետ, տարբեր ֆունտերի, ընկերությունների եւ արդէն ինձ ձանաչելով՝ մարդիկ շատ

ավելի հաւատով եւ ավելի սիրով են ընդունում առաջարկը՝ աջակցել, օժանդակել ֆիլմին: Միւս բաժինը, դա մենք փորձում ենք եւրոպական համագործակցութիւն ձեւաւորել, որպէսզի կարողանանք թէ՛ ֆիլմը եւրոպական եւ ինթերնէշնըլ փրոտաքշըն դառնայ, համագործակցութիւն լինի, թէ՛ նաեւ պիտէ ի որոշակի հատուածը գոյանայ: Հիմա օրինակ՝ յաջորդ ֆիլմը նոր մեթոտով, crowd funding միջոցով կը կարողանանք գումար գոյացնել: Բայց էնպէս չի, որ էդ իմ թուարկած ամբողջ գումարը կը բերի: Մենք փորձում ենք էդ գումարը մասմաս, տարբեր ծանապարհներով գոյացնել:

Նաեւ, ես իմ նախորդ երկու ֆիլմերի համար ունեցել եմ Հայաստանի Հանրապետության Մշակույթի նախարարության ֆինանսական աջակցութիւնը: Մեծ յոյս ունեմ, լիայոյս եմ, որ Gate to Heaven ֆիլմի համար դարձեալ աջակցութիւն կը ստանանք, որովհետեւ առանց պետական աջակցութեան շատ դժուար է ոտքի կանգնել:

«Թեանիկ»ի եւ «Վերջին Բնակիչ»ի յաջողութիւնը դա ակնյայտ է: Ես ես յոյս ունեմ, որ իրանք տեսնում են դա: Թ.-Որքան տարածում գտաւ The Last Inhabitant ֆիլմը. Հայաստանէն բացի ուրիշ ո՞ր երկիրներում մէջ ցուցադրուեցաւ:

Զ.Ա.- Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներում, Հոլանտիայում, Շուէտիայում, Լիբանանում, Պարսկաստանում: Հիմա ծրագրում ենք ֆիլմը Ամերիկայի արեւելեան ափ հասցնել, որովհետեւ արեւմտեան ափում ենք ցուցադրել: Փորձում ենք հիմա Աւստրալիայում խօսել, ծրագրում ենք, տեսնենք ինչպէս կը ստացուի:

Կազմակերպութեամբ՝
Հայ Օգնութեան Միութեան
Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղի

**Հայ Օգնութեան Միութեան Օրուան
և Մասնաճիւղի 55- Ամեակի
Տօնակատարութիւն**
Բանախօս՝
Միեր Գարագաշեան (Հրակիրուած՝ Մոնթթալէն)
Գեղարուեստական յայտագիր
Հիւրասիրութիւն

**Կիրակի, 28 Յունուար 2018
Կ.Ե. Ժամը 4:00-ին**
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնի
«Համագային» Թատերասրահին մէջ
50 Hallcrown Place, Toronto, ON
Մուտքի Լուր՝ **\$10**
Տոմսերու համար դիմել Ազո Գոլանճեանին,
Հեռաձայնելով՝ 416-492-0967 թիւին:

Մեր Վտանգուած Գանձը՝ Արամի Տունը

Կարո Արմենեան

Ժամանակ է մը ի վեր, խոր մտահոգութեամբ կը հետեւինք «Հին Երեւան» անունը կրող շուկայական համալիրի ծրագրային կազմաւորման փուլերուն: Մեծածախս այս ծրագրին տէրերը հետեւողականօրէն կը պնդեն, որ հակառակ յաջողական ձգձգումներուն՝ ծրագիրը կենդանի է եւ շուտով պիտի մտնէ շինարարական փուլ: Կ'իմանանք սակայն, որ դեռ հարցեր կան լուծուելիք, որոնց բնոյթը յայտնի չէ հանրութեան: Որմէ կը հետեւի, որ այս կէտին վրայ հանրութեան պարտաւորութիւնն է ըլլալ արթուն, աշալուրջ եւ ուշադիր, որպէսզի յանկարծ ծրագրի ներքին բանակցութիւններու քաշքշուքին զոհ չերթայ մեր ազգային հարստութիւնը՝ Արամի Տունը, որ ծակատագրի տխուր խաղով մը յայտնուած է «Հին Երեւան»ի սեփականատէրերու ափին մէջփոխանակ իր իսկական իրաւատիրոջ՝ ազգի՝ օրինական սեփականութիւնը ըլլալու:

Կը խօսինք հայ անկախ պետականութեան ռահվիրայ եւ հայ ժողովուրդի ազգային հերոս՝ Արամ Մանուկեանի մասին: Հերոս՝ որ իր հերոսի կոչումը չէ ստացած ժամանակաւոր որեւէ իշխանութեան պարգեւատրումներէն: Ան ՀԵՐՈՍ է իր իսկ ժողովուրդի անբեկանելի վճիռով: Ժողովուրդի ժամանակամերժ եւ գերօրինական հեղինակութեամբ: Անցնող հարիւր տարուան ընթացքին, Սփիւքի մէջ, դժուար թէ գտնուէր մէկը, որ չգիտարարէր, թէ ո՞վ էր Արամը: Արամը վարդապետ «կորսնցուցած» էր իր ազգանունը: Ան պարզապէս ԱՐԱՄ էր հայ ազգի բոլոր իրերայաջորդ սերունդներուն համար եւ վերջ: Իր անուամբ կոչուած են ընդհանրապէս Սփիւքի մէջ հասակ առած բոլոր Արամները: Վատահաբար նաեւ՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ս. Աթոռի գահակալ ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը:

Խոր ցաւով պէտք է արձանագրել, որ դժբախտաբար նոյնը չէ եղած պարագան մեր հայրենիքին: Ինչ որ տեղ՝ բոլշեւիզմը կրցած է յաջողիլ հայրենի նորահաս սերունդներու մէկ լայն զանգուածի յիշողութենէն ջնջել Արամին անունը եւ յատկապէս Արամի հայրենաստեղծ գործի տարողութեան յստակ գիտակցութիւնը: Բոլշեւիկեան իշխանութիւնները ըրած են ամէն բան մեր ժողովուրդի հաւաքական յիշողութենէն ջնջելու Առաջին Հանրապետութեան հարազատ պատմութիւնը տեղը դնելով իրենց այլանդակ նենգափոխութիւնը: Պատիւ մեր ժողովուրդին՝ որ այնուամենայնիւ մերժած է ընդունիլ այդ պարտադիր գրկանքը եւ իր սրտի թաքուն խորքերուն մէջ պահած է իր սրբութիւնները: Այսօր այդ նոյն ժողովուրդին գաւկններն են, որ դրուագ առ դրուագ եւ մեծ նախաձեռնարկներով կը վերականգնեն մեր ազգային յիշողութիւնը: Արամին ծնընդավայրն է այժմու Սիւ-

Արամի փողոց 1920ականներուն եւ...

նեաց Մարգի Դալիթ Բէկ գիւղը (նախապէս՝ Ջէվա): Ան ծնած է 1879ին: Եւ սակայն ան հասակ առած է Շուշիի մէջ եւ հոն է, որ անցած է Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան շարքերը, երբ դեռ աշակերտ էր Շուշիի յայտնի Թեմական Վարժարանին: Դեռ վաղ երիտասարդութեան տարիներուն, Արամ ցուցաբերած է ղեկավարելու բնածին շնորհներ եւ ունեցած՝ բեղուն յեղափոխական կեանք: 1904ին, ան կը նշանակուի ՀՀԴ Վանի ընդատակեայ կազմակերպութեան պատասխանատու: Իսկ 1915-ին, Արամ կեդրոնական դէմքն է Վանի հերոսական ինքնապաշտպանութեան, որ պակկուեցաւ վանեցիներու ջախջախիչ յաղթանակով: Ռուսական բանակին առջնորդը՝ հայ կամաւորական ուժերու Վան մուտքէն ետք, Արամ կը նշանակուի ազատագրուած մարզի կառավարիչ, իսկ երբ կը սկսի ռուսական նահանջը (որ բախտորոշ պիտի ըլլար Արեւմտեան Հայաստանի հայութեան համար), դարձեալ Արամն է, որ մեծ ձեռնհասութեամբ կը ղեկավարէ քաղաքին պարպումն ու ժողովուրդի զանգուածային գաղթը դէպի Արարատեան Դաշտ: Կը տեղահանուի մօտ 200,000 մարդ եւ Արամն է, որ կը կազմակերպէ այդ տեղահան ժողովուրդին տեղաւորման գործը Երեւանի մէջ եւ այլուր: 1918ի մեծ քառսին մէջ եւ այս անգամ Երեւանի ժողովուրդին իսկ ընտրութեամբ - Արամ յանձն կ'առնէ շրջանի կառավարման դժուարին գործը: Եւ երբ թրքական զինեալ ուժերու յարձակողականը կը սկսի և թշնամին արդէն կը ծեծէ Երեւանի դռները, կրկին Արամն է, որ պիտի հրաշագործէ մեր ժողովուրդի համաժողովրդական հակադարձութիւնը յատկապէս Սարգարապատի եւ Բաշ Ապարանի յաղթական ճակատամարտերով: Պատմական այս մեծ իրադարձութիւններու բարդ բնոյթը իր էութենէն գեղեցիկ որեւէ դիտաւորութիւն թող չվերագրուի մեզի: Մեծ թիւով հայրենամուտէր զինուորներու, հրամանատարներու, զօրավարներու, աշխարհական եւ հոգեւոր գործիչներու արդար

հիմա

ներդրումը կայ այս բոլորին մէջ: Բայց այդ բոլորը ի մի բերող եւ զանոնք բռնեցնող վերածող կեդրոնական հեղինակութիւնն է Արամը իր ամբողջական նուիրումով, կազմակերպական իր հանձնարով եւ իր անսահման իմաստութեամբ:

Եւ ինչ հեզնանք եւ գաղափարական ինչ թշուառութիւն՝ որ այսօր յանկարծ սկսած ենք սակարկութեան նիւթ դարձնել համազգային յարգանքի մեր բարոյական պարտաւորութիւնը Արամին եւ իր պատմական այս հսկայ ժառանգութեան հանդէպ: Որոնք են այն մարդիկ, որոնք կը մերժեն Հանրապետութեան Հրապարակը բացարտօրէն բանալ այս մեծ հայորդիին առջեւ: Որոնք են դարձեալ այս պարունները, որոնք Հանրապետութեան շփոթ օրերուն քանի մը արծաթով եւ մէջէ-մէջ կարգադրութեամբ եւ գաղտագողի իւրացուցած են Առաջին Հանրապետութեան Կառավարութեան Տունը, որուն պատշգամբն Արամ դէպի Սարգարապատ մղած է Երեւանի ժողովուրդը: Ինչ ամբարտաւանութեամբ անոնք ժպտած են խեղաթիւրել այս ազգային յուշարձանի ճարտարապետական յղացքը եւ ինչ փցուն շահամոլութեամբ զայն վերածած՝ փիցայարանի: Եւ ովքեր են ի վերջոյ այն շուկայատէրերը, որոնք կը շարունակեն հանրութեան հետ վերաբերուիլ այնպէս որպէս թէ Արամի Տունը իրենց հօրենական սեփականութիւնը ըլլար, զոր կրնան այսօր ըստ կամս շահարկել կամ փժացնել Ազգային ինքնագիտակցութեան որ նորմերով տեղի կ'ունենայ ազգային հարստութեան այս բացայայտ ջարդը:

Չի բաւեր, որ ազգային այս սրբավայրը խորհրդային իշխանութեան օրով լքուած ըլլալ իր բախտին, ահաասիկ անելի քան քառորդ դարու մեր անկախ պետականութեան ղեկավար ուժերը բացարձակապէս ոչինչ ըրած են զայն հանրութեան թեւարկութեան տակ առնելու եւ զայն շարունակական քայքայումէ փրկելու: Մեր աչքերուն առջեւ անցած է ձեռքէ ձեռք որպէս սոսկ ապրանք

ամէն օր անելի ձեւագեղծուելով եւ անբարկի վերածուելով:

Այս ապաշնորհ գործընթացը պէտք է կանգ առնէ առանց այլեւայլի: Ծուռ դարձած այս անիւր պէտք է անյապաղ ետ շրջուի եւ Արամի Տունը վերադարձուի իր իսկական իրաւատիրոջ՝ հայ ժողովուրդին: Պետական կեանքի ճշգրիտ բառապաշարով՝ անոր իսկական տէրը հանրութիւնն է եւ այս մէկը այլընտրանք չունի: Ան չի կրնար ծախուիլ կամ գնուիլ կամ ձեւագեղծուիլ: Ճիշտ ինչպէս Ծիծեռնակաբերդն է կամ Սարգարապատի յուշահամալիրը: Անելի ցնցիչ: Ճիշտ ինչպէս Ս. Հռիփսիմէի տաճարն է: Ան միանգամընդմիշտ պէտք է վերադարձուի հանրութեան եւ մշտնջենաւորուի ազգային հարստութեան իր վերջնական կարգավիճակով: Առանել. ան պէտք է վերականգնուի իր սկզբնական ճարտարապետական յղացքով, իր ներքին ձեւ ամրամբ, իր պատշգամբներով ու բակով: Եւ ան պաշտօնապէս պէտք է մկրտուի որպէս մեր անկախ պետականութեան Հիմնադիր Հօր՝ Արամ Մանուկեանի Տուն-Թանգարանը: Եւ այս գործը խոնարհաբար պիտի առաջնորդէ ոչ այլ ոք, քան Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին դէմքը՝ Նորին Գերագնացութիւն ՀՀ նախագահը:

Քաղաքակիրթ ազգերը այսպէս է, որ կը զանազանուին միասնեմբ: Անոնք կը յարգեն իրենց պատմութիւնը եւ գորգորանքով կը պահպանեն իրենց պատմական յիշողութիւնը: Արամի Տունը եւ Առաջին Հանրապետութեան Կառավարութեան Տունը իրենց պատերուն միջեւ կը պարփակեն մեր պատմական յիշողութիւնը: Անոնք կը պահպանեն յիշողութիւնը մեր այն պատմութեան, որ մեր ազգային անխառն հպարտութիւնն է այսօր եւ առողջ թթխմորը մեր անկախ պետականութեան գաղափարին: Եւ անվիճելիօրէն՝ հանգանակը Միացեալ, Ազատ եւ Անկախ Հայաստանի մեր անժամանցելի պարտաւորութեան:

Մատենադարանը Համալրուած է Արժէքաւոր Նոր Ձեռագրերով, Փաստաթուղթերով

2017 թուականը Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին համար իրադարձութիւններով հարուստ տարի էր, յայտնած է Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանի տնօրէնի պաշտօնակատար Վահան Տէր Ղեւոնդեան:

«Մենք սովորաբար հետազօտական գործունէութեան արդիւնքները կ'ամփոփենք մենագրութիւններու, ժողովածուներու, յօդուածներու, ինչպէս նաեւ տարբեր գիտաժողովներու մէջ մեր աշխատակիցներու զեկուցումներուն տեսքով:

Այս առումով 2017 թուականը կը գերազանցէ նախորդ տարիներուն արդիւնքները: Մէկ տուեալ ներկայացնեմ. հրատարակուած գիտական յօդուածներու թիւով այս տարին երեք անգամ կը գերազանցէ 2015 թուականը: Եթէ 2015 թուականին հրատարակուած է 50 յօդուած, այս տարին՝ 150էն անելի, 2016 թուականին՝ շուրջ 90: Այս յօդուածները տարբեր ուղղութեան են՝ բանասիրութիւն, պատմագիտութիւն, արուեստաբանութիւն, աստուածաբանութիւն,

բնագրագիտութիւն, ձեռագրագիտութիւն եւ այլն», ըսած է Վահան Տէր Ղեւոնդեան:

Այս տարի Մատենադարանի մէջ կազմակերպուած է չորս միջազգային գիտաժողով: Անոնցմէ մէկը կը վերաբերէր հայերէն Աստուածաշունչի տրպագրութեան 350ամեակին: Միւս գիտաժողովին ծիրէն ներս համախմբուած էին յատկապէս ԱՊՀ երկիրներու մասնագէտները, որոնք կը զբաղուին ձեռագրերու, փաստաթուղթերու պահպանման, վերականգնման ու թուայնաց-

ման հարցերով: Յաջորդը՝ Նարեկացիական Յոյ ընթերցումներն էին, որուն հիմքը դրած է Մատենադարանի նախկին տնօրէն հանգուցեալ Հրաչեայ Թամրազեանը 2015 թուականին: Այս տարի նաեւ իրականացաւ երիտասարդական Յոյ գիտաժողովը, որուն ծիրէն ներս ներկայացուցեցան բարձր մակարդակի զեկուցումներ: Մատենադարանի գիտաշխատողները այս տարի մասնակցած են աշխարհի խոշոր համալսարաններուն կողմէ կազմակերպուած միջազգային քոնկրէնսներու, գիտաժողովներու:

Ջուրը Համ Զունի

Վարազ Պապեան

-Նարինջի՞ հիւթ, կամ ջուր.
-Ըմմմ...Ամա...Coca Cola ունին, դուն ըսիր որ միայն հիւթ կամ ջուր կայ . ստա-
խօս ես քեռի. դպրոցը մեզի սորվեցուցին որ սուտ խօսիլը լաւ բան չէ:
-Ստախօս... Ամօթ Արշիլ... Ես չըսի որ միայն...
Ի՞նչ ոճով շարունակեմ. սաստելով յիշեցնեմ լակոտին որ յարգանքը միշտ
կարեւոր է. թէ ներողամտութեամբ...խոշիս եկաւ որ հանգիստ հայերէնով ինքզին-
քը արտայայտեց եւ ըստ երեւոյթին, մեր տղան դպրոցը մտիկ կ'ընէ կոր:
-Արագ որոշէ՛, ջուր կամ հիւթ:
Շարքը, օրուան պէս ցաւալիօրէն երկար էր: Բայց վերջաւորութիւնը կարծես
տեսանալի էր. շուտով, առիթը պիտի ունենայի «պատասխանատու քեռիի» հա-
մազգեստս մէկ կողմ նետել, եւ յանձնուիլ սառցարանիս մէջ ինձ սպասող շարո-
ւած, հաւատարիմ «քիւֆէ» ներուն:
Դրամարկդին դիմաց նստող, անփոյթ, միջին տարիք ունեցող կինն ալ կը մօ-
տենար:Անդին, քանի մը վարսայարդուած գունատոր գլուխներ:
-Հիւթը փորիկս կը ցաւցնէ, եւ ջուրը համով չէ՛:
-Ըսածդ անհեթեթ է, ջուրը համ չունի.
Արհամարհելիօրէն ծանր անուշահոտ սրսկուած, ինձմէ առաջ կեցած կինը
հրաժարեցաւ շարքէն, իր հետ հաւաքելով երեք բարեկամ-յաճախորդներ:
Ահաւասիկ ժամը հասած էր:
-Սեւ սուրճ եւ շիշ մը ջուր հաճիս...
-Բայց 7սր ունին եւ ես եօթը տարեկան եմ:
Եօթը փոքր, աղտոտ եղունգով մատներ ցոյց տուաւ, շեշտելու իր կարելու
գիտը:
Արտայայտած բառերը վախնալիք խորամանկութեամբ թաթխուած էին: Փոքր
դերասանը դիմաւորեց զիս «գիտեմ որ համովիկ եմ»ի նայուածքով մը:
Այդ նոյն անտարբեր, ծանծրացած կինը, որ քիչ առաջ քացալիս խմողի նա-
յուածք ունէր, հիմա...ականջ հասնող մեծ ժպիտով:
Ես չէի կրցած ամիսներով կնոջ մը այդ ձեւով ժպիտ պարգեւել: Ատեն մը Թա-
լինին ժպիտ կը պատճառէի, բայց ան կոպտօրէն սկսաւ զիս անտեսել: Facebook-
ի միջոցով հասկցայ որ ան վերջերս նշանուած էր քանդակագործի մը հետ...
Քանդակագործը ըլլալը գիտեմ որ բնականաբար տաղանդ եւ ապրում ունե-
ցող անձ մը կը թելադրէ, բայց Մուշեղը շատոնց կը ծանչնամ, եւ առանց ռեւի դառ-
նութեան կրնամ ըսել որ ապուշին մէկն է: Հացի փշրանքի չափ երեւակայութիւն
չունի: Ուրեմն ես ալ փշրանքէն անելի չնչին բան մըն եմ եղեր: Փոքր, շատ փոքր
կոճակ եմ: Ոչ տպաւորիչ գունատոր տեսակը: Մոռցուած, պահուրտած եմ այդ լքո-
ւած թափշ տափատի մէջ, որ տարին մէկ անգամ կը հագցուի: Գրպանի մէջ կը
սպասեմ, մելամաղձոտ ինքնութեամբ:
-Մամա՛
-Հոգի՛ս, մէկ հատիկ...
Մայր ու տղայ կ'ողջագործուին:
Քոյրս ինձ նայուածքով չսպաննեց, բայց ծանր վիրաւորեց:
-Աբար... 7 սր". Հիւթ, կամ ջուրի պէս բան մը չկար...

Կաղանդի Իրիկուն

Ձիւնն երկինքէն շուշանի պէս անդորրութեամբ կը թորայ,
Ձիւնն աստղերէն ու Աստուծմէն մարգարիտի պէս կը հեղեղի,
Եւ բարեացական ու զուարթուն ու լուսաբոյր լուսնկան
Երդիքներուն կամ սպիտակ բարտիներուն կատարէն
Իր մեծափառ ու մտերիմ ժպիտովն յուսալից՝
Ճոխակեացին անպերճին լուսամուտէն ներս կը նայի...
Մարդերը դեռ երջանիկ են... մարդերը դեռ բնութեան բարիքին հետ
Մէկգնէկու նայուածքին մէջ իւրաքանչիւրն իր դրախտը կը տեսնէ...

Նոր Տարիի իրիկուն է: Ամէն երդիք իր խրախճանքի ժամն ունի,
Թոնիրին շուրջ, որուն վրայ այգիներուն մրգեղէնները կը բուրեն
Քառասուն անձ՝ մէկ տան զաւակ՝ բոլորակի նստեր են:
Ամէն հոգի իր առջեւը ցնծութեամբ մը կը սկսի,
Իր արծաթեայ աշտանակին կապոյտ ճրագը վառել,
Որովհետեւ այդ պահուն, երագներու ծաղկեպսակ ճամբաներէն,
Յաւերժահարսը կաթնամարմին, մերկ ոտքերով՝ յոյսը ձեռքին կը մօտենայ...

Ու մեծ մայրը կը սկսի տնեցիներն իրենց տնովն օրհնելու,
-«Նաղաղութիւն, աշխարհներու անգութներուն եւ ձեր սիրտը ձեզ ապաւէն»:
Յետոյ ոտքի՝ մատղաշ կոյսերն ու հարսերը համբուրելով անոնց կ'ըսէ,
-«Վաղն առաւօտ՝ արեւծագին կուծն ուսերուդ, ջրի գացէ՛ք,
Մէն մի տարի իր առաջին արեւին հետ՝ իր բարիքը կը բերէ:
Որպէս զի ձեր օրերը ջրի նման երկար ըլլան եւ արեւին պէս պայծառ,
Վաղն առաւօտ՝ մթնշաղին այգուն երգն երգելով
Ջրի գացէ՛ք: Նոր Տարիին աղբիւրներէն, ակնթարթ մը՝ ոսկի է որ կը վազէ»:...

Սիւսմանթօ

Յուշատետր. Մանկութեան Ոսկի Շրջանը

Ռ. Հ.

Մարդը աշխարհ կու գայ որպէս նո-
րածին, ապա բնականոն պայմաններու
մէջ կը դառնայ մանուկ, ապա կը դառ-
նայ պատանի, ապա կը դառնայ երի-
տասարդ եւ անկէ վերջ ալ կ'ընթանայ
դէպի չափահասութիւն եւ կամաց կա-
մաց դէպի ծերութիւն: Բոլոր այս շրջան-
ները ունին իրենց մասնայատկութիւնը,
թէւ ասոնցմէ ո՛չ մէկը մարդուս հոգին
այնքան կը զգուէ, որքան կը զգուէ ման-
կութիւն կոչուած շրջանը: Կարօտով կը
յիշենք մեր մանկութեան շրջանը, ատ-
կէ զատ՝ շատ կը սիրենք մանուկները:
Մեր սիրտը կը բացուի, մեր ներաշխար-
հը ուրախութեամբ կը լեցուի, երբ սիրե-
լի մանուկ մը ունինք մեր անմիջական
շրջանակին մէջ:

Եթէ մէկը հասած է չափահասու-
թեան շրջանին, կը նշանակէ, որ ան ու-
նեցած է իր մանկութեան շրջանը: Բայց
կեանքիս մէջ առաջին անգամ այս
«մանկութիւն» բառով ցնցուեցայ, երբ
կարդացի լիբանանահայ գրագէտ Անդ-
րանիկ Ծառուկեանի նշանատր «Ման-
կութիւն չունեցող մարդիկ» ինքնակեն-
սագրական վէպը: Այդ գիրքը կարդալէ
վերջ անդրադարձայ, որ միայն կանուխ
մահացած երեխաները չէին, որ ման-
կութիւն չէին ունեցած, այլ կային չափա-
հաս ու տարիքոտ մարդիկ ալ, որոնք
մանկութիւն չէին ունեցած: Այսինքն չէին
կրցած կուշտ ու կուռ ապրիլ մանկու-
թեան երջանիկ շրջան մը:

Հասկնալի է, որ հոս խօսքը կը վե-
րաբերի 1915-ին որբացած հայ ան-
բախտ մանուկներու: Անդրանիկ Ծառու-
կեան՝ Պէյրութի «Նայիրի»
շաբաթաթերթի նշանատր խմբագիրը,
անոնցմէ մէկն էր: Ան էր, որ մեզի յիշե-
ցուց կամ սորվեցուց մանկութիւն չունե-
ցող մարդու կերպարը: Հիմա գիտենք
այլեւս, կամ հիմա կը յիշենք այլեւս: Աշ-
խարհի ամէն կողմը մարդկային մեծ ող-
բերգութիւնները կը պայթին նաեւ մա-
նուկներու գլխուն վրայ, եւ ամէնուրեք
կ'ապրին մանկութիւն չունեցող մարդիկ,
բայց մեզի համար մանկութիւն չունե-
ցող մարդը ամէնէն առաջ 1915-ի հայ
մանուկն է, որ չկրցաւ ապրիլ իր այն
մանկութիւնը, զոր ուրիշ երջանիկ շրջան-
ներու միլիոնատր մանուկները կ'ապ-
րին:

Մանկութիւն ունեցած չըլլալը, այ-
սինքն իր մանկութեան շրջանը երջան-
կօրէն ապրած չկարենալ ըլլալը անբախ-
տութիւն մըն է, որուն ցաւը միշտ պիտի
կոտտացնէ ենթակային սիրտը: Թէւ
կարելի է պնդել, թէ մանուկները շատ
ալ գիտակից չեն, թէ իրենց կեանքին ա-
մէնէն աղուոր շրջանը կ'ապրին, եւ թէ՛
ապագային միշտ կարօտով պիտի յի-
շեն իրենց մանկութեան այդ շրջանը,
բայց եւ այնպէս հոգեբանօրէն գիտենք,
թէ ամէն մանուկ կ'ուզէ լիովին վայելել
մանկութեան բարիքներն ու իրաւունք-
ները: Այո՛, մանկութեան բարիքին քով
կայ մանկութեան իրաւունքը: Ամէն մա-
նուկի իրաւունքն է ապրիլ իր մանկու-
թիւնը: Եւ ասիկա անգիր օրէնք դարձած
կանոններու համաձայն, ծանր պատաս-

խանատութիւն կը դնէ ծնողներուն
վրայ: Ամէն ծնող պարտաւոր է իր զա-
կին ապահովել երջանիկ մանկութեան
շրջան: Ծնողին գլխաւոր մտահոգու-
թիւնն է անշուշտ լաւ ապագայ մը ապա-
հովել իր զակին, բայց ատիկա ծնողը
չի փրկեր նաեւ իր զակին երջանիկ ման-
կութեան շրջան մը ապրեցնելու պար-
տաւորութենէն: Հարկաւ բաւական դժո-
ւար հաւասարակշռութիւն մը կայ
այստեղ, ծնողական գիտակցութեան ու
հասունութեան, նաեւ բնականաբար նի-
թական կարելիութիւններու գոյութեան
հարց մը կայ հոս, որ բախտորոշ կրնայ
ըլլալ նաեւ զակին համար: Տգէտ մար-
դու մը, աղքատ մարդու մը, ծնողական
պատասխանատուութեան ինչ ըլլալը
չգիտցող մարդու մը զաւակը այնքան
բախտաւոր չէ, որքան բախտաւոր պի-
տի նկատուի գիտակից, խելացի, հա-
րուստ եւ ծնողական պարտականութիւն-
ներու առողջ գիտակից մարդու մը
զաւակը:

Մանուկը իր մանկութեան շրջանի
գեղեցկութեան շատ գիտակից կրնայ
չըլլալ, բայց եթէ բախտը պիտի ունենայ
կեանքի մէջ երկար ժամբայ կտրելու, օր
մը անպայման կարօտով պիտի յիշէ իր
մանկութեան ոսկի օրերը եւ պիտի անդ-
րադառնայ, որ այդ ոսկի շրջանին ար-
ժէքը չէ գիտցած: Եթէ գիտցած ըլլար,
ի՞նչ պիտի ընէր, տարբեր ծակատագիր
մը ստեղծած պիտի ըլլար իրեն համար,
այդ չէ խնդիրը: Խնդիրը պարզապէս իր
կեանքին ամէնէն աղուոր մէկ շրջանը
կորսնցուցած ըլլալու անդրադարձումն
է: Այս պատճառով է, որ մարդ, եթէ շատ
դժբախտ մանկութիւն մը չէ ունեցած,
կամ թերեւս նոյնիսկ եթէ դժբախտ ման-
կութիւն մը ունեցած է, կարօտով կը յի-
շէ մանկութեան իր շրջանը եւ կը մտա-
ծէ ու կ'ըսէ, որ երագի պէս անցաւ
մանկութեան այդ շրջանը: Համաշխար-
հային գրականութիւնը մինչեւ բերանը
լեցուն է իրենց մանկութեան ոսկի շրջա-
նը կարօտով պատմող գրագէտներու
գործերով:

Մանկութեան շրջանը երջանիկ
շրջան է մանաւանդ անոր համար, որ
մանուկը տակաւին չունի այն պարտա-
կանութիւններն ու պատասխանատու-
թիւնները, զորս պիտի ունենայ, եւ ո-
րոնց տակ պիտի ընկճուի իր
յառաջացեալ տարիքին: Մանուկները
թէւ շատ խելացի կ'ըլլան ընդհանրա-
պէս, անոնք մեզ կրնան զարմացնել ի-
րենց ներաշխարհէն բխող կարգ մը ար-
տայայտութիւններով ու ցուցմունքներով,
բայց անշուշտ չենք կրնար սպասել, որ
անոնք ունենան աշխարհի գործերը եւ
իրենց սեփական գործերը կառավարե-
լու այն ընդունակութիւնը, որ իրենցմէ
պիտի սպասուի անելի հասուն տարի-
քին: Մանուկը տակաւին փորձառութիւն
չունի: Տասը հատ դպրոց ամարտած ըլ-
լալու չափ բան եթէ սորվի, փորձառու-
թիւնը ուրիշ բան է: Եւ եթէ յառաջացեալ
տարիքը մարդը շատ մը կարելիութիւն-
ներէ կը զրկէ, գոնէ անոր շահեցուցած
կ'ըլլայ փորձառութիւն մը, որ թանկա-
գին է ո՛չ միայն իրեն համար, այլ նաեւ՝
զինքը շրջապատողներու համար:

Find us on facebook

www.facebook/Torontohye newspaper

Հայկական Շարժապատկերի Թանգարանը Պիտի Ըլլայ Լաւագոյն Թանգարաններէն Մէկը

«Արմէնփրէս»- Հայկական շարժապատկերի թանգարանը պիտի ըլլայ կենդանի թանգարան, ուր այցելուները պիտի դիտեն ֆիլմեր, պիտի լսեն դասախօսութիւններ, ինչպէս նաեւ պիտի հանդիպին շարժապատկերի գործիչներու հետ:

Դեկտեմբեր 14ին տեղի ունեցաւ շարժապատկերի թանգարանի առաջին խորհրդանշական նմուշներու յանձնման արարողութիւնը: «Յուզիչ է այն երեւոյթը, որ մեր շարժապատկերի շատ կարեւոր մասունքներ պիտի հաւաքուին մէկ յարկի տակ: Շարժապատկերի թանգարանը

նը պիտի չըլլայ մեռած, այլ՝ կենդանի, ուր ֆիլմեր պիտի վերանորոգուին, դասախօսութիւններ պիտի տրուին եւ ֆիլմերու ցուցադրութեան համար պիտի յատկացուի փոքրիկ դահլիճ: Անոր շնորհիւ մենք պիտի շարունակենք մեր երազը՝ հայկական շարժապատկերը մարդոց հասցնելու», ըսաւ Շարժապատկերի մասնագէտներու միութեան նախագահ Յարութիւն Խաչատրեան՝ աւելցնելով, որ աշխատանքները պիտի տեսնեն մէկ-երկու տարի:

Ըստ վերջինիս՝ Հայաստանի մշակոյթի նախարար Արմէն Ամիրեան եւս

մեծ ոգեւորութեամբ ընդունած է շարժապատկերի թանգարանի հիմնելու գաղափարը:

Արմէն Ամիրեան շնորհաւորեց թանգարանի հիմնելու առաջին քայլերը եւ յայտնեց, որ իրենք արխիւներուն մէջ ստուգած են, այն իրերը, որոնք կրնան խօսիլ շարժապատկերի պատմութեան մասին, եւ գտած են մեծ թիւով ցուցանմուշներ:

Թանգարանին մէջ պիտի ցուցադրուին շուրջ 100-120 կարեւոր նմուշներ, մնացեալը պիտի ըլլան վերացական: Թանգարանը պիտի գործէ Շարժապատկերի մասնագէտներու միութեան շէնքին մէջ:

Հայոց Ցեղասպանութեան Թանգարան-հիմնարկը Պիտի Վերածուի Հիմնադրամի

Հայաստանի կառավարութեան Դեկտեմբեր 21ի որոշումով, Գիտութիւններու ազգային ակադեմիոյ Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկ պետական ոչ-շահութաբեր կազմակերպութիւնը պիտի վերակազմաւորուի եւ պիտի դառնայ հիմնադրամ:

Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարանը հիմնադրամի պիտի վերածուի,

որպէսզի աւելի նպաստաւոր պայմաններ ստեղծուի Ցեղասպանութեան թանգարանի զարգացման ծրագիրները իրականացնելու համար:

Կարգավիճակի փոփոխութիւնը կը նպաստէ թանգարան-հիմնարկի կառավարման արդիւնաւէտութիւնը բարձրացնելուն, տարբեր աղբիւրներէ, նաեւ Սփիւքէն ներդրումներ ապահովելուն:

Կանկալով, որ հիմնադրամի կարգավիճակ ստացած թանգարանը վերածուի ինքնավար աւելի բարձր մակարդակ ունեցող գիտական կեդրոնի՝ Հայոց Ցեղասպանութեան ուսումնասիրութեան ոլորտ ներգրաւելով նաեւ օտար ուսումնասիրողներ, գիտնականներ, ձեւաւորել միջազգային հասարակութեան վերաբերմունք Հայոց Ցեղասպանութեան նկատմամբ՝ արտաքին աշխարհի մէջ անհրաժեշտ ընկալման հասնելու նպատակով:

«Կազմակերպական եւ իրաւական կարգավիճակի փոփոխութիւնը լայն հնարաւորութիւն պիտի տայ աւելի ճկուն ու արդիւնաւէտ օգտագործելու նիւթական միջոցները, թանգարանին մէջ ծաւալելու լրացուցիչ ներդրումներ պահանջող աշխատանքներ՝ այնտեղ ներգրաւելով նաեւ սփիւքահայ գաղթած խնամքներու ներկայացուցիչներ, բարերարներ: Հիմնադրամի կարգավիճակը կ'ենթադրէ աւելի բարձր ինքնուրոյնութիւն եւ ինքնակառավարում՝ ի դէմս հոգաբարձուներու խորհուրդին, որ իրաւասու է սահմանելու ձեռնարկատիրական գործունէութեան նոր տեսակներ», նշուած է կառավարութեան հիմնադրման մէջ:

«Google Play»-ը 2017ի Ամէնէն Զուարճալի Ծրագիրը Ընտրեց Հայկական «PicsArt»-ի «Animator»-ը

Լուսանկարներ խմբագրելու եւ տաճարելու լաւագոյն ծրագիրներէն մէկն է հայկական «ՓիքսԱրթ» ընկերութեան «Էնիմէյշըր» ծրագիրը, որ «Կուկըլ Փլէյ»-ի կողմէ ընտրուած է իբրեւ 2017ի ամէնէն զուարճալի ծրագիրը, յատկապէս՝ «խելացի» հեռաձայններու (smart phone) համար:

Անոնք, որոնք կը գործածեն այս ծրագիրը, կրնան «իմոճիկներով», «սթիքըր»ներով ու այլ պատկերներով ու գրութիւններով շարժուն նկարներ եւ տեսանիւթեր պատրաստել:

Հոկտեմբեր 2017ի դրութեամբ, լուսանկարներ խմբագրելու «ՓիքսԱրթ» ընկերութեան ծրագիրները ունին աւելի քան 100 միլիոն օգտատէրեր: Ամբողջ աշխարհի մէջ այս ծրագիրը 2017ին ներբեռնուած է 450 միլիոն անգամ եւ կը գործածուի 30 լեզուներով:

«ՓիքսԱրթ»-ը 2011ին մշակուած է հայ ծրագրատրուողներու կողմէ եւ բացի անոր զուարճալի կողմերէն՝ օժտուած է նաեւ այլ կարելիութիւններով, որոնք կրնան գործածուիլ համակարգչային արհեստավարժ ծրագիրներու մէջ:

Հայկական Քոչարին Ընդգրկուած է Եունեսքօ-ի Ոչ Նիւթական Ժառանգութեան Ցանկին Մէջ

Հայկական քոչարին ընդգրկուած է ԵՈՒՆԵՍԿՕի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան ցանկին մէջ:

Քոչարի պարը հայկական ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան բնութագրական դրսեւորումներէն է եւ տա-

րածուած է Հայաստանի Հանրապետութեան ու հայկական սփիւքի մէջ: Ան աւանդական մշակոյթի այն հազուադէպ դրսեւորումներէն է, որուն սերունդէ-սերունդ փոխանցման շղթան չէ ընդհատուած, փոխանակ է եւ կը մէկտեղէ ազգային ինքնութեան, միասնականութեան

ու համերաշխութեան բոլոր դրսեւորումները՝ որպէս կատարեալ ժողովրդական ստեղծագործութիւն:

Հայաստանի Հանրապետութիւնը ԵՈՒՆԵՍԿՕի 2003 թուականի «Ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեան մասին» համաձայնագիրը վաւերացուցած է 2006ին եւ մինչեւ այսօր ԵՈՒՆԵՍԿՕի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան ներկայացուցական ցանկին մէջ արդէն արձանագործուած է «Տուտուկն ու իր երաժշտութիւնը» (2008), «Հայկական խաչքարի արուեստ. խաչքարի խորհուրդն ու խաչքարագործութիւնը» (2010), «Սասնայ ձեռք կամ Սասունցի Դաիթ էպոսի կատարողական դրսեւորումները» (2012), «Լաւաշ. աւանդական հացի պատրաստումը, նշանակութիւնը եւ մշակութային դրսեւորումները Հայաստանի մէջ» (2014) տարրերը:

ԵՈՒՆԵՍԿՕի մարդկութեան ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան հարցերով միջկառավարական յանձնաժողովի ամենամեայ նստաշրջանը տեղի կ'ունենայ Դեկտեմբեր 4-9, Հարաւային Զորեայի Չեչուտո կղզիին վրայ:

Fodor's-ը Զբօսաշրջիկներուն Խորհուրդ Կու տայ 2018ին Հայաստան Այցելելու

Համաշխարհային զբօսաշրջութեան յայտնի Fodor's տեղեկատուական կայքը, 2018 թուականի տասը նախընտրելի զբօսաշրջային ուղղութիւններուն մէջ ներառած է նաեւ Հայաստանը:

«Ան փոքրիկ, հիւրընկալ կովկասեան երկիր է, որ ունի հարուստ մշակոյթ ու պատմութիւն», նշած է կայքը եւ կոչ ընե-կով զբօսաշրջիկներուն՝ այցելելու Հայաստան: «Հայաստանը բնութեան զբօսաշրջութեան համար երազանքի երկիր է, այստեղ արշաւներու միջոցով դուք կրնաք տեսնել երկրի զարմանահրաշ բնութիւնը... Երեւանը 3000 տարեկան է, բայց անիկա կը քալէ աշխարհին համընթաց՝ իր բազմաթիւ նոր գինեւորումներով, խանութներով, ճաշարաններով, որ բաց են ամէն օր», նշուած է կայքին մէջ:

Fodor's կը թելադրէ Հայաստան այցելել զարնան կամ աշնան, երբ կը կազմակերպուին փառատօններ՝ բաց երկնքի տակ:

LJM
Lily Jewellery Manufacturing

*Celebrate
Christmas
In Style*

20 Wertheim Court #26-27
Richmond Hill L4B 3A9
Tel: 905-886-9463
lilyis@aol.com
www.lilyjewellery.com

ARE YOU CURIOUS ABOUT YOUR HOME'S MARKET VALUE?
CALL FOR A COMPLIMENTARY EVALUATION

JOHNNY ISKENDERIAN
Real Estate Broker
DEDICATED TO RESULTS

Direct: 416-727-6656
Office: 416-235-2500
johnny.iskenderian@gmail.com
www.thediamondrealty.ca

The Diamond Realty Inc. Brokerage 1570 Kipling Ave. #200 Toronto, ON. M9R-2Y1

**TO ADVERTISE IN
CANADA'S ONLY
ARMENIAN MONTHLY
NEWSPAPER
CALL 416-878-0746**

Crown Pastries
حلويات التاج

2086 Lawrence Ave. East
(East of Warden) Scarborough

Call (647) 351-2015

Specializing in pistachio, cashew, almond, walnut and hazelnut baklava & other regional pastries and sweets.
Everything is hand-made from scratch, using the finest ingredients and prepared fresh daily.
Enjoy our sweets delivered free straight to your home in Scarborough, with minimum order of \$50

**#1
Baklava in
Toronto**

GLOBEX Immigration & Legal Services Professional Corporation

Our Services:

IMMIGRATION

- **Business Class** Investor, Entrepreneur, Self-employed
- **Express Entry** Canadian Experience Class, Federal Skilled Worker, Provincial Nominee Program
- **Sponsorship** Spousal Sponsorship, Family Sponsorship
- **Temporary Residence** Work Permit, Study Permit, Visitor Visa
- **Refugee**
- **Humanitarian & Compassionate**
- **Appeal (For Refused Applications)**
- **Permanent Resident Card, Citizenship**

LITIGATION

- **Traffic Court**
- **Small Claims Court**
- **Land Lord & Tenant**
- **Accident Benefit**
- **Name Change**
- **Federal & Provincial Tribunal**

Our Credential:

Over 25 Years in Business

Accredited Member of LSUC, "Law Society of Upper Canada"
Accredited Member of ICCRC, "Immigration Counsel"
Accredited Member of CAPIC, "Canadian Association of Professional Immigration Consultants"
Accredited Member of PSO, "Paralegal Society of Ontario"

For more information and an initial consultation, please contact our head office:

4789 Yonge Street, Suite 1012, Toronto, Ontario, Canada, M2N 0G3
(Sheppard Subway)

TEL: **416-222-2115** (4 lines) FAX: **416-222-9020**
EMAIL: imm@globexintl.ca WEBSITE: www.globexintl.ca

12 ASSOCIATED OFFICES AROUND THE WORLD

Mediterranean Restaurant

VALENTINES PARTY

SHOW STARTS AT 9PM

SHISHA AVAILABLE*

FEBRUARY 10, 2018

ARMENIAN POP STAR
KHOREN
MOURANDIAN

KM & FRIENDS

GREEK BOUZOUKI STAR
RONIOS

MONTREAL'S STAR
THAER
MALKO

FOR RESERVATIONS CALL

KM @ 519-240-9449

TALAL @ 905-820-6300

6531 MISSISSAUGA ROAD, MISSISSAUGA, ONTARIO

FULL DINNER AND
MAZZA

\$65

DEVRY SMITH FRANK LLP LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian
416-446-3303
robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian
416-446-3307
alleen.sakarian@devrylaw.ca

95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

ARMENIAN RELIEF SOCIETY, INC

6th International Cruise

Aboard the

Royal Caribbean SERENADE OF THE SEAS

13 Night Ultimate Scandinavia - Russia.

JULY 22 - AUGUST 4, 2018

Elie Berberian

St. Petersburg

Copenhagen

Paul Malakhanian

Marco

ENTERTAINMENT PROVIDED BY
Elie Berberian and his Band

SPECIALLY INVITED FROM CANADA

SCHEDULE		
Day	STOCKHOLM, SWEDEN	BOMBING AND OVERNIGHT
Day 1	STOCKHOLM, SWEDEN	6:00 PM
Day 2	STOCKHOLM, SWEDEN	10:30 AM
Day 3	HELSINKI, FINLAND	7:00 AM
Day 4	ST. PETERSBURG, RUSSIA	OVERNIGHT
Day 5	ST. PETERSBURG, RUSSIA	6:00 PM
Day 6	ST. PETERSBURG, RUSSIA	7:00 AM
Day 7	TALLINN, ESTONIA	10:30 AM
Day 8	RIGA, LATVIA	6:30 PM
Day 9	KLAIPEDA, LITHUANIA	10:30 AM
Day 10	CRUISING	7:00 AM
Day 11	FREDERICK, DENMARK	7:00 PM
Day 12	ARHUS, DENMARK	7:00 AM
Day 13	COPENHAGEN, DENMARK	7:00 PM
Day 14	COPENHAGEN, DENMARK	DEPARTURE

STATEROOMS & RATES

INSIDE CABINS

Cat. 6 V \$1559

Cat. 4 V \$1609

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D \$2509

Cat. 2 D \$2639

Cat. 8 N \$2009

Cat. 2 N \$2139

Cat. 6 D

Love is in the air

A romantic evening with the international star **Marten Yorgantz**
ՄԱՐԹԵՆ ԵՈՐԿԱՆՅ

Great Food
Dancing
Surprises
Cash Bar

*Միտրոյ
Էրեմոյ*

10 Փետրուար, 2018
At Holy Trinity Armenian Church,
"Magaros Artinian" hall
1920 Progress Avenue, Toronto

For tickets call:
France Kandaharian 416-733-0232
Ayda Afarian 416-423-5901
HTAC Office 416-431-3001

Tickets \$65

Grant Tour of SPAIN

Altima Tours
& Charters Ltd.

Madrid, Barcelona, Cordoba, Gibraltar, Granada, Sevilla ...

Յունիս 28- Յուլիս 12

Տեղերը սահմանափակ են
Մանրամասնություններ համար դիմել՝
Բեննա Թարգիին
416-494-4067 կամ 416-496-0606

SAVE THE DATE!
February 10 & 11th, 2018
Armenian Youth Centre
«Համազգային» թատերասրահ

ՕՕՐԵՄԻՆ
Vahé Berberian

ANNIVERSARY
ԱՄԵՍԿ 1928-2018

Գիտէ՛իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես ճոն Զեյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

 The Mortgage Centre
Lic#10584
We bring Canada's leading lenders to you.

**Residential & Commercial Mortgages
Private Lending**

Stephan Tonakanian MBA
Mortgage Agent Lic# M16002677

416 - 318 - 6151
www.chessmortgages.com
stonakanian@gmail.com

Dr. Anet Biuss D.D.S

Markham Dental Solutions

- Crowns and Bridges
- Veneers
- Implants
- Extractions
- Root Canal Therapy
- Mercury Free Fillings
- Dentures
- Teeth Whitening
- Invisalign

New Patients Welcome

Tel.: 905 475 7600
Fax: 905 475 4075 www.markhamdentalsolutions.com
18 Crown Steel Dr, Suite 109 Markham Ontario L3R 9X8

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member
*Independently Owned and Operated

 Anahit Davtyan
Sales Representative

- Detailed In Home Evaluation
- Current Market Analysis

Cell: 647-716-6550
Bus: 416-383-1828
Fax: 416-383-1821
davtyan_anahit@yahoo.com
www.homelifevision.com
1945 Leslie Street Toronto, Ontario M3B 2M3

Թորոնթոյի Նայ Կեդրոնի Երէցներու Ընկերակցութիւնը
Կոչ Կ'ուղղէ գաղութիս երէց անդամներուն
մաս կազմելու Ընկերակցութեան եւ
վայելելու մարերմիկ մթնոլորտ
ամէն երեքշաբթի առ. ժամը 9:00էն մինչեւ կե. ժամը 2:00ը
Թորոնթոյի Նայ Կեդրոնէն ներս:

Tony Clement Called for Artsakh Peace in Parliament

On December 11, on the occasion of International Human Rights Day, Conservative MP Tony delivered a statement in the House of Commons, calling for peace and security in Artsakh, while harshly condemning the mass human rights atrocities committed by Azerbaijan.

"I travelled to the region this summer with One Free World International and observed first-hand the conflict there, and the horrific human rights abuses inflicted upon people who ultimately only wish to live in peace," said Clement.

In his statement to the house, Clement mentioned the consequences of the indescribable human rights violations that he recently observed, while on a fact-finding mission to the Republic of Artsakh. Furthermore, he called upon the government to remain highly vigilant to the alarming situation in the region and condemn all types of violations in order to deter the further escalation of the conflict.

"The Artsakh conflict is currently mediated through the Organization for Security and Cooperation in Europe, of which Canada is a full member. I urge the government to condemn human rights abuses in the region and work to deter further escalation of the conflict."

concluded Clement.

Earlier this year, from August 29th to September 1st, Mr. Clement, joined by fellow parliamentarian colleague, MP Rachael Harder, travelled to the Republic of Artsakh for an unprecedented fact-finding mission, led by Rev. Majed El-Shafie of One Free World International. During the mission, MP Clement and the rest of the delegation carefully observed the human rights atrocities committed by Azerbaijan during the "Four-Day War" of April 2016 and met with local officials to offer their solidarity and support.

"We sincerely thank Mr. Clement for his principled stance on this matter and echo his words in condemning these war crimes and in calling upon the Canadian government to properly address Azerbaijan's awful human rights record and uphold the right to self-determination of the Republic of Artsakh and its peace-loving people," said Shahan Mirakian, President of the ANCC.

After the collapse of the Soviet Union, the people of Artsakh declared independence from the Soviet Union and established the current day republic. On December 10, 1991, based on article 70 of the Soviet Constitution, which affirms the right to self-determination of the peoples of the USSR, Artsakh held an

Tony Clement responds to a question during question period in the House of Commons on Parliament

independence referendum in which 99% voted in favour of independence. In response, Azerbaijan launched an all-out war against the newly independent republic, targeting civilians and recruiting mercenaries to join the Azerbaijani army against Artsakh.

Despite the 1994 ceasefire agreement, Azerbaijan has steadily carried out attacks against Artsakh. The most recent large-scale

ceasefire violation, which occurred in April 2016, was unprecedented in its scale, duration, and number of civilian casualties and human rights violations.

"Unless we distinguish between perpetrators and victims, we create incentives for further human rights violations by Azerbaijan and reduce the chances of a peaceful resolution," concluded Mirakian.

ANCC Highlights the Alarming Situation of the Rohingya Community in Annual Statement on Human Rights Day

The Armenian National Committee of Canada (ANCC) joined with all Canadians in marking International Human Rights Day and the 69th anniversary of the adoption of the UN Convention on Genocide.

"Today, we stand firm in our belief that all human beings, irrespective of their race, religion, ethnicity, sexual orientation and background are entitled with equal and unassailable rights while believing that the persistent advancement of those rights will make the world safer and more prosperous for us all," said Shahan Mirakian, President of the ANCC.

As we work together to eliminate all human rights abuses around the world, we ought to realize that there still remains considerable challenges and obstacles ahead of us.

"On this day, we call upon the international community to follow Canada's example of actively monitoring and responding to the alarming situation of the Rohingya Muslims in Myanmar, who continue to be denied some of the most basic human rights" said Mirakian.

Catholicos of the Holy See of Cilicia of

Rohingya refugees this month near the Naf River, which separates Myanmar and Bangladesh. Villages in Myanmar burned in the background. Credit Adam Dean for The New York Times

the Armenian Orthodox Church, His Holiness Aram I said, "What's happening in Myanmar against the Rohingya Community is a genocide. Harrowing stories of rape, violence, hunger, persecution, massacre are not just horrifying words or imagination but concrete

facts. Indeed, history repeats itself"

Despite considerable international pressure, the Myanmar Military continues to mercilessly deprive the innocent population of its fundamental freedoms, while attempting to advance a state-sponsored policy of ethnic

cleansing and genocide.

"We are proud that the current Government of Canada highlighted these kinds of issues within the realm of politics, however, when we elevate the standards of moral issues to the highest grounds, we need to have a principled stance on all issues equally" said Mirakian.

Last year, after extensive deliberations, the Canadian government recognized the atrocities faced by the Yazidi minority in Iraq and Syria as an act of Genocide.

"While we commend the government's rightful decision on the Yazidi issue, we urge them to follow the same example and reasoning in recognizing the Pontic Greek and Assyrian Genocides of the early 20th century and the ongoing genocidal atrocities that are being committed against the Assyrians and other Christian minorities in Iraq and Syria today" added Mirakian.

"As we decry repression and violence anywhere around the world, we stand resolute in our fight against injustice and reinstate our commitment to our shared values of respect, tolerance and justice"

Azerbaijan Continues to Deny the Destruction of Religious and Cultural Heritage of Armenians

The Armenian National Committee of Canada (ANCC) marked the 12th anniversary of Azerbaijan's destruction of the historic Armenian cemetery of Djulfa by calling on the Canadian government to hold Azerbaijan accountable for the systematic destruction of Armenian historical, cultural and religious sites and monuments.

On December 10, 2005, the government of Azerbaijan began the final demolition of the historic Armenian cemetery in Djulfa, an ancient Armenian city now located in Azerbaijan. This marked the final blow to the 10,000 intricately hand carved "khachkars" (stone crosses) which were erected between the 6th through the 17th centuries. Khachkars are a uniquely Armenian form of stone carving which UNESCO has recognized as being both culturally and religiously significant to the Armenian people and constituting part of humanity's shared intangible cultural heritage in need of urgent

safeguarding.

President of the ANCC, Shahan Mirakian stated "The Armenian monuments represent unique architectural value and the international community should be aware of the policy of their destruction that can only be defined as cultural genocide"

By December 15, 2005, the final destruction was complete. Approximately 200 Azerbaijani soldiers gathered at the Nakhichevan-Iran border to desecrate the remaining grave markers at the Djulfa Armenian cemetery. The cemetery has since been replaced with an Azerbaijani military training base.

Despite clear evidence and condemnation by international bodies such as the European Parliament and International Council on Monuments and Sites (ICOMOS), Azerbaijani authorities continue to deny this crime, while still promoting the destruction of all Armenian

religious and cultural sites in the country.

Mirakian called upon the Canadian government to exert the necessary pressure on the Azerbaijani government to end this campaign. "The annihilation of the civilization of a people is incompatible with any country

aspiring to become an honest broker for peace, justice and equality around the world. Azerbaijan cannot be regarded as such, until it faces its own history, and respects the rights and freedoms of other nations" concluded Mirakian.

The Armenian Prelacy Of Canada Marked The 350th Anniversary Of The First Printed Armenian Bible

(H.W) Under the auspices of His Eminence Archbishop Papken Tcharian, Prelate of Canada, the Armenian Prelacy proudly marks the 350th anniversary of the first printed Armenian Bible, through the Canadian documentary film premiere of Voskan and a scientific conference in Montreal and Toronto.

The epic story of the first Armenian printed Bible unfolds in 17th century Europe, when the son of a deportee by Shah Abbas to the Persian city of New Julfa, Bishop Voskan Yerevantsi, is dispatched to Rome and Amsterdam to publish a Bible. The Amsterdam Bible, as it was commonly known, had a significant impact on the revival of faith and culture amongst Armenians living on all continents. It was published in 5000 copies from March 1666 to October 1668 and consisted of 1462 two-columned pages with 159 images.

The Canadian premiere of Voskan is part of a trilogy on the history of Armenian printing produced by TES Foundation in cooperation

with the Mechitarist Congregation of Venice and a number of scientific institutions and experts. The storyline tracks earlier attempts to establish a printing house in Amsterdam and how it ends up in the hands of Voskan Yerevantsi. From Etchmiadzin to Rome, it shows how intricate and difficult was this endeavour. The movie's length is 42 minutes, narrated in English. "The history of Armenian printing in Europe symbolizes the very renaissance of the Armenian nation and the homeland they were deprived of," says film director Hakop Papazyan.

Conference speakers are: Dr. Adriana Barra, Executive Director, Canadian Centre for Ecumenism, and Professor of theological studies at Concordia University. Rev. Dr. Manuel Jinbashian, Scholar, Bible Society consultant, and university lecturer. Archbishop Papken Tcharian, Prelate of Canada and author of "The Great Loss of the Armenian Clergy during the Armenian Genocide". Archbishop Khajak Hagopian, Member, bible translation into Western and Eastern Armenian

Project, Catholicosate House of Cilicia.

The conference and the film premiere dedicated to the 350th anniversary of the Armenian printed Bible are sponsored by a generous donation from Mr. & Mrs. Arto and Alice Markarian.

The Montreal event will be held at the

Sourp Hagop School's Pasternagian Theatre on January 13, and at the Armenian Youth Centre of Toronto on January 20. Both events are scheduled at 11:00am and are followed by conference. Church leaders, foreign dignitaries are expected to attend the events, which are open to the public at large.

ANCA Outraged over Reduced Charges in Turkish Embassy Attack Plea Agreement

Erdogan bodyguards attack peaceful protesters in Washington, DC , May 2017.

Armenian National Committee of America (ANCA) Executive Director Aram Hamparian, a witness to the May 16 attacks on peaceful protesters in Washington, D.C., sharply criticized a plea agreement to drop multiple hate and bias charges against two of the assailants in return for a guilty plea and one year of imprisonment.

"A proposed one year sentence for a brutal, unapologetic foreign government directed assault against Americans on U.S. soil is an absolute travesty," said Hamparian. "The [Turkish President Recep Tayyip] Erdogan-ordered attack wasn't just a violent hate crime against Americans but an open assault on American values. This sentence, if approved by the court, will effectively serve as a green light to Erdogan and other foreign dictators intent on exporting their violence to American shores."

Hamparian and representatives of the Armenian Legal Center for Justice and Human Rights (ALC) were on hand at District of Columbia Superior Court when the plea deal was registered for Eyup Yildirim and Sinan Narin, two of the 19 perpetrators indicted for the brutal beatings, which included 15 members of Turkish President Erdogan's security detail, and two Canadians, who have reportedly since repatriated to Turkey. All 19 defendants were indicted on charges of

conspiracy to commit a crime of violence, with a bias crime enhancement—charges of hate crimes—which carry a maximum 15 years prison sentence. The plea deal would remove the hate-crimes component of the charges, which have been reduced to one charge of assault.

The final sentencing, to be issued by DC Superior Court Judge Marisa Demeo, is set March 15, 2018, at 10 a.m.

Hamparian was videotaping live at the scene of the May 16 attack, which took place in front of the Turkish Ambassador's residence where President Erdogan was scheduled to have a closed-door meeting with think tank leaders. Hamparian's video showed pro-Erdogan forces crossing a police line and beating peaceful protesters—elderly men and several women—who were on the ground bleeding during most of the attack.

Hamparian testified before a May 25 Foreign Affairs Subcommittee hearing on this matter. Joining him at the hearing were Ms. Lusik Usoyan, Founder and President of the Ezidi Relief Fund; Mr. Murat Yusa, a local businessman and protest organizer; and Ms. Ruth Wedgwood, Edward B. Burling Professor of International Law and Diplomacy, at Johns Hopkins University School of Advanced International Studies. Usoyan and Yusa were victims of the brutal assault on May 16th by

President Erdogan's bodyguards.

On June 6, with a vote of 397 to 0, the U.S. House of Representatives unanimously condemned Turkey in response to the attacks, taking a powerful stand against Ankara's attempts to export its violence and intolerance to America's shores. H.Res.354, spearheaded by House Foreign Affairs Committee Chairman Ed Royce (R-Calif.), Ranking Democrat Eliot Engel (D-N.Y.), House Majority Leader Kevin McCarthy (R-Calif.) and Democratic Whip Steny Hoyer (D-Md.), has received the public backing of House Speaker Paul Ryan (R-Wis.). On July 14, the U.S. House also unanimously adopted an amendment to the National Defense Authorization Bill, championed by Armenian Caucus Co-Chairman David Trott (R-Mich.), raising objections to a proposed U.S. sale of handguns for use by the very Erdogan security detail involved in the May 16th attack.

On July 19th, senior members of the U.S. House Foreign Affairs Committee Dana Rohrabacher (R-Calif.) and Ted Poe (R-Tex.), Tom Lantos Human Rights Commission Co-Chairman Jim McGovern (D-MA), and Representatives Jim Costa (D-Calif.) and John Sarbanes (D-Md.) condemned Turkish President Erdogan's violent actions – both in Turkey and the U.S.—during "A Stand for Free Speech" held at the site of the May 16 attacks. The press conference and rally was organized by the ANCA, in coordination with the Sheridan Circle May 16 Initiative (including many victims of the beatings), and a host of Kurdish, Armenian, Greek, Assyrian, and Christian groups including the American Kurdish Association (AKA), In Defense of Christians, American Hellenic Council, Armenian Legal Center for Justice and Human Rights, A Demand for Action, Hellenic American Leadership Council, AHEPA, and the Armenian Youth Federation.

The May 16 protest in front of the Turkish Ambassador's residence was a continuation of a demonstration held earlier in the day in front of the White House, co-hosted by the ANCA. As President Trump met with President Erdogan. Human rights and religious rights groups were joined by representatives of the Kurdish, Yezidi and Armenian communities to call attention to the Erdogan regime's escalating repression against free press, the Kurdish and other ethnic communities, as well as Turkey's ongoing obstruction of justice for the Armenian Genocide.

AYF Western US Launches Internship in Artsakh

The Armenian Youth Federation Western United States announced an internship program for 2018 in Artsakh.

The program provides an opportunity for young diasporan Armenians to participate in professional internship and volunteer placements in Artsakh, while strengthening ties between diasporan Armenians and the citizens of Artsakh.

"Through the AYF Internship in Artsakh, we hope to give young people an opportunity to jump-start or develop their careers by doing meaningful work in the homeland," said Nazeli Khodabakhsh, a member of the Armenian Youth Federation Central Executive. "Applicants will have the ability to gain substantive work experience while making a tangible difference in Artsakh through their career placements."

Selected applicants will be matched with a six-week internship in a field of their choosing in Artsakh. Possible sectors of work include the government, non-profit/non-governmental organizations (NGO), health and medicine, education, information technologies sector, agriculture sector, and multimedia development.

Interns will live together and be provided educationals, excursions, and forums. The cost of housing, excursions, and meals will be covered by the AYF-WUS. Interns must be at least 18 years old. The deadline to apply is May 1, 2018. Applications will be processed on a rolling basis.

The Republic of Artsakh provides an exciting opportunity for individuals to start or expand their careers. In whatever field they choose, interns will participate in nation-building while learning more about Artsakh's past, present and future.

To apply, please visit www.ayfwest.org/internship.

Armenian Genocide is Historical Fact Destroying Identity Structure of Turkish Society: Taner Akcam

The Turkish authorities are obliged to face their own history if they want to establish a democratic and human rights respecting system. Without facing the history public peace and democratic system are impossible to establish, Turkish historian Taner Akcam, who recognized the Armenian Genocide, says in his new article in T24.com.

In the article titled 'Obligation to face history and barriers for it', the historian says at present it is an authoritarian and dictatorial regime in Turkey, fundamental human rights and freedoms, and especially the freedom of thought are being violated. "Hundreds of intellectuals, writers, journalists are jailed, the main democratic structures and laws do not operate, the judiciary is completely under the control of one person, the principle of the rule of law has been eliminated. The ethnic-religious issues, in particular, the

Kurdish issue, the issues of Alevi, Christian and Jewish minorities are in poor situation," the historian writes.

He highlighted four means reasons to face the history. "The first one is that if you want to have a democratic regime respecting the human rights, you have to face the human rights violations committed during the history. If you are unable to face the violations of the past, today you will not be able to establish a society that will respect the human rights. You will build the future the way you look at the past. If you discuss the issues existing in the history, stating that "Armenians betrayed", "Greeks deserved it", "Kurds play an imperialists game", "Those are traitors who want to divide the country and are a serious threat to our country", now as well such issues will be perceived from this perspective. As you previously violated the fundamental rights, you will

do the same today," Akcam said.

As a second reason the historian stated that the societies, who had bad and painful relations within the course of the history, will be able to live jointly only in case of talking to each other. According to the third reason, it's necessary to return the human dignity of people killed in the past. And finally, as a fourth reason the Turkish historian mentions that refusal from facing the history can lead to bad consequences. Denial of facing the history means to have a potential to repeat the same crime.

Talking about the Armenian Genocide, Taner Akcam writes: "We have established a nation-state in 1923 and created an identity in accordance with it. And today this identity turned into a reality determining our thinking, feelings, in other words, the whole socialcultural relations of the society. But if we, for example, start

Taner Akcam

talking about the Armenian Genocide, we will see how this reality begins to collapse. The Armenian Genocide is a historical fact totally destroying the identity structure of the Turkish society. This is the reason that we avoid facing the history".

Armenian Legal Center Highlights Link between Property and Religious Rights at International Conference in D.C

Kate Nahapetian, executive director of the Armenian Legal Center for Justice and Human Rights (ALC), spoke on a Dec. 6 panel on the Protection of Sacred Sites and Property Rights at the Archon International Conference on Religious Freedom in Washington D.C., organized by the Order of St. Andrew, Archons of the Ecumenical Patriarchate.

The overarching theme of this year's discussions was "Persecution of Christians in the Holy Lands and the Middle East: Consequences and Solutions." Dr. Elizabeth Prodromou of Tufts University Fletcher School for Law & Diplomacy and a former Commissioner with the U.S. Commission on International Religious Freedom opened the conversation by highlighting the purpose of the frequent destruction of sacred sites, occurrences that "are designed to humiliate to remind [religious minorities] that they are second-class citizens."

In her opening remarks, Nahapetian outlined the historic weight of the issue, telling the audience, "Property issues were integral to realizing the [Armenian] Genocide because if you dispossess the community, you ensure that they are impoverished and that they cannot resist the persecution. If you take away their religious sites, you ensure that they will not return."

Other panelists, including Archbishop Vicken Aykazian, Ecumenical Director and Diocesan Legate of Diocese of the Armenian Church of America (Eastern), touched on the confiscation of church properties in Turkey, pointing out, "The Armenian Patriarchate in Jerusalem has 950 pieces of property in Constantinople, Smyrna, and some parts of Asia Minor. [They] have been trying to get in touch with the Turkish authorities for the last 10 years." According to the Archbishop, to

(L to R) Dr. Elizabeth Prodromou, Rabbi Arthur Schneier, Kate Nahapetian, Ambassador Patrick Theros, and Archbishop Vicken Aykazian (Photo: Anna Mehrabyan)

this day not a single piece has been given back.

In a similar vein, Nahapetian further noted, "Of the over 2,000 Armenian churches that existed before the Armenian Genocide, less than 50 of them are operational today in Turkey. Only three of those 50 are outside of Istanbul, and it's no coincidence that there are very few Armenians outside of Istanbul."

Nahapetian suggested several solutions to the issue, including creating third-party arbitration for issues of religious minority property confiscation, as the court systems in offending countries like Turkey are frequently hostile to such claims and often mount numerous bureaucratic and judicial obstacles to pursuing them.

However, she also explained the frequent insufficiency of treaties in protecting religious minorities and their properties from politically motivated destruction and dispossession,

reminding the audience that "[treaties protecting the Christian community] are not enough. Before the genocide there were treaties that protected the Christian community of the Ottoman Empire."

Instead, Nahapetian offered another possible solution: "to document the properties to make them toxic for third-party use." She argued that even in the absence of proper legal remedies, which will inevitably take time to establish, "you can decrease the profit motive in using these properties by third parties who care...including corporations or other investors." If these properties came with significant political consequence down the road, investing in them, "repurposing" them, would become too expensive an endeavor for third parties to undertake, increasing the incentive to voluntarily return them to the expelled communities.

Nahapetian went on to introduce the

ALC's long-term project for doing just that, its Property Documentation Database, announced earlier this year, which catalogues stolen and confiscated properties in modern-day Turkey. To submit documentation concerning stolen or lost properties from the Armenian Genocide, individuals can visit:

<https://armenianlegal.org/document-preservation-form/>.

Other panelists included Ambassador Patrick Theros, Representative of the Greek Orthodox Patriarchate of Jerusalem in the United States, and Rabbi Arthur Schneier, founder of the Appeal of Conscience Foundation. The panel was chaired by Dr. Anthony Limberakis, Commander, Order of Saint Andrew, Archons of the Ecumenical Patriarchate.

Members of Congress from both the Senate and House Foreign Relations Committee, academics from across the country, and religious leaders and human rights advocates from the Greek, Armenian, Syriac, and Coptic communities addressed other panels during the three-day conference from Dec. 4 to 6.

The Armenian Legal Center for Justice and Human Rights (ALC) fights to redress human rights violations emanating from the Armenian Genocide that continue to this day and undermine stability in a region that has for far too long been marred by policies founded on genocide, not human rights and justice. ALC promotes scholarship on the legal avenues for addressing the challenges emanating from the Armenian Genocide, in addition to pursuing cases in national and international courts, while promoting the protection of Armenian cultural heritage through the return of stolen properties and artifacts.

New draft law on recognition of Armenian Genocide in Israel

Yesh Atid, the Israeli opposition party, will present to the country's parliament a new bill envisaging the official recognition of the Armenian Genocide. Party leader Yair Lapid noted that Israel should have recognized that historic truth a long time ago.

He said the bill was already ready, and that the Knesset was collecting signatures to support the draft law, as the party wanted the bill to receive much support from the Israeli parliament.

"We believe that very soon we will have a progress in this case. Many Israeli authorities have personally accepted the Armenian Genocide, which is historical truth. Recently, the Knesset Education Committee has also announced the recognition of the Armenian Genocide. The former Israeli governments avoided official recognition of the Armenian Genocide due to incorrect strategic calculations."

Leader of the Israeli Yesh Atid party, Yair Lapid.

SPINCYCLE DIARIES
Confessions of a modern-day renaissance woman

New Year...New You?

By: Talyn Terzian-Gilmour

As I sit here, in my dining room, and look out the window at the large flakes of snow falling, I can't help but think about snow globes...and their simplicity. Snow globes capture a moment, a place – they're so very one dimensional. There's nothing too complex about one and when the snow stops swirling or falling, one need only turn it upside down again and start the magic once more.

That's kind of how many of us view a new year. At the start, it's quite one dimensional. We make our resolutions, and some of us (not me) even outline the steps to accomplishing those resolutions (Mr. Niceguy). Things seem quite simple and we're full of hope as we set out to achieve a promotion, buy a new house, lose weight, run a marathon, and so on. Only the flurries stop swirling as quickly sometime in the middle of January, and by the time February has started, they've settled to the bottom of the globe.

This year I have decided to NOT make any resolutions. Not a single one. Despite the fact that Mr. Niceguy got me a Fitbit – sensing my envy over his reach of a goal five years in the making (ok, I admit it, not sensing. I flat out stated them and continue to at once admire and envy his discipline, his capabilities and his achievement of 50 miles in 24 hours!) This is Mr. Niceguy's way of "helping" me to achieve my unstated goals – he reads me like a book – of being more healthy and taking more time out for myself – a near impossible task for mothers of young-ish children and those who are more inclined to please others rather than themselves. Yes, yes, I'm a true martyr!

No. No resolutions. While you get to shake a snow globe again and start over, the let down of abandoned resolutions just feels tragic. (Forgive some of the turns of phrases, during the holiday season I watched and then re-watched both seasons of the Crown).

Why, then, are we as a society, so inclined to make resolutions? Is it all just about the promise of starting over? Erasing the past and getting a clean slate?

A few years ago, I was asked to write an article about resolutions – why we made them, how many of us kept them and so on. I found that the history behind making New Year's resolutions predates Christian times when it was celebrated in March under the Babylonian calendar. Along with celebrating the New Year, many ancient Babylonians made resolutions in the form of promises to gods which mainly involved the return of borrowed objects and the payment of

debts. Today, many of us make resolutions to spend less, pay off debts, gain financial control, or be a better neighbour or friend.

Then the Romans moved New Year to January, a month named after the two-faced god, Janus, who looks backward into the year that passed, and forward into the coming year. The setting of resolutions during Roman times evolved to be mostly morally based, i.e. be good to others. Again, this has modern day parallels: spend quality time with friends and family, help those less fortunate, be a volunteer, help others achieve their dreams.

The act of making resolutions is also found in religious holidays like during Lent, when sacrifices are made as a form of penance and many give up a vice such as smoking, drinking, even chocolate. Or during the Jewish New Year, Rosh Hashanah, and up to Yom Kippur, observers seek forgiveness for their wrongdoings over the year.

Whatever the motivation, making resolutions seems to be part of our DNA! The promise of something new and better is overwhelming... But even once made, once declared, don't resolutions just fizzle into February?

My research led me to discover that sometimes, our resolutions are just too lofty – in other words, some goals are just too big – and while there's nothing wrong with dreaming big, to increase the probability of achieving the dream, it must be broken down into smaller parts. When I had asked my now 11 year old all those years ago while researching resolutions what his resolution was going to be when he was just 7, his response was to run faster. When I asked him how he would make that happen, he simply said, "by practicing, a little bit every day." Wise words from a then 7 year old. My dad always said, "practice makes perfect."

I am the queen of the lofty resolution. And so, this is why I resolve to not resolve. I'm just not going to make any. Not a single one. Except...

It would be nice to finally take some more time to myself – real time. Not just time fending off firefighters in Paris. I mean, not wait for "girls' nights" or major events and really learn to carve some quality, mindful time on a regular basis. It would also be nice to make a list of all the things I've been putting off – window coverings, painting, updating my website, getting a proper skincare regimen going, sorting out my resume and future career, planning our next big getaway...

Or, I could just shake the snow globe and prolong the magic a little longer...

European Court of Human Rights Penalizes Both Armenia and Azerbaijan

European Court of Human Rights in Strasbourg, France.

By: Harut Sassounian

On December 12, 2017, the European Court of Human Rights (ECHR) issued two rulings covering similar lawsuits: one against Armenia and the other against Azerbaijan. Not surprisingly, the Azeri press deceptively reported only the ruling against Armenia, hiding from its readers the fact that a similar judgement was issued against Azerbaijan.

Minas Sargsyan, a refugee from the village of Gulistan in the Shahumyan region of formerly Soviet Azerbaijan, just North of Nagorno-Karabagh (Artsakh), filed a lawsuit against Azerbaijan in the European Court of Human Rights on August 11, 2006. During the Artsakh conflict in 1992, Mr. Sargsyan and his family were forced to flee their home and orchard. Mr. Sargsyan passed away in 2009 in Yerevan. His widow, his son and two daughters continued the lawsuit. When their mother died in 2014, the son and one of the daughters pursued the proceedings. The Sargsyan family demanded compensation for their property losses.

The ECHR referred the case to its Grand Chamber on March 11, 2010. Rejecting various objections from the government of Azerbaijan, the Grand Chamber ruled on June 16, 2015, that the Sargsyan family was entitled to compensation for their property losses. However, no amount was decided until Dec. 12, 2017, when the Grand Chamber ruled that the Sargsyans should be paid by Azerbaijan 5,000 euros to compensate for their property in Gulistan and 30,000 euros for legal costs and expenses.

The Court emphasized that the two conflicting Republics, Armenia and Azerbaijan, were asked by the Court's Grand Chamber in its 2015 ruling to submit their observations and notify the Court if they had reached any mutual agreement on the Artsakh conflict. Not having reached a political settlement, the two Republics were considered responsible for the property losses of refugees on both sides. The Court stated that Armenia and Azerbaijan prior to their accession to the Council of Europe in 2002, had committed themselves to the peaceful settlement of the Nagorno-Karabagh conflict. Because they had failed to come to a resolution of the conflict, the Court was obliged to assess a monetary compensation for the property losses of the refugees.

The Grand Chamber of the ECHR was composed of 17 judges from various European countries, including judges from

Armenia (Armen Harutyunyan), and Azerbaijan (Latif Huseynov). Interestingly, the Azeri judge added a note at the end of the ruling, stating that while he disagreed with the ruling made before he joined the Grand Chamber, he had no choice but to support its decision of allocating compensation. It is clear that the Azeri judge was trying to protect himself from accusations by Azerbaijan that he had ruled in favor of paying compensation to an Armenian family.

In a parallel case, six Kurds who are Azeri citizens filed a joint complaint to the ECHR on April 6, 2005, under the heading: Chiragov and Others vs. Armenia. They complained that because the Armenian forces had taken over the Lachin corridor, they were forced to flee their homes which used to be a part of Soviet Azerbaijan during the Artsakh conflict in 1992.

Similar to the Sargsyan vs. Azerbaijan case, ECHR's Grand Chamber ruled on June 16, 2015, that Armenia was responsible for the losses of the properties of the six Azeri citizens. They had asked for millions of Euros in compensation. On Dec. 12, 2017, the Grand Chamber ruled that the Armenian Government had to pay 5,000 euros to each of the six Azeri citizens and a total of 28,642 British Pounds for legal costs and expenses. Once again, both Armenian and Azeri judges were part of the 17 judges that formed the Grand Chamber of ECHR. They both voted in favor of the ruling.

The real issue for the ECHR is what to do with the hundreds of thousands of Armenian and Azeri refugees who had also fled their homes during the Artsakh conflict. Will each refugee receive 5,000 euros as compensation and 30,000 euros for legal costs and expenses? The Grand Chamber stated in its ruling that "more than one thousand individual applications lodged by persons who were displaced during the conflict are pending before the Court, slightly more than half of them being directed against Armenia and the remainder against Azerbaijan. The applicants in these cases represent just a small portion of the persons, estimated to exceed one million, who had to flee during the conflict and have since been unable to return to their properties and homes or to receive any compensation for the loss of their enjoyment."

The only solution is that when someday the Artsakh conflict is resolved, the settlement will include a solution to the situation of the large number of Armenian and Azerbaijani refugees!

ՅՈՐՈՆԹՈՐԱՅ
T O R O N T O H V E

Խմբագրության կողմէ

«Թորոնթոյայ» պարասխանարու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան:
Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները
ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Genocide Denied, Armenians Denied: Rejecting the Very Existence of Armenians in Turkey

By Raffi Bedrosyan

(Armenian Weekly)- Last week, while criticizing Israel and the United States on President Trump's recent recognition of Jerusalem as Israel's capital, Turkish President Recep Tayyip Erdoğan stated with great conviction, "There has never been any genocide, holocaust, massacre, ethnic cleansing, or torture in our [Turkish] history."

He said this without even batting an eye...

Over the years, there has been an effort to deny the very existence of the Armenians and their contributions to Turkey

This wholesale denial of historic facts regarding the treatment of minorities by the state is nothing new, but with each act of denial, history keeps repeating itself with sickening regularity—the massacres of Armenians were followed by the massacres of Greeks, Assyrians, Alevis, and Kurds.

This article will focus not on the denial of genocide, but on the denial of the very existence of the Armenians and the many contributions they have made in the country.

In a previous article ("The Untold Stories of Turkey: An Armenian Island on the Bosphorus"), I had touched upon how a single family of Armenian architects, the Balyans, had shaped the skyline of Istanbul, particularly along the Bosphorus, with their creations of palaces, mansions, military barracks, and mosques. Although revered and respected as Royal Architects during Ottoman reign, their Armenian identity was denied by the Republic of Turkey and they were referred to as the Italian Balianis by official tour guides until the early 2000s.

Even more famous than the Balyan family, an architect living in the 16th century, Mimar (architect) Sinan (1489-1588) has left his mark all over the Ottoman Empire. He built 92 mosques, 55 schools, 36 palaces, 48 hamams (bathhouses), three hospitals, 20 inns, 10 bridges, six water channels, and hundreds of other government buildings—almost all of them still standing after five centuries. His masterpieces are the Süleymaniye Mosque in Istanbul and Selimiye Mosque in Edirne, which are both registered UNESCO World Heritage sites.

The average Turk knows Mimar Sinan as the "Great Turkish Architect Sinan," and his name is given to fine

Clockwise: A Turkish 10,000 lira note, featuring Mimar Sinan, The interior of the Şehzade Mosque, Armenian athletes Mgrditch Migiryan and Vahram Papazyan, Adile Necit, Dikran Cuhacıyan.

arts and architecture universities. But little is known about the fact that he was an Armenian from the Ağırnas village of Kayseri province, seized from his parents as a boy, Islamized, circumcised, and raised as soldier and subsequently as an architect by the state. When he died at the ripe age of 99, he was buried near Süleymaniye Mosque.

During the 1930s, the Turkish state was dominated by racist intellectuals who claimed that the Turkish race was superior to all other races and that there was a definable set of Turkish race characteristics in shape of skull and other features. To prove their point and to demonstrate that historically intelligent Turks match their defined racial characteristics, these so-called anthropology experts decided to exhume the remains of Architect Sinan, a most prominent Turk from the past. Unfortunately, Sinan's skull did not match these experts' theoretical Turkish skull dimensions, and as a result the skull was kept hidden. To this day, the whereabouts of the skull is still unknown, and Sinan's body lies in his grave without a head.

Again in the 1930s, when President Mustafa Kemal decided to introduce the Latin alphabet and modernize the Turkish language, he turned to professor Hagop (Agop) Martayan, a prominent linguist, to head the Turkish Language Council. As a reward for his services to the Turkish language, Kemal gave him a new surname, Dilaçar, meaning "language opener" [i.e., one who bestows language]. In return, Martayan proposed the surname

"Atatürk" to Kemal, which was eventually adopted by Parliament.

When Martayan passed away in 1979, Turkish media announced his name as A. Dilaçar, without ever mentioning his Armenian identity. In fact, some newspapers further distorted his name, calling him Adil Acar. After Mustafa Kemal became Atatürk, he needed to create a new signature, and he called upon another Armenian, master calligrapher Vahram Çerçiyani (Jerjian). Çerçiyani's Atatürk signature was adopted in 1934, and it appears on everything from Turkish banknotes to parliamentary records. Today, nearly nobody in Turkey remembers Çerçiyani.

Çerçiyani's Atatürk signature was adopted in 1934, and it appears on everything from Turkish banknotes to parliamentary records

In 1932, the Turkish government commissioned a prominent Armenian musicologist and conductor, Edgar Manas, to create the harmony and orchestration for the Turkish National Anthem based on a melody by a Turkish musician. Today, nobody remembers Edgar Manas in Turkey, even though his composition of the national anthem is sung every week in schools, stadiums, and Parliament.

In Turkish cinema, movie stars Adile Nasit, Toto Karaca, Vahi Öz, Sami Hazinses, and Kenan Pars are known all over Turkey, after making millions laugh or cry in their films over the years. But very few Turks know or acknowledge that these stars are all Armenian. They all had unique reasons for hiding their Armenian identities, and many of their true roots were revealed only

after they passed away. Adile Nasit was Adile Keskiner (1930-1987), Toto Karaca was Irma Felegyan (1912-1992), Vahi Öz was Vahe Ozinyan (1911-1969), Sami Hazinses was Samuel Agop Ulucyan (1925-2002), and Kenan Pars was Kırkor Cezveciyan (1920-2008).

The first opera in Turkey was staged in 1874 in Istanbul by an Armenian; it was composed, conducted, and produced by Dikran Çuhacıyan (Tchoukhajian) (1837-1898). Turkish sources deny this and cite Turkish singers for much later dates. The first theater production in Istanbul was staged six years earlier, in 1868, again by an Armenian, by the name of Agop (Hagop) Vartovyan (1840-1902), also known as Gullu Agop and Yakub. Though it is safe to call Vartovyan the founder of modern Turkish theater, most Turkish sources deny this fact.

The first athletes representing Ottoman Turkey on the international stage were two Armenians and a Greek at the 1912 Olympic Games in Stockholm. The Armenians were Vahram Papazyan and Mgrditch Migiryan, both competing in track and field. Most Turkish sources deny this and cite Turkish athletes at later dates.

Examples of Armenian contributions, innovations, or accomplishments, denied or forgotten in Turkey, can be seen in nearly every imaginable field of arts, science, business, finance, banking, engineering, and publishing in Ottoman or Republican Turkey. One of the best sources to comprehend the role of Armenians in Turkey is an incredibly detailed series of four

books called Western Armenians Throughout History (Tarih boyunca Batı Ermenileri), in Turkish, authored by Professor Parsegh Tuglaciyan (1933-2016), better known as Pars Tuglacıyan.

Tuglaciyan is the author of the first Turkish Encyclopedia, called The Ocean Encyclopedia Dictionary, and several other books. However, perhaps his lifetime achievement is this four volume history of Armenians, based on hundreds of thousands of meticulously researched documents. Each volume totals about 900 pages, covering the periods of 289-1850 (Vol. 1), 1850-1890 (Vol. 2), 1890-1923 (Vol. 3), and 1923-1966 (Vol. 4). His last volume was published in 2009 in Istanbul.

Unfortunately, after being diagnosed with Alzheimer's disease, he was not able to publish the fifth volume, which would have covered the period of 1966-2010.

The most dramatic and indisputable evidence of the Armenian Genocide is in Tuglaciyan's third volume (1890-1923), which reveals thousands of documents showing Armenian achievements in nearly every field imaginable, including within the Ottoman government. Until the mid-1910s, Armenians were prominent in all levels of the Ottoman foreign ministry and embassies, indispensable in state enterprises and the central bank, and highly influential in the fields of business, art, science, academic institutions in Istanbul as well as all the Ottoman provinces. The dramatic disappearance of all these Armenian names in 1915 is evidence enough of the Armenian Genocide.

When I once asked Professor Tuglaciyan how he was allowed to publish such a critical book in Turkey, he simply stated: "I am just presenting state documents showing promotions or rewards of Armenians in state bureaucracy, achievements of Armenians in arts, sciences, and business, promotional ads of Armenian enterprises or cultural events. They all existed before 1915, but no more after 1915. Who can dispute that?"

In conclusion, I urge all Armenian scholars in Armenia and the Diaspora to consider translating Professor Tuglaciyan's hidden treasure to English and Armenian for future generations to better understand what we had, what we lost, and—perhaps most important—why we lost it.

Rare Photos from Battle of Musa Dagh Uncovered

The Armenian Genocide Museum Institute announced the discovery of 25 never-before-seen photographs depicting the battle of Musa Dagh.

According to Hayk Demoyan, the former director of the museum, the pictures depict the evacuation of the peaceful Armenian population on to French warships, their rush to board the boats as well as other scenes.

Demoyan posted the information on his Facebook page and said that the photographs were taken in September 1915 by an officer of the French Navy.

The Museum plans to exhibit the photos in April of next year.

In a rare photo recently discovered at the Armenian Genocide Museum and Institute, Armenians are rushing to board French boats in Musa Dagh in 1915

U.S.-Based Firm Gears Up For Gold Mining In Armenia

A U.S.-British company said on Monday that it expects to finish next year the ongoing construction of a massive gold mine in Armenia that will sharply increase the country's gold exports.

The company, Lydian International, started building its gold mining and smelting facilities at the Amulsar deposit in the southeastern Vayots Dzor province in August 2016 after years of preparation and a licensing process administered by the Armenian government. It has since hired more than 1,000 Armenian workers for the construction which it says will cost \$370 million in investments.

"We are constructing the mine and we are about half way through the construction," Howard Stevenson, Lydian's chairman and chief executive, told RFE/RL's Armenian service in an interview.

Stevenson said the company has already become Armenia's 19th largest corporate taxpayer. "Amulsar's success will also be a success for Armenia because our positive economic impact on this country will be significant," he said.

Hayk Aloyan, the executive director of Lydian's Armenian subsidiary, said last month that the company plans to produce 210,000 ounces of gold annually, which will be worth over \$260 million at current international prices.

According to government statistics,

The U.S.-based company Lydian International builds a gold mine at the Amulsar deposit, 9Dec2017. (Photo by Lydian Armenia)

Armenia exported around \$100 million worth of gold in 2015. The bulk of that export revenue, equivalent to 6.5 percent of overall Armenian exports, was generated by a Russian company operating big gold mines at Sotk, eastern Armenia. The company, GeoProMining, also owns a gold processing plant in Ararat, a small town 50 kilometers southeast of Yerevan.

The Armenian government gave the green light for the Amulsar project despite strong opposition from local environment protection

groups which say that it poses a serious threat to the local ecosystem and livelihoods of farmers living in nearby villages. They also point to the gold deposit's proximity to Jermuk, the country's most famous spa resort.

Stevenson, whose company is registered in a British tax haven but headquartered in the U.S. state of Colorado, sought to allay those fears. He insisted that the forthcoming mining operation is a "zero emissions project" that will use advanced technology and meet

environmental standards. "Our project will have no impact on water resources in the area and on Jermuk as well," he said.

Stevenson also ruled out any potential impact on Armenia's ecologically vital Lake Sevan which is fed by one of the rivers flowing through Vayots Dzor. "There is no risk that even if we have an industrial accident we would impact Lake Sevan," he said.

Levon Galstian, one of the environmentalists fiercely resisting the project, dismissed these assurances. He insisted that with the kind of technology that it is planning to use Lydian cannot guard against contamination of soil and water with toxic waste from the Amulsar mine. That will put Jermuk's famed resorts and mineral water industry at serious risk, Galstian told RFE/RL's Armenian service.

The U.S. and British governments strongly support the Amulsar project. The U.S. ambassador to Armenia, Richard Mills, said earlier this year that it has been deemed "fully compliant" with environment protection standards set by the World Bank and the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD).

A senior EBRD executive said in August 2016 that that Lydian has committed itself to meeting "the strictest environmental conditions" set by the London-based lending institution.

Armenia Opens Tax-Free Zone On Iranian Border

A newly established free economic zone near Meghri, 15Dec2017.

(RFE/RL)- The Armenian government inaugurated on December 15 a free economic zone on Armenia's border with Iran, saying that it will attract more foreign investment in the domestic economy and expand commercial ties with the Islamic Republic.

Businesses operating in the zone close to the southeastern Armenian town of Meghri will be exempt from virtually all types of taxes. They will be allowed to engage in not only manufacturing but also trade, cargo transport and even tourism.

Speaking at the opening ceremony, Prime Minister Karen Karapetian indicated that his government expects the tax haven to attract Iranian companies seeking to capitalize on Armenia's tariff-access to Russia's market and privileged trade regime with the European Union. It will also allow other foreign investors to do business with Iran, he said.

"I am sure that the free economic zone has very good prospects," Karapetian told reporters. "But this is just the beginning. We must now work hard every day," he added.

Minister for Economic Development Suren Karayan, who also attended the ceremony, said the government anticipates that between 50 and 70 firms will set up shop in the tax haven in the coming years. He said their combined output should increase Armenia's exports by around \$250 million annually.

Vahe Hakobian, the governor of the Syunik province encompassing the border area, estimated that this should translate into 2,000

new jobs. "That will definitely be an addition boost for the socioeconomic development of our region," he said.

Hakobian also told journalists that businesspeople from Georgia, Ukraine and Belarus have already expressed readiness to invest in the Meghri zone. And a large delegation of Iranian government officials and entrepreneurs will arrive in the provincial capital Kapan on Wednesday, he added.

A separate statement released by Karapetian's press office said that the business zone will be expanded by 70 hectares in the next few years.

The Armenian premier discussed the upcoming launch of the zone with Iranian officials during an official visit to Tehran in October. He called on Iranian firms to set up branches there.

Economic issues were also high on the agenda of Iranian Foreign Minister Mohammad Javad Zarif's November 28 trip to Yerevan. Zarif arrived with a large group of Iranian businessmen who held a one-day conference with fellow entrepreneurs from Armenia.

"There are quite good opportunities for expanding economic relations between the two countries," Zarif said after talks with his Armenian counterpart Edward Nalbandian.

According to official Armenian statistics, Armenian-Iranian trade stood at a relatively modest \$211 million in the first ten months of this year. Iran accounted for less than 5 percent of Armenia's overall foreign trade.

First-Ever Farmer Insurance Planned In Armenia

A fruit orchard in Aragatsotn province, 3Sep2014.

(RFE/RL)- The Armenian government announced plans to start gradually introducing next year a national system of agricultural insurance increasingly seen as a vital necessity for struggling farmers across the country.

Thousands of low-income villagers lose their crops each year due to hailstorms, droughts and other natural disasters. They receive little compensation from the cash-strapped government.

According to Deputy Agriculture Minister Armen Harutiunian, the government will launch at the end of 2018 a pilot project that will insure some farmers growing fruits, vegetables or cereals against one or two types of risks. The government will subsidize insurance premiums with a special 10 million-euro (\$11.8 million) fund set up for that purpose, he said.

Germany's state-owned development bank KfW will contribute half of that money through a grant allocated to the Armenian Finance Ministry. The two sides signed a relevant agreement in Yerevan on Monday at a ceremony attended by Prime Minister Karen Karapetian.

"During the first year the [agricultural insurance] bureau will select the main risks and the main crops for the pilot project," Harutiunian told a news conference. "In the first phase there will be [insurance coverage for] maybe one or two risks and several crops:

vegetables or cereals. We will test the system within that framework and see which model works best."

Harutiunian said that the government is inclined to prioritize hailstorms as the number one natural risk. He also announced that the Central Bank of Armenia, which is also involved in the effort, is already "working with" private insurance firms. The latter are interested in the scheme despite the high risks involved, added the official.

Harutiunian could not say which rural areas will be first covered by the agricultural insurance program and whether it will be mandatory or optional for local farmers. The insurance bureau will work out these and other details in the coming months, he explained.

Some farmers cautiously welcomed the government plans while warning that agricultural insurance will not work if it places a heavy financial burden on them. They also said that it must not be mandatory.

"It all depends on the amount of premiums," Haykaz Asatryan, a grape farmer from the southeastern Vayots Dzor province, told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). "Right now villagers finance 90 percent of their agricultural work with loans [extended by commercial banks.] If they had cash they would already be able to buy insurance."

Armenia Debates Shift Away From Nuclear Power

By: Oksana Musaelyan

(EurasiaNet)- Armenia's Metsamor Nuclear Power Plant is the only nuclear plant in the Caucasus. Armenian officials have long debated building a new nuclear power plant, but the staggering cost has the country's government eyeing renewable energy as an alternative.

With its aged nuclear power plant scheduled to close in a decade, Armenians are discussing the feasibility of a shift to renewable energy.

A new Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement with the European Union has helped catalyze the renewables discussion. Metsamor, the only nuclear plant in the Caucasus, provides about one-third of Armenia's energy needs, but it is already past its original retirement date. As of now it is scheduled to close in 2026.

A provision in the EU partnership document calls for: "the closure and safe decommissioning of Metzamor [sic] nuclear power plant and the early adoption of a road map or action plan to that effect, taking into consideration the need for its replacement with new capacity to ensure the energy security of the Republic of Armenia and conditions for sustainable development."

Armenia's Justice Minister Davit Harutyunyan recently raised eyebrows by suggesting, contra previous government assurances, that the country wasn't necessarily committed to nuclear power.

"Imagine that tomorrow a new technology emerges allowing us to get the same amount of energy, but without a nuclear power plant," Harutyunyan told reporters in October. "Which path should we take? Definitely that of new technology."

Such comments, along with the EU pact, have fed concerns – ginned up by Russia, many believe – that the EU was forcing Armenia to forego nuclear energy. An article in Sputnik Armenia, headlined "Agreement with the EU as a Threat to Armenia's Energy Security: They Will Take Away Armenia's Nuclear Power Plant?" suggested that the EU was under the influence of a "Turkish-Azerbaijani lobby" intent on depriving Armenia.

As unfounded as those claims are, they nevertheless have provoked debate about Armenia's energy future.

Metsamor entered service in 1976, and was shut down after a massive earthquake in 1988 – the epicenter of which was about 100 kilometers (62.1 miles) from the power plant – raised fears that another earthquake could cause a nuclear accident. But in 1993, newly independent Armenia, impoverished and in the midst of fighting a war against Azerbaijan, felt compelled to reopen the plant.

In 2011, following the accident at the Fukushima nuclear plant in Japan, Armenia announced that it would shut down Metsamor in 2016. But in 2015, Russia offered a \$30

million grant and \$270 million loan to extend the plant's life another 10 years. If, as scheduled, a Russian nuclear plant on the Kola Peninsula near the Arctic city of Murmansk is shut down in 2019, Metsamor would be the only remaining plant of its generational type still in operation.

Armenia has long debated building a new nuclear power plant, but it's unclear where the money would come from. Estimates on the cost of a new plant run upwards of \$5 billion.

More recently, Armenia has started to look at a new technology of "modular reactors," which are a fraction of the size of a plant like Metsamor. "By means of this technology we could construct a station of whatever strength," said Ashot Manukyan, minister of energy and natural resources in October.

"This means a substantial reduction in investment expenditure for constructing a nuclear power station, and we also get the possibility of constructing small nuclear power plants with the possibility of subsequent expansion."

Advocates of renewable energy say that it is particularly well suited for Armenia because of its particular geopolitical situation: its borders with Azerbaijan and Turkey are closed, and its dependence on natural gas and uranium from Russia has led to an uncomfortable degree of political dependence on Moscow.

Armenia was the first country in the region to easily offer permits to construct small solar, wind, and hydro power generation plants, and today renewable energy accounts for about 12 percent of Armenia's total power consumption. That's projected to grow to up to 18 percent in the next two years, according to Astghine Pasoyan, head of the Armenian Foundation to Save Energy.

Most of Armenia's renewable energy today comes from small hydropower plants; solar and wind represent only a tiny portion of Armenia's total electricity generation. But that portion is growing: Solar panels with a capacity of 3.5 megawatts have been installed over the last 10 years, with more than two-thirds of that total built only over the last year, Pasoyan said.

Further expansion is in the cards: in May, Armenia's Energy Ministry issued a tender for a 55 megawatt solar power facility and a contractor, Arpi Solar, said in December that it will start work on the plan "very soon."

"We started with a very small number and the trend is huge," Pasoyan said. "I hope that the growth is not just in large-scale generation, but in average individual families, taking control of their energy needs and by doing that also helping the country strengthen its energy security."

Pending changes in legislation would further liberalize the energy market. "For a lot of local communities and local businesses this will be a good opportunity to invest in renewable energy," said Alen Amirkhanyan, director of the Acopian Center for the Environment at the American University of Armenia.

Amirkhanyan said that with sufficient investment in renewables, "there will no longer be a rationale for investing in very expensive technology, like building a new power plant."

Despite Justice Minister Harutyunyan's apparent endorsement of "new technology," other Armenian officials have said that Yerevan remains committed to nuclear energy. President Serzh Sargsyan, speaking October 27 at a meeting in Yerevan of the Council of Nuclear Energy Safety, said that the current agreement with Russia foresees the operation of Metsamor until 2027 "and later to implement phased installation of new nuclear blocks."

Prime Minister Karen Karapetyan, as well, said recently that "security issues are extremely important for us and we intend to always have nuclear power."

While the government may not be ready to abandon nuclear power altogether, its interest in renewables is genuine, Pasoyan said.

"The approach of the Armenian government is that Armenia will try to maintain nuclear power generation in its mix, simply because it is a national security issue," she said.

"No matter how much we talk about renewable energy, supplying the base load [of the country's energy needs] with renewables

is extremely complicated," not least because power from renewable sources is intermittent and depends on weather conditions, she added.

Armenia may also not have to build a new nuclear plant just yet, said Armen Manvelyan, an energy geopolitics expert at the Armenian National Academy of Sciences. "It sometimes happens that nuclear power plants are extended not by 10 years but 20, 30, and even 40 years," he said. With the Eurasian Economic Union planning to adopt a common energy market by 2019, the export potential of Armenian nuclear energy will become increasingly attractive, he said.

"If we use [Metsamor] better, and supply electricity to Eurasian and Iranian markets, it's likely that in 2022 or 2023, we could see the question of extending the life of this plant another 10 years," he said.

Italian Firm To Build New Road Around Yerevan

Traffic in Yerevan, 28 Sep 2017.

(RFE/RL)- An Italian company has won a \$33 million contract to build a section of a new highway that will bypass central Yerevan and connect two major highways leading to the Armenian capital.

The highway is constructed as part of a loan agreement signed by the Armenian government and the Asian Development Bank (ADB). The first 5-kilometer stretch of the road was inaugurated a year ago.

The government went on to call an international tender for its second section that will be about 10 kilometers long. The Italian construction firm, Tirrena Scavi, was declared the winner.

Yerevan Mayor Taron Markarian and a senior Tirrena executive, Giacomo Lombardi, signed a construction contract recently.

Work on the four-lane road will start early next year and take two years.

The road will pass through Yerevan's southern and western suburbs close to the two national highways. It will reduce traffic congestion in the city.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com
www.metrasshipping.com

With Opening of Turkish Border, Georgia's Armenians Grow Uneasy

By: Bradley Jardine

A few weeks ago, residents of the village of Dadash, on Georgia's border with Turkey, blocked the main highway connecting the two countries. Their aim, they said, was to call attention to rampant lawlessness in the area since the opening of the border post with Turkey in 2015.

In particular, they assert that their livestock is being stolen, blaming Turks in neighboring towns.

A member of Georgia's parliament, Enzel Mkoyan, visited the village the day after the protest to hear out their grievances. A large majority of area residents is ethnic Armenian.

Residents told him that cameras on the Turkish side showed that the stolen animals had indeed been taken over the border. They also maintained that local authorities have been of little help.

"We live on the border and are very worried," one of the villagers, Tsolak Martirosyan said at the meeting, according to an account by local news website JNews.ge. "Why is the Turkish side equipped with video cameras, and our side isn't? What century do we live in?"

The problem is not new, residents complained. A village nearby, Kartsakhi, staged a similar protest in 2015, threatening to obstruct the construction of a new international railway through the area unless the authorities took action to find stolen property.

Mkoyan promised help. "I called all ministries – the Ministry of Internal Affairs, the Foreign Ministry, and also the border police," he told the crowd. "They are all worried about what happened and they promised to help. The state is behind you."

But residents across the area say they want more than government assurances. "It used to be much safer here, but now the police are doing very little," said Rima Gharibyan, the director of JNews. "Robberies have increased dramatically in recent years but no one will help us."

The municipality of Akhalkalaki, which contains Dadash and Kartsakhi, is highly dependent on remittances from Russia and has been badly affected by the ruble's decline. This has resulted in a rising crime rate. "Ever since the border with Turkey

An old Ottoman fortress watches silently over Akhalkalaki. In 2015, red graffiti appeared in Turkish, warning local Armenians "We Will Return!". (Photo by Bradley Jardine/Eurasianet)

opened we've had nothing but trouble," said Kristina Marabyan, a reporter for JNews. "Corruption is growing here – it's like a return to the Soviet era."

The nearby border crossing, between C-69Id-69r in Turkey and Kartsakhi, was reopened in 2015, after being closed for 10 years, amid growing ties between Tbilisi and Ankara. Georgia's leadership has been cultivating its relationship with Ankara in recent years, in a bid to attract foreign direct investment and further its own NATO ambitions.

The situation around Akhalkalaki is particularly sensitive due to the high density of Armenians living there. After the Russian Empire conquered the area in 1828, many Muslims fled to the Ottoman Empire and the tsarist government resettled the area with Armenians, "seeing them as more reliable than the local Muslims," according to Timothy Blauvelt, a historian of Georgia at Ilia State University in Tbilisi.

Amid the genocide against Armenians in the Ottoman Empire during the First World War, the south of Georgia took in many people who were fleeing the massacres. "Most of us have family from Kars and

Erzerum" in Turkey, Marabyan said. "We became a region of refugees."

Fear of Turkey has only heightened in recent years. Shortly after the border opened, someone using red paint wrote "we will return" in Turkish on the old Ottoman fortress silently watching over Akhalkalaki, local media reported.

"The problem is that [the Turks] have no respect for our local traditions," Marabyan said. "I don't want my country to be somebody's playground."

Many in the region saw the Russian military base in Akhalkalaki, which closed in 2007, as an important bulwark against Turkey. An old Soviet military base stands in ruins in Kartsakhki, overlooking the border. "Communism begins here!" is inscribed on its wall, for the benefit of the NATO soldiers who used to be based on the other side. Now, the town is in decline.

Despite the town's new asphalt road, designed to help speed cargo across the border into Turkey, the village has experienced little economic benefit from the border's opening. Locals complain that the growing number of heavily loaded trucks passing through the town are actually

causing damage to the surrounding houses.

Others complain the open border is accelerating Akhalkalaki's economic malaise. Turkish citizens regularly visit to buy food, cigarettes and gasoline, all of which are cheaper than in Turkey. Prices are reportedly rising as a result.

There's also the issue of brothels and prostitution. Several brothels have opened in Akhalkalaki and neighboring Akhaltsikhe, which – locals say – was unheard of before the Turkish border opened.

In November, residents of Akhaltsikhe held a protest against the Turkish-oriented sex trade. But it was only ethnic Georgians who participated, Gharibyan said. "Armenians didn't take part," she said. "Every time we are involved in protests such as these local officials dismiss it as national hostility toward Turks, so it's better for us to leave it to the Georgians."

One of the most controversial symbols of Turkey's growing presence in the region is the new Baku-Tbilisi-Kars (BTK) railway, which passes through the area and was built with largely Turkish and Azerbaijani labor.

"On the one hand, people in Akhalkalaki are afraid of the BTK strengthening Turkish influence in the region," said Ghia Nodia, a political scientist at Ilia State University. "But on the other hand they are hoping it will lead to economic opportunities."

But many have felt left out by the project. In 2016, a local Armenian activist Vahagan Chakhalyan released a public statement attacking the Georgian government's "Turkification" policies. In Chakhalyan's words, "Turkish-Azeri capital is taking over the business market, and not hiring Christians."

Chakhalyan and his party, the United Javakh Democratic Alliance, have long had a tense relationship with Georgian authorities, who accuse them of harboring separatist tendencies. Several party activists, including Chakhalyan, were even arrested in 2008 following a fatal bombing at the home of Akhalkalaki's chief of police.

Locals say that Tbilisi exaggerates the separatist threat. "If we are separatists then where do we go?" Marabyan asked. "Would we join Armenia? They're in an even worse position than we are."

Poll Finds Strong Support For Armenian Military

The Armenian military remains the most trusted institution in Armenia, according to an opinion poll conducted recently.

The Armenian branch of the U.S.-funded Caucasus Resource Research Center (CRR) interviewed more than 1,600 randomly chosen households across the country in November as part of the CRR's annual Caucasus Barometer survey. The survey gauged public opinion in Armenia and Georgia on a wide range of issues facing the two neighboring countries.

According to its findings released last week, 51 percent of Armenians "fully trust" and another 26 percent "rather trust" their armed forces. The CRR's previous surveys found similarly strong popular support for the Armenian army, a sentiment that appears to reflect the unresolved Nagorno-Karabakh conflict.

The latest CRR poll shows that the Armenian Apostolic Church and other religious organizations active in the country

were the second most trusted institution, with 74 percent of respondents having confidence in them.

The poll found much lower degrees of public trust towards the executive and legislative branches of government. In particular, only 18 percent of those polled said they trust President Serzh Sarkisian, according to the CRR. Public confidence in the Armenian parliament was found to be even weaker.

Respondents were also asked questions relating to foreign policy. Two-thirds of them said they approve, in one way or another, of Armenia's membership in the Russian-led Eurasian Economic Union. Accordingly, 64 percent described Russia as Armenia's "friendliest" foreign partner.

At the same time, 55 percent of those polled voiced varying degrees of support for Armenia's potential accession to the European Union.

Varak's Crescent

Flying across Oceans

By: Varak Babian

The Cranes had tried, several times, to bring new life into the world, but failed.

Mrs. Crane suggested that perhaps Mr. Crane leave her and try his luck with another willing female. "I know having children is important to you, I don't want you to resent me," she had declared one spring afternoon. Mrs. Crane realized her suggestion reinforced the martyr complex she had grown weary of, but she meant it.

He listened, knowing that his reaction was and would be surveyed, then analyzed, and then analyzed once more. He took her head gently into his chest and crooned her favorite song. Their love of harmony had been the catalyst for their maiden conversation. He had sang for her by the shallow wetlands. She responded, quite cheekily with a tune herself. The rest was sorted.

"As long as we're together, I'm the luckiest male in the world." And with that anecdotal compliment, Mr. Crane had put his lovely life-partners' worry to a momentary rest.

Their love was intense, and in due time their passion for one another was rewarded with a beautiful set of twins. They coparented beautifully. He was the worrier, she was pragmatic. Both felt their life had purpose now, and they would catch each other staring at the twins, with admiration blanketing their young.

She was proud of the nest she had built. It hadn't been easy. If she had one strong characteristic, it was her resourcefulness. She had once overheard that Scorpios were often resourceful. Mrs. Crane didn't know what a Scorpio was, but she liked identifying as one. It made her feel exotic, a far cry from her very matter-of-fact existence. Her home was cozy: a suitable place where her little ones would be provided for and supported until they would be strong enough to just pick up and go.

She had gifted two miniature versions of herself into the world, and she often worried about them. She was told they resembled her in looks and personality, but all she could see in their little faces was her significant other.

Their romanticized, postcard-worthy existence was often compromised. Mr. Crane couldn't provide his family with what he thought they deserved, though not for lack of trying. His sharpened sense of frugality made him feel both proud and defeated. He routinely worried about the future, as sadness started to play a weightier role in his day-to-day life. He loved his offspring uncontrollably. That same love proved to be the stepping stone toward his insecurities. Was he worthy of being a father? A mate?

He had flown far, far away with the

hopes of recalibrating his reality, finding a more suitable place to live. A place "worthy enough for my beautiful family." A place where shelter came easy, the weather was serene, and all they would have to worry about was what kind of protein they would devour for breakfast. He had gone with the promise of returning, and she managed to find comfort in that.

Mrs. Crane had tried to make him understand that things would probably never be ideal. Life wasn't supposed to be constant bliss. Whatever hardships they encountered, they were strong enough as a pair to make it work. She could have spent more time scavenging the streets, finding useful knickknacks and such. He could have looked for work with the undesirable crowd, showing off his pitch and charm for the humans huddled around park benches all across the city. They were known to offer bread and salty snacks to performers who would saunter past their feet. He didn't listen, he was stubborn. Filled with too much pride. He believed the answer was waiting somewhere else, someplace different.

She often felt alone. She had moved quite a lot during her life. She had met some fine living souls, souls she would even consider sharing secrets with. But they were scattered all around the world. She couldn't locate them even if she tried. Whenever her reality got too overwhelming, she would chirp the same song her husband chirped when he tried to comfort her. She had a beautiful singing voice, and anytime she produced a song the foot traffic beneath them would come to a halt as the passersby would raise their heads and admire the melody.

They lived near the airport. She could see the impressive chrome-plated sign from her stoop. She loved examining the people coming in and out of those big, shiny glass doors. She would often make up stories about each of them.

The couple holding hands saying farewell were star-crossed lovers. She gave them an imaginary makeover to assist with the improvised fiction. The tall man was wearing a navy brimmed hat. The woman was wearing a charming sequined skirt. Their respective families never showed an inclination to be cordial, and forbade them from starting a life together. She had the luxury of bearing witness to the last time the couple would ever hold each other in their arms. He was moving away. Flying across oceans. He couldn't bear live so close to his soulmate knowing they couldn't wake up to each other. She quit her job, abandoned her hobbies, muted her passions. She would never entertain the idea of companionship with anybody ever again.

Mrs. Crane set her glare on an ivory-haired, heavyset man with impressive bags

under his eyes. He was in the process of hailing a cab. She decided his name was Steve. Steve had been adopted, a secret unlatched and communicated to him on his 18th birthday. He desperately wanted to learn the language of his birth parents, but it proved too difficult. Who would teach him? He had managed to learn how to say hello, and he offered the greeting confidently to the man who was maneuvering to make room for the suitcases in his trunk. When Steve was younger, he hated that he looked so different from his peers at school. All of them fair-skinned, with light eyes. His hair the shade of coffee. His eyes chestnut brown. As he grew older, he decided to research his family origin and fell in love with its history, culture, food. It was his first time laying eyes on where his people had come from. The old man started to get teary-eyed, missing the parents he had never met.

Mrs. Crane was ready to take a break from the unknowing subjects and their various story arcs when she spotted a young boy sprinting out of the airport. The boy dropped his luggage, kneeled down, and kissed the pavement. The boy howled "I'm home, I'm home!" She couldn't help but feel bad for him. That specific spot was under a huge tree, and she had witnessed firsthand a group of roughnecks squeezing out their waste from above. She realized that the cleansing action had to be done, but have some class, she thought. There were ample places where that conduct would not be seen. She hated all things tacky, and she moved her beak side to side in pity as the young boy smooched the shit-stained sidewalk.

Over the course of her time spent by the impressive chrome-plated sign, she started to notice more people than usual making their way toward the building. More crying, more luggage, more disheartened looks. She would often hear more goodbyes than hellos. She remembered saying goodbye to her husband, and how she didn't want to cry in front of him. He had a long journey ahead, and she didn't want him to be worried. She assured him they'd be fine, and wished him a speedy return.

When most other mothers on the block were probably fast asleep, she would be perched on her usual spot. Her little ones fast sleep just outside her field of vision, her stare fixated on the same path in the sky where he had flown away that sad afternoon.

She would issue forth her melancholy song as the groups of people below would walk toward the shiny glass doors. They would start to cry. As they hugged and kissed each other, they would hear her voice. They would look up at her, at her unassuming home, and start to cry even more.

She was convinced that the pain she felt on her own quill must be palpable. She thought of happy times. She thought how Mr. Crane would say something like, "They're crying because your voice is so bad it's hurting their feelings!" Always so sarcastic.

She'd had enough of feeling sorry for herself for that specific night. She nestled her body on top of the twins. Mrs. Crane veiled her ears with her stained feathers, trying to drown out the sadness rising from below.

(This short story was first published in The Armenian Weekly)

ՅՈՒՆԻԲԱՐ
TORONTOHYE

Խմբագրության կողմից

«Թորոնթոհայ» պատասխանատու չէ իր էջերում մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան:

Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Join us
www.facebook.com/Torontohye
TorontoHye newspaper

Jivan Avetisyan: We need to find a way to present our reality- the war, our conflict to the rest of the world

Jivan Avetisyan's The Last Inhabitant was screened at Hamazkayin Toronto's Pomegranate Film Festival, Nov 15-19. It received an honorable mention in the Best Feature Film category for its "intimate storytelling, brilliant acting and stunning cinematography."

TorontoHye editor Karin Saghdejian caught up with the director and had a chat with him regarding his films and the struggles behind their making.

Interview by: Karin Saghdejian
Translation by: Varak Babian

T.H.- The lion's share of your films' content is focused on Artsakh. Why is that?

J.A.-There's a pretty straight forward reason. As I see it, if there are 10 issues that cause the Armenian people a certain level of concern; all 10 of them either directly or indirectly have a connection with Artsakh.

It's my opinion that each one of us have a responsibility to sort our every day, or some part of our existence, in a way that allows us to give back to our motherland. In some capacity, we need to work towards the betterment of Armenia, and specifically Artsakh; particularly because the war there is very much still alive and ongoing.

I'd be remiss to try and forget about the people that have left an impact on my life; personally, I wouldn't be able to forget certain events that have shaped my reality. We have an obligation to remember and inform the world about our war.

Simply put- with art, with culture, we have to achieve a certain level of prestige. This will, in turn, allow us to be able to stand side by side and support the soldiers that are risking their lives to make sure our borders are safe. This is a crucial, all-encompassing process. We need to strive for greatness, and the success we achieve in Europe, in the United States, in any corner of the world- will make it that much easier for people to love and accept Artsakh in their hearts. This way, we'll get that much closer to the desired dream of an independent Artsakh, recognized unanimously by the international world.

Finally, I'm from Artsakh. It's fulfilling for me to craft stories about my village. Not only the village, but everything good that surrounds and is associated with it as well.

We can't share stories of love and romance, like the French. We can't do action films like the Americans. That's their life, their reality. We have the ability to speak about ourselves. The talking point is not only the war. It's the culture, the people, the traditions. All this, under a common umbrella and highlighted by the vibrancy of the human disposition.

We need to find a way to present our reality- the war, our conflict to the rest of the world.

T.H.- On that note, in your films, though you deal with war, you tend to stay away from nationalistic rhetoric; focusing more on the universal angle.

J.A.- That rhetoric might fall on deaf ears. There are many people worldwide who are ignorant on the matter. They might not consider our opinion to be a plausible observation. Who do you try to sharpen and aim your sword towards?

Let's be frank. There's a certain viewpoint that critiques the soldier. Asking, "Why would they risk their lives? Let them live a life free of combat." If you were to speak with the non-Armenian, in most cases

they don't comprehend the issue.

We have a tendency to do a lot of romanticizing. We have focused on toasting ourselves, getting lost in songs. We've forgotten to put in the work. We need to put in the work. We constantly engage in patting ourselves on the back. We've become our own number one fan. We're satisfied with our own stories of heroism, our recollection of dismay and horror. Enough of circulating the same stories. Congratulating ourselves, fists pounding on the dinner table, proclaiming our strength.

We need to roll up our sleeves and prove what we believe to be true to the rest of the world. You can only connect to a wider audience by tapping into their innermost world.

This is the journey. They have to breathe through your character. The terror has to be felt by their own psyche. They need to realize that this unpredictable world is not bubble wrapped for their protection. Anything can happen.

That's why I share stories about war, always preaching peace. I try to package this unsafe, unpredictable world into a safer one- even if it's only for a moment.

T.H.- This was very noticeable. That might be the reason why people enjoy your work. It's not a one-dimensional position on an issue, but the suffering of human struggle.

The villager has a relationship with his Azeri neighbor. Sometimes the villager is right, sometimes his neighbor is. The people of Artsakh becomes real in your films, they're humanized. The individual is not only a soldier, not only a member of a military front, but a person. A person not unlike me or you, dealing with their own personal quarrel with existence.

How do you collect your stories? How do you decide which topic or idea is "worthy" enough to create a film around? What is your selection process like?

J.A.- I come across different ideas and topics in a variety of ways. After familiarizing myself with the subjects that seem to stick, I let it percolate. I come back to the story that moved me the most in the first place, and I have an honest conversation with myself. Can the idea blossom into a subject for a film? Do I have a desire to share the story? Do I find it captivating? I trust myself, because all the films that I've created mean something to me, I appreciate them. I consider them timely created films.

The film that I decide to embark on five years ago, ideally would be finished five years ago. Because my feelings, my thought process, my senses were moved in a specific way during that time.

I constantly try to submerge myself in fresh, different topics. That doesn't mean the work that I've already created should reflect anachronism. We strive to create content that won't quickly be uploaded to Youtube, or any other online platform. Rather, the films should circulate different film festivals, and be a part of the dialogue

Director Jivan Avetisyan at the premiere of "The Last Inhabitant" at the Venice International Film Festival in September

focusing on films across the world.

Our conceived film idea has to do with Artsakh, but not about the physical battle itself. The film has the aptness to battle for its own justice, it's warranted rights.

It's not a film that we've shot for the purpose of just being a shiny trophy that boosts our ego. The best way to attain pride through film, is in it reaching and making an impression on a wider audience. If the "other" can understand, appreciate and recognize the struggles of our tribe; if they can grasp the pain felt by a nation after losing a soldier in battle, that's the end goal. Is there anything more important than that? For this reason, we have to have a film that encapsulates the fighting spirit. Not one that glorifies the carnage, but rather lauds peace.

Of course, we have to have the ability to educate the masses about our sometimes bitter and harsh reality. There's often a very dry, slanted perspective offered towards our neighboring country. We believe that once you call a spade a spade, we're ultimately in the right. Who gets to give that final conclusion?

We need to approach the subject matter the right way. We're currently experiencing complicated times. 100 years ago, when facing the Red Genocide, the masses were easily influenced. They would be told that their tzar is evil, and that was that. Today's individual has to be captivated in a more delicate manner. People today are swamped with information, and it makes it difficult for them to be convinced of anything. It's not the same villager of 100 years ago, where you would be able to say "You're high ranking official is starving you, you must kill them so that Communism can prosper, and in turn you will too."

Today's individual is complex. They are all-knowing. If you ask them about genocide, they will tell you all about the different stages, the different methods of extermination. If you ask them about war, they know all too well about the devastation that comes along with it.

You try to impart a specific isolated detail, a single gaze; a moment that can be

compared to the viewer's already existing internal conflict. There's no need to show how skulls are bashed, or preach the enemy's lack of moral fiber. The modern-day human is rarely shocked. You must rev their emotions, make them feel. It doesn't have to be a grand gesture, sometimes all you need to do is whisper a word or two. We, as humans, have the ability to harness emotion. A human being, granted affected by the universality of sin, was created using God as a template. The human is sensitive.

T.H.-What kind of difficulties do you encounter during the process of completing your films?

J.A.- Unfortunately, the process of creating art has its limitations. To put it simply, the most considerable roadblock is the procuring of necessary finances. It's an arduous process.

We try to spread the word, and relay the importance of Artsakh to whoever will listen. We try to locate individuals that have the desire to leave their impact on the film by helping to make the completion of it a reality. The whole process can be overwhelming. Making a film is expensive. Making a film with the production value comparable to its international counterparts takes a lot of money. It's not enough to have two cameramen, two actors, and a director. You need production assistants, producers. You need a cast arranged with internationally recognized talent, so that the film gains attention on the international market. Many, many cogs in the wheel.

So, you have to worry about not only creating the best possible film, but being able to secure the necessary financial help. On top of that, there are political matters. Trying to persuade an actor to be featured in a film that deals with Artsakh, all the while knowing that the actor being "blacklisted" is a likely possibility. Also, you need to convince the people on the production and distribution side not to be intimidated by the aggression and bullying tactics of Azerbaijan. The truth is- every single person who has

cont. on page 29

Տափիկի Խոհանոց

Սուրբ Ծննդեան Աանդութիւններ

Սոնիա Թաշճեան

Սովորաբար բոլոր հայկական շրջաններու մէջ, Յունուարի 5ի երեկոյան ժողովուրդը կը հաւաքուի եկեղեցւոյ մէջ, Ճրագալոյծի պատարագով միասնաբար ոգեկոչելու Յիսուս Բրիստոսի ծննդեան տարեդարձը: Աանդութեան համաձայն, պահքի շրջան է եւ այդ օր պահքը կը լուծարուի եւ հաւատացեալները կը ստանան Սուրբ Հաղորդութիւն: Մասնակիցները իրենց հետ վառուող մոմեր կը տանին տուն, տօնական ընթրիքի սեղանի մոմը վառելու համար, այդպիսով Բրիստոսի լոյսը բերելով օջախ: Ապա դարաց դասը կը շրջի տունէ տուն եւ «Աւետիս» երգելով մարդկանց կը փոխանցէ Յիսուսի ծննդեան անտիսը:

Ամսի 6ին կը մատուցուի Պատարագ. կը կատարուի ջրօրհնէքի արարողութիւն եւ Յիսուսի մկրտութեան ծէսը: Աանդութեան համաձայն օրուայ ամենախոշոր նուիրատուն առիթ կ'ունենայ ըլլալու օրուայ կնքահայրը: Հաւատացեալները կը խմեն ջրօրհնէքի ջուրէն եւ իրենց հետ փոքր սրուակներով կը տանին իրենց տուն, տարուայ ընթացքին հիւանդութիւններու դէմ որպէս սպեղանի: Յաջորդող օրերուն քահանան այցելելով բոլոր ծովները կը կատարէ տնօրհնէքի ծիսակարգ: Սովորաբար տօնական ճաշատեսակներն են. բրինձով փլաւ, ձուկ, տապակած կանաչի, անուշապուր, տարեհաց կամ կաթնահունց: Ի դէպ, որոշ շրջաններու մէջ պահքը կը լուծարեն ամսի 5ի գիշերը, իսկ այլ տեղեր՝ ամսի 6ին, Պատարագէն տունդարձին:

Սակայն առանձին շրջաններու մէջ, դարերու ընթացքին ձեւատրուած է նաեւ այլ սովորութիւններ, որոնք հետաքրքիր այլազանութիւն կը ստեղծեն մեր այդպէս ալ հարուստ աանդութեանց մէջ:

Ձէյթունի մէջ, եկեղեցիէն վերադարձին, պահքը կը լուծարեն ճաշակելով չոր նուիկի (վայրի բանջար) տապակայ. այն յիշողութեամբ, որ Յիսուս ծնած ըլլալով մուրի մէջ, Աստուածածինը իրեն պարուրած է այդ բանջարի տերեւներով: Ապա երեքական գաւաթ կը խմեն իրենց տնական օղիէն եւ կը ճաշակեն մատաղի միսն ու արգանակը, բրինձ-ապուր, ձուածեղ, քամած մածուն, կարագ ու մեղր:

Խարբերդի մէջ սովորութիւն էր այդ գիշեր ճաշակել փերփեր (փիփերթ) ապուր: Աւետիս երգող պատանիները, տանտիկիներու կողմէ կը վարձատրուին ստանալով կորկոտ, տիւր - դաւորմայ, գինի, հակիթ, հաց, ռուպ, եւայլն... Այս օրը կը նշուի նաեւ «Աւետիս» եւ «Տօնապետ» անունը կրող մարդկանց անուանակոչութեան օրը: Իսկ Ղզարի հայերը, ջրօրհնէքի արարողութեան ժամանակ սովորութիւն ունեցած են աղանիներ թռցընել:

Հաճընի մէջ սովորութիւն է այդ երեկոյան ուխտի երթալ քաղաքին մերձակայ Ս. Յակոբի վանքը: Կէս գիշերին զանգերը դօղանջելով կ'աւետեն Յիսուսի ծնունդը. այնուհետեւ կը սկսի Պատարագը, որու ընթացքին պատանի հովիւներ դպիրի շապիկ հագած, իրենց հովուական սրինգները նուագելով կը յառաջանան դէպի խորանը, ապա կ'երգեն «Խորհուրդ մեծ եւ քանչելի» շարականը, որուն կը միանայ վանքի շրջաբակին մէջ մայող ոչխարներու ձայնը, ստեղծելով Յիսուսի ծննդեան պատկերը: Յաջորդ օրը, Յիսուսի մկրտութեան արարողակարգը կը կատարուի գետեզերքին: Ծէսի ընթացքին, եկեղեցականը միւռն կը կաթեցնէ գետին մէջ՝ օրհնելով ջուրը, ապա ընտրեալ կնքահայրը խաչը կը նետէ ջուրին մէջ, որուն կը սպասեն երիտասարդները, որոնք անմիջապէս կը նետուին ջուր՝ խաչը հանելու պատիւը եւ օրհնութիւնը վաստակելու համար:

Եոզկատի մէջ վարժարանի ուսուցիչը աշակերտական երգչախումբին կ'առաջնորդէ տունները երգելու օրուան յարիր շարականներ: Բնականաբար տնեցիք կը հիւրասիրեն պատանիներուն եւ նուէրներ ալ կ'ընծայեն: Միաժամանակ, ուրիշ պատանիներ, գօտեկախի սովորութեամբ, ծնելոյզէն կը կախեն իրենց տոպրակները, երգելով. «Բրիստոս ծնաւ եւ յայտնուեցաւ, աւետիս, կեր գաթաս կախէ». տանտիկիները լսելով այս երգը, տոպրակները կը փութան լեցնել տան սեղանի բարիքներով: Կէս գիշերն անց, կոչնակի ձայնը մարդկանց կը տանի եկեղեցի, հաւաքական աղօթքով նշելու Բրիստոսի ծնունդը: Տունդարձին, մարդիկ փողոցին մէջ գիրար կը շնորհատրեն. «Բրիստոս ծնաւ եւ յայտնուեցաւ, ձեզի մեզի մեծ աւետիս» խօսքերով: Վերադարձին, ընտանիքն ամբողջ կը հաւաքուի տան հիւրասենեակը, ուր բոլորը, հերթաբար կը մօտենան համբուրելու տան աւագի ձեռքը եւ ստանալու նուէր:

Տէօրթեօի մէջ ծննդեան անտիսը երգելու համար, բազմաթիւ խումբեր կը հաւաքուին, կը շրջին փողոցներով ու տուններով: Պատանիները ձեռքերնին բռնած կ'ըլլան հովիւի խորհրդանշական ձեռնափայտ և մախաղ. մարդիկ շնոր-

հակալութիւն կը յայտնեն երգողներուն հիւրասիրելով մրգեղէն եւ չէօրէկ: Նախօրէին, երիտասարդ աղջիկները երգող պատանիներուն համար հիւսած կ'ըլլային փոքրիկ պայուսակներ կամ մեծ գուլպաներ, որպէսզի ընծաները մէջը լեցնեն: Ջրօրհնէքը կը կատարուի գետեզերքին, որմէ ետք տան բոլոր կարասներն ու կաթսաները կը լեցուի միւռնուած սուրճ ջուրով. ընտանիքի բոլոր անդամները կը լոգնան այդ սրբազործուած ջուրով: Ոմանք այդ ջուրը կը պահեն արծաթեայ սափորներու մէջ, որպէսզի ամէն օր կաթեցնեն ամենօրեայ խմելու ջուրի կարասին մէջ:

Սուալերան ժողովուրդը «Տունէն Զէտէկ» (տան զատիկը) կը կոչէ այս տօնը: Խթման գիշերը, աւետիս երգող պատանիներ, երբ լուսաբացին կը հաւաքուին եկեղեցւոյ բակին մէջ նուէրները բաժնուելու համար, նուէր ստացած դպակները կը նուիրաբերեն եկեղեցուն: Տարածուած հաւատալիք մըն է, որ այս մոգական գիշերուան այն ակնթարթին, երբ ծառերը կը խոնարհին, եթէ ռեւէ մէկը ինչ որ բան խնդրէ, անպայման կը կատարուի: Երիտասարդներ սովորութիւն ունին մոլթնուլոյսին, կոչնակի զանգին հետ իջնել ձորակ, լողալու վտակին մէջ, որքան ալ պաղ ըլլայ անոր ջուրը: Ջրօրհնէքի պատարագէն լետոյ, գիւղացիք իրարու շնորհատրական կարծ այցելութիւններ կու տան. միմեանց կը դիմեն՝ «Ամէն տարի այս օրը ողջ-առողջ մնաք» բարեմաղթելով: Տօնի յատուկ ճաշն է կոլոլակով մածնապուրը:

Քեսապի մէջ, ըստ հին ասանդագրոյցի, գիշերուայ մթութեան մէջ, երիտասարդները գաղտագողի մտնելով գետին մէջ, իրենց հետ բերած են տափակ քար մը եւ թաղած իրենց տնամերձ պարտէզին մէջ, աղերսելով բերքի առատութիւն:

Մարաշի հայութիւնը Սուրբ Ծնունդին նախորդող օրը սովորութիւն ունի գառնուկ կամ ուլ զոհաբերել, որպէսզի տօնական սեղանին պատրաստեն բրինձով, չիրերով եւ ընկուզեղենով փորը լեցուած ամբողջական խորովածը: Նոր Նախիջեանցիք տօնի առիթով կը թխեն «թելբաց կուբաթի» անունով ձուկով հացը: Վանի ասանդական խոհանոցին մէջ այդ առիթով պատրաստած են դոշաքով եփած ալրեճաշ ու ռշտա ձաւարով փլաւ:

ԳՆԴԻԿ ՄԱԾՆԱՊՈՒՐ

Բաղադրութիւնը

գնդիկի համար՝
1 գաւաթ մանր կորկոտ
1 գաւաթ ծեծած միս
50 կրամ կարագ
կարմիր եւ սեւ պղպեղ
քիմիոն
աղ
ապուրի համար՝
1 լիտր մածուն
1 լիտր ջուր
1 հակիթ
1/4 գաւաթ բրինձ
փոշի անանուխ

Պատրաստութիւնը

-Գնդիկի մէջ դրուելիք կարագը փոքր խորանարդներու վերածել, ըստ ցանկութեան վրան կարմիր կծու պղպեղ ցանել: Խառնել գնդիկի խմորի բաղադրիչները եւ շաղել: Ապա վերածել փոքր գնդիկներու, իւրաքանչիւրն մէջ կտոր մը կարագ դնելով:

-Ապուրին համար, մածունը զառնել հակիթով եւ եռացնել. ապա խառնել եռման ջուրը, մէջը եփել բրինձը, ապա գնդիկները եւ մատուցել տաք:

Jivan Avetisyan: ...

cont. from page 28

his or her name attached to the film might be flirting with danger. At one point, the Azeri will come by your door and huff, and puff, and try to blow your house down.

So, if somebody think I'm a worthy film maker, I'll take the compliment, but it is simply not enough. I can't be satisfied. The artistic side is rarely enough. It is an ongoing quest. From the birth of the idea of the film, to actually getting it out there for the world to see.

T.H.-The issues you have to deal with seem more complicated than those of your average production.

J.A.-The main actress in the film is Lithuanian. She is now "blacklisted". For years she's been presented with the story of our conflict. Not only does she act in the film, but by doing so she's chosen to display an allegiance to a certain side of the issue. So, you have to understand, this isn't only a film. I've worked with actors from Iran. These actors have been presented with my thought process, my narrative dealing with the conflict. They've chosen not to go to Azerbaijan for future work. It's a multi-faceted struggle. I consider it to be an important segment of the Armenian Cause.

T.H.-Naturally, films that are similar to yours, demand enormous budgets in order to succeed. You're a director that lives in Artskah, in Armenia. Does your current geographical place of residence make the process of securing pertinent funds even more difficult?

J.A.- I'll try to answer in the most simple, delicate manner. The majority of help is acquired with the film being showcased at different festivals and exhibitions- specific showcases domestically and at other times, in the Diaspora. Donations also help. I'm constantly in touch with different people, representatives of different funds, organizations. I've been lucky enough to have relationships with individuals that believe in both me and my craft. They're keen to accept the invitation to be a part of the completion of the work. We're trying to garner the interest of European counterparts in hopes of transitioning production to a larger scale. There would be cooperation on the creative process, with a certain level of financial assistance as well.

There isn't one singular way. For example, for our next film we're using a crowd-funding page in hopes of securing financial help. Of course, this method won't bring all the required funds. We try to find help where we can. Bit by bit, using different avenues.

Also, for my next two films, I've secured financial assistance and support from the Ministry of Culture of the Republic of Armenia. State sponsored help truly makes an impact.

T.H.-How much of a wide release did The Last Inhabitant enjoy? Apart from Armenia, where else was the film screened?

J.A.-We've had the pleasure of having the film enjoyed by audiences in the United States, Sweden, the Netherlands, Iran, Lebanon, and Canada. There's talks of Australia being a possibility. A couple of other countries seem to be an option as well. We'll have to wait and see how it all pans out

Հ.Օ.Մ.-ի Հայն
Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղ

ARS ROUBINA CHAPTER TEL: (416)-491-2900 ext.3211
www.ars-canada.ca email: arstoronto@gmail.com

Նոր Տարուայ եւ Մ. Միւնիքի առթիւ կը շնորհաւորենք մեր բոլոր
անդամները, բարեկամներն ու բարերարները մաղթելով բոլորին
առողջութիւն, Յաջողութիւն եւ Երջանիկ Օրեր

◊ Անդամական Ժողով Յունուար 13, 2017
Նախաճաշ ժամը 10:00-ին
Սկիզբ Ժողովի ժամը 11:00-ին
(Յիշեցում: Ձեր անդամականները կրնաք ընել այդ օր)

◊ Հ.Օ.Մ.-ի Օր Յունուար 28, 2018
Մասնաճիւղի 55-ամեակի կ.ե.ժամը 4:00-ին
Տօնակատարութիւն

Գրաւուած Թուականներ

Բուն Բարեկենդան Փետրուար 16, 2018
Հ.Օ.Մ.-ի Հոգեհանգիստ Փետրուար 25, 2018
Կանանց Միջազգային Օր Մարտ 4, 2018

ARS Social Services Office working hours Mon to Fri from 10 a.m. to 2 p.m.
Ընկերային Ծառայութեան գրասենեակի ժամեր՝ Երկշ.էն Ուրբ.՝ 10:00 – 2:00
Հեռ: 416-495-0644 Է-նամակ: arssocialservices@yahoo.ca

Answers to January 2018 issue of Armen's Math Corner
Sr. Prob. \$ 68.50 Jr. Prob. 4m x 5m x 6m

Armen's
Math Corner

(January 2018)

Junior Problem :

The total cost for an extra large pizza at ArmoPizza store is \$16.50 plus \$1.75 for each topping (all tax included). Aris has invited his friends for his birthday party. They want to order three extra large pizzas, two of which have 3 toppings and one has two toppings. How much would their order cost in total, if they pay \$5.00 in tips?

Senior Problem :

A rectangular shed has edges measured in whole numbers. The areas of the faces are 20 square metres, 30 square metres, and 24 square metres. What are the dimensions of this shed?

see the answers reversed on this page

Dr. Raffi Aynaciyan

braces
for children
and adults

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)
Orthodontist

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Ara Graphics

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE
DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan 647-860-6646

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
T O R O N T O H Y E

Torontohye Newspaper

Publisher
Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com
Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215
Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոնդեան

Աշխատակիցներ

Արշո Չաքարեան
Թամար Տոնապետեան

Էջադրում

Արա Տեր Յարութիւնեան

Վարչական Պատասխանատու

Յելեն Նաճարեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարութիւնեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Helen Najarian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian (aragraphics@gmail.com)

CASSANDRA HEALTH CENTRE

**ARMENIAN
MEDICAL CENTRE & PHARMACY**

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian

Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre

2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111

to arrange an appointment

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետղականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցների 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

**Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը**

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

SHOP IN ARMENIA

www.shopinarmenia.ca

info@arcexpress.ca

Tel: 1(855)-200-2787

320 Don Park Rd. Unite #6, Markham, ON

PITTED PRUNES

200 G/PACK OR
BULK IN KG
All NATURAL and ORGANIC prunes
imported straight from Armenia!
Handpicked and sundried with no sugar
added!

NOY PEAR AND TARRAGON LEMONADE

500 mL a BOTTLE
A refreshing tarragon lemonade
will quench your thirst, cool you
down and brighten up your day.
The Duchesse pear lemonade is
so tasty!

BJNI LUXE PACK OF 16 (0.5 L) BOTTLES

It is said that drinks taste better in glass
bottles compared to plastic. It prevents
the carbonation from leaching out quickly
and improves the taste. Besides, mineral
water in glass bottle looks better too.
That's why it is used during conferences
and other important meetings.

SPELT WHEAT

1 KG
It's a wild sort of wheat, which
has high quality and good taste.
It's an important product in
Armenian cuisine, especially for
making some festive dishes.

BUCKWHEAT

1 KG
Buckwheat is an excellent
product for healthy food lovers;
it's suitable for making various
dishes with vegetables and meat
and is a very digestible product.

STEEL MANGAL

Our mangals are luxurious
hand welded heavy duty
steel. Perfect addition to
your backyard!

TONIR (WOOD)

10 places for
skewers
Tonirs are made of brick
and fireproof clay, baked
in 1000°C, with live-fire
cooking.

ROASTED SUNFLOWER SEEDS

300 G
Best of the best variety of
sunflower seeds. Nutritious,
healthy, and great for calming
the nervous system!

DRIED SAVOURY "TSITRON" DRIED THYME

30 G/PACK
These spices are commonly
used in European, Asian &
American cuisine.

HRANT DINK COMMEMORATION EVENING

DR. PAYAM AKHAVAN (Keynote Speaker)

Payam Akhavan, Professor of International Law at McGill University, has served as counsel and advocate in leading cases before the International Court of Justice, the International Criminal Court, the Permanent Court of Arbitration, the European Court of Human Rights, and the Supreme Courts of Canada and the United States.

He PRESENTED AMICUS CURIAE BRIEF TO European Court of Human Rights IN THE CASE OF Switzerland v. Perincek, on behalf of Armenian and Turkish Human Rights Organizations and the case of the Catholicosate of Cilicia for return of Sis Catholicosate lands in Turkey

Friday, January 26, 2018 at 8:00pm

St. Gregory Armenian Catholic Church, 100 Northdale Road, North York, Ont.

ORGANIZED BY:
BOLSAHAY CULTURAL ASSOCIATION AND THE ZORYAN INSTITUTE
WITH THE PARTICIPATION OF

- Armenian Association of Toronto
- Armenian General Benevolent Union Toronto
- Canadian Armenian Business Council
- Hamazkayin Armenian Educational and Cultural Society 'Klatsor' Chapter
- Mekhitarian Alumni Association Toronto
- Nor Serount Cultural Association
- Tekeyan Cultural Association

HUMAN
RIGHTS
WATCH

Turkey: Court Protects Journalist's Killers

Murder Trial Verdict Covers Up State Collusion in Hrant Dink Assassination